

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Diplomová práce

2024

Michaela Uldrychová

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta filozofická

Diplomová práce

**Okolnosti útoku na Pearl Harbor v
historické perspektivě:
Vyšetřování a konspirační teorie**

Michaela Uldrychová

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Katedra historických věd

Studijní program Historické vědy

Studijní obor Moderní dějiny

**Okolnosti útoku na Pearl Harbor v
historické perspektivě:
Vyšetřování a konspirační teorie**

Michaela Uldrychová

Vedoucí práce:

PhDr. Roman KODET, Ph.D.

Katedra historických věd

Fakulta filozofická Západočeské univerzity v Plzni

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala PhDr. Romanu Kodetovi, Ph.D. za cenné rady, odborné připomínky a trpělivost při vedení mé práce.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem práci zpracovala samostatně a použila jen uvedených pramenů a literatury.

Plzeň, duben 2024

.....

Obsah

Úvod.....	1
1 Pearl Harbor.....	7
2 Příčiny a následky.....	10
2.1 Historická perspektiva.....	10
2.2 Přípravenost Havaje.....	13
3 Vyšetřování.....	19
3.1 Hledání viníka.....	19
3.2 Vyšetřování pokračuje.....	37
3.3 Pilotní zpráva.....	48
3.4 Tajní agenti.....	54
3.4.1 Dušan „Duško“ Popov.....	54
3.4.2 Bernard Kühn.....	56
3.4.3 Takeo Jošikawa.....	58
4 Nezodpovězené otázky.....	60
4.1 Zakrytí stop.....	60
4.2 Winds Code.....	65
4.3 Roosevelť a konspirační teorie.....	75
4.4 Další spekulace.....	80
Závěr.....	86
Seznam použitých zdrojů.....	91
Vydané prameny.....	91
Odborná literatura.....	93
Periodika.....	96
Internetové zdroje.....	96
Resumé.....	98

Úvod

Útok na Pearl Harbor dne 7. prosince 1941 otřásl světem a zahájil novou éru dějin, která byla plná nejistot a otázek. Tento japonský krok nejen změnil průběh druhé světové války, ale také vyvolal potřebu porozumět, jak k němu mohlo dojít a proč nebyla přijata žádná efektivní opatření na jeho odvrácení. Následující vyšetřování se stalo klíčovým prvkem ve snaze objasnit události před tímto katastrofickým dnem a dále zjistit, kdo nesl odpovědnost za nedostatečnou předvídatost a ochranu. Úřady se pustily do pečlivého zkoumání předchozích dnů a týdnů, hledaly jakékoli indicie, varování nebo signály, které by mohly vysvětlit okolnosti japonského útoku a americké nepřipravenosti. Zájem o vyšetřování se však neomezoval pouze na samotný útok. Prozkoumávaly se také okolnosti, které naznačovaly, že informace o možném útoku byly záměrně přehlíženy nebo utajovány. Vyšetřování provedené po katastrofě v Pearl Harboru mělo za cíl nejen objasnit jeho příčiny, ale také zodpovědět otázky týkající se možného selhání ve zpravodajském zabezpečení a nedostatečné připravenosti Spojených států. Analýza událostí vedla k odhalení řady chyb a opomenutí, která útoku předcházela a vyvolávala pochybnosti o účinnosti amerických zpravodajských a obranných systémů. Série vyšetřování, která následovala, se stala klíčovým momentem ve snaze identifikovat odpovědnost a přijmout opatření k zabránění podobným incidentům v budoucnosti.

Důkladné zkoumání okolností kolem útoku na Pearl Harbor vyvolalo řadu otázek ohledně úrovně informovanosti amerických úřadů před ním a následné reakce na něj. Vyšetřovatelé se zaměřili na širokou škálu faktorů včetně možného ignorování varovných signálů, nedostatečného sdílení informací mezi úřady a neuspokojivé obrany havajské základny. Snažili se také analyzovat rozhodovací procesy na vysokých úrovních vlády a armády. Hledali odpovědi na problémy týkající se předpokládaného útoku a přípravy na něj. Tyto otázky zůstaly bez reakcí a vyvolaly spory a debaty jak veřejnosti, tak v politických a vojenských kruzích. Útok na Pearl Harbor tak lze zařadit mezi nejzásadnější a nejkontroverznější události 20. století. Tato katastrofa přinutila Spojené státy vstoupit do druhé světové války, ale také se stala zdrojem mnoha konspiračních teorií a spekulací. Oficiální verze zdůrazňovala moment překvapení, ale na druhé straně se objevilo mnoho otázek, co vláda věděla předem a jaké kroky podnikla. Tato skutečnost vyvolala vlnu emocí, zmatků a obvinění, které rezonují dodnes. S novými informacemi a analýzami se některé z nich začínají znovu objevovat, zatímco jiné zůstávají obklopené tajemstvím.

Jedním z cílů diplomové práce je zjistit, kde leželo břemeno odpovědnosti za to, že se Spojené státy nechaly tak snadno překvapit, kdy byla obrana Havaje překonána nevyprovokovanou japonskou agresí, jímž se Japonsko vrhlo do války. Hlavním zaměřením práce je analyzovat události související s útokem, vyhodnocovat jeho následky, hledat odpovědi na otázky týkající se informovanosti amerických úřadů před samotným útokem a následně posuzovat reakce po něm. Další důraz je kladen na odhalení nedostatků v rozhodovacích procesech a v zabezpečení havajské základny. V práci je následně popsáno zjištění, průběh a vyhodnocení jednotlivých výsledků vyšetřovacích komisí. Zvláštní pozornost je věnována procesu utajování informací ve Washingtonu týkající se útoku a klíčovými okolnostem ve dnech 6. a 7. prosince 1941. Autorka si rovněž kladla otázku, zda prezident Franklin Delano Roosevelt a jeho blízcí měli předem povědomí o úderu, nebo nikoliv. Závěru práce se zaměřuje na problematiku konspiračních teorií, které vznikly v důsledku vyšetřování. Mezi nejznámější se řadí spekulace ohledně tzv. „Winds Code“.

Práce je rozdělena do čtyř kapitol, které svým obsahem přibližují výše popsanou problematiku. První, druhá a převážná část třetí kapitoly jsou řazeny chronologicky. Od tohoto rozdělení musela upustit poslední část třetí a celá čtvrtá kapitola z důvodu zachování plynulosti a souvislosti textu. Cílem první kapitoly je vysvětlit význam Pearl Harboru jako strategické námořní základny pro Spojené státy. Dále se zaměřuje na objasnění příčin zhoršení americko-japonských vztahů, které vyvrcholily uvalením ekonomických sankcí ze strany USA. Z tohoto důvodu se Japonsko rozhodlo ukončit diplomatická jednání a zvolilo cestu války, vrcholící překvapivým útokem na americkou základnu Pearl Harboru na Havaji. Útok následně vyvolal řadu otázek. Po této tragické události následovalo období intenzivního vyšetřování a hledání viníka za tuto katastrofu.

Druhá kapitola detailně zkoumá projekt Magic, což byl krycí název pro americký program dekódování japonských diplomatických kódů během druhé světové války. Tento projekt sehrál klíčovou roli v americké schopnosti číst a interpretovat japonské diplomatické zprávy, což poskytovalo Spojeným státům strategickou výhodu. Odposlechy Magic se staly kritickým prvkem v rozhodování a plánování během války, což bylo důležité pro porozumění kontextu okolo událostí spojených s útokem na Pearl Harbor. Druhá část kapitoly se zabývá situací před úderem a posuzuje připravenost havajské základny, obranná opatření, vojenská vybavení a postoj havajských jednotek k přicházející hrozbě. Zvláštní pozornost je věnována varováním, která byla zaslána před útokem a dalším okolnostem, které mu předcházely.

Sérii devíti oficiálních vyšetřování se rozsáhle věnuje třetí kapitola. Analyzuje průběžná opatření, metody a postupy jednotlivých komisí a následně jejich závěry. Jedním z hlavních bodů je odhalení možných problémů a nedostatků, které se během vyšetřování objevily. Každé z nich se snažilo odhalit příčiny selhání a identifikovat osoby nebo orgány, které byly zodpovědné za nedostatečné přípravy nebo nečinnost před útokem. Hledání viny se stalo klíčovým aspektem, který měl objasnit, kdo nesl odpovědnost za nedostatečnou obranu Pearl Harboru a zároveň poskytnout spravedlnost obětem úderu. Každé vyšetřování přineslo svá zjištění a závěry, které se lišily v důležitých aspektech, což vedlo k různým interpretacím okolností a určení viníků. Některá z nich se zaměřila na vojenské velení a zabezpečení Pearl Harboru, zatímco jiná zkoumala politická rozhodnutí a komunikaci mezi úřady a osobami. Kapitola nabízí komplexní zhodnocení vyšetřovacího procesu po útoku na Pearl Harbor a jeho dopad na historii a politiku Spojených států.

Poslední, čtvrtá kapitola se zabývá konspiračními teoriemi, které provázely vyšetřování útoku na Pearl Harbor. Začíná analýzou o utajených dokumentech spojených se skutečností, že již před samotným úderem byl dekodován japonský diplomatický kód. Toto utajování vyvolalo vlnu podezření a spekulací o tom, zda někteří činitelé úmyslně nezamlčovali důležité informace. Dále se kapitola věnuje tzv. „Winds Code“. Sérii zpráv mezi japonskou vládou a jejími diplomaty, která mohla poskytnout náznaky o připravovaném útoku. Následuje diskuze, zda americká vláda měla přístup k těmto informacím a mohla vzniklou situaci předvídat. Rovněž je zde kladen důraz na otázku, zda prezident Roosevelt byl informován o válečném kroku Japonska předem a zda ho mohl využít k získání podpory veřejnosti a Kongresu ke vstupu do války. V závěru kapitoly jsou zmíněny další konspirační teorie, které se objevily v souvislosti s útokem na Pearl Harbor a jejich vliv na povědomí veřejnosti a interpretaci událostí.

V českém prostředí se nenachází žádná odborná literatura, která by pojednávala o problematice vyšetřování útoku na Pearl Harbor, z tohoto důvodu se autorka rozhodla využít především zahraniční literaturu, přičemž zpracování diplomové práce vychází z vydaných pramenů, dobových periodik a odborné literatury v anglickém jazyce. Bezpochyby nejcennějšími zdroji jsou záznamy z výsledků jednotlivých vyšetřování tzv. *Hearings before the Joint Committee on the Investigation of the Pearl Harbor attack*. Skládají se ze 40 částí a jsou zaměřené na příslušnou vyšetřovací komisi nebo individuálního vyšetřovatele. Desetičlenný výbor, který byl pověřen zpracováním a vydáním těchto částí byl tvořen členy Sněmovny reprezentantů a Senátu, kterému

předsedal senátor Alben Barkley. Z důvodů národní bezpečnosti a ochrany citlivých informací před nepřáteli, nebyly všechny záznamy z oficiálních vyšetřování publikovány až do konce druhé světové války. K zveřejnění došlo až v roce 1946. Diplomová práce také využívá dobová periodika, z nichž nejvíce autorka čerpala především z článků *The New York Times* nebo *The Evening Star* a mnoha dalších.

Nezpochybnitelný přínos pro všechny aspekty vyšetřování poskytl Percy Greaves, ředitel výzkumu Republikánského národního výboru během prezidentské kampaně v roce 1944. Jeho dílo *Pearl Harbor: The Seeds and Fruits on Infamy*, které po jeho smrti upravila a vydala jeho manželka, mělo za cíl odhalit příčiny a okolnosti japonského útoku na Pearl Harbor a následnou reakci washingtonské administrativy. I když bylo vyšetřování katastrofy v Pearl Harboru v roce 1946 oficiálně ukončeno, Greaves nadále pokračoval ve svém bádání. Vedl rozhovory s přeživšími účastníky, psal a přednášel na toto téma. Velká část jeho výzkumu se nikdy neobjevila v tisku a po dobu téměř 70 let byla účinně zamlčována. V důsledku jeho úsilí vznikla rozsáhlá práce, která se zaměřuje na kritiku Rooseveltovy administrativy.

Dalším z předních historiků, který se zabýval útokem na Pearl Harbor, byl Gordon Prange, který publikoval velkolepé dílo *At Dawn We Slept: The Untold Story of Pearl Harbor*, které se stalo jedním z nejvýznamnějších pramenů k porozumění událostem kolem úderu na Pearl Harbor. Jeho rozsáhlý výzkum a detailní analýza přinesly důležité poznatky k událostem, které se odehrály 6. a 7. prosince 1941. Naopak John Toland ve své knize *Infamy: Pearl Harbor a Its Aftermath* se zabýval širšími důsledky útoku, a to jak vojenskými, politickými, tak i historickými. Zatímco Prange se soustředil na konkrétní problémy a hájil kroky Washingtonu, Toland zkoumal připravenost Spojených států a jeho následnou reakci na katastrofu. Ve svém díle, zejména v jeho závěru, upozornil na skutečnosti, které nebyly zveřejněny, a které se týkaly informovanosti Washingtonu před útokem nebo možného porušení rádiového ticha japonského úderného svazu.

Historik John Costello ve svém díle *Days of Infamy: MacArthur, Roosevelt, Churchill, the Shocking Truth Revealed* se snažil odhalit diplomatické chyby, které předcházely útoku na Pearl Harbor. Jeho rozbor amerických a britských dokumentů ukazoval širší kontext a rozhodnutí, jež předcházela úderu. Costello tvrdil, že admirál Husband Kimmel a generál Walter Short byli především oběťmi širších politických a vojenských okolností než přímými viníky. Na druhou stranu Henry Clausen hájil zájmy Washingtonu v jeho díle *Pearl Harbor: Final Judgement*. Z katastrofy v Pearl Harboru

vinil havajské velitele, kteří podle něj zanedbali své povinnosti. Další autorka, která se vyjádřila k útoku na Pearl Harbor, byla americká historička Roberta Wohlstetter, která tvrdila, že japonská agrese byla sice mimořádnou a šokující událostí, ale též kardinální chybou. Ve své knize *Pearl Harbor: Warning and Decision* představila selhání Washingtonu, ačkoliv jeho vláda byla pozoruhodně dobře informována.

Řada stále nezodpovězených otázek, zda americká rozvědka nebo samotný Roosevelt věděli o nadcházejícím japonském útoku, byla zkoumána Georgem Victorem v jeho práci *The Pearl Harbor Myth: Rethinking the Unthinkable*. Do diskuze přinesl analýzy, které nebyly příliš časté v jiných monografiích. Podrobně se zabýval Rooseveltovu vyvíjející se strategií a jeho tajným spojenectvím s Velkou Británií před vstupem do druhé světové války. Jeho výzkum se rovněž zaměřil na manipulaci Washingtonu s informacemi a na údajné ničení důkazů, které by mohly poukázat na jeho vinu. Pro vysvětlení činů admirála Kimmela před i po útoku na Pearl Harbor posloužila zahraniční diplomová práce s názvem *For the Good of the Service: Husband E. Kimmel and the Aftermath of Pearl Harbor* od Johna Keegana. Uvedl, že jedinou chybou v Kimmelově úsudku bylo podcenění schopností Japonska provádět operace letadlových lodí. Naznačuje, že zacházení s admirálem po útoku bylo nespravedlivé, a že mu byl odepřen řádný soudní proces.

Pro poslední kapitolu, která se zabývá konspiračními teoriemi, byla zásadní kniha od Roberta Stinnetta. Jeho dílo *Day of Deceit: The Truth About FDR and Pearl Harbor* mělo být závěrečnou knihou o největším tajemství Spojených států. Stinnett se po dvacetiletém výzkumu dostal k mnoha dříve utajovaným dokumentům a snažil se prokázat, že katastrofa v Pearl Harboru nebyla náhodným incidentem, ale výsledkem selhání americké rozvědky. Jeho práce poukazovala na informace, které měl Roosevelt a jeho okolí před útokem k dispozici a upozornila na prezidentův záměr vyprovokovat Japonsko k agresi a zapojit tak Spojené státy do druhé světové války. K podpoře některých Stinnettových tvrzení, zejména ohledně „Winds Code“, přispělo dílo od Roberta Hanyoka *West Wind Clear: Cryptology and the Winds Message Controversy*. Tato kniha se zabývá spekulacemi ohledně Tokijských kódů, popisuje vstup Japonska do války se Spojenými státy a dále se zamýšlí nad tím, zda byly „Winds Code“ skutečně zachyceny a dekodovány. Hanyokův výzkum je v této otázce klíčový, protože přináší mnoho důležitých dokumentů, které dosud nebyly zveřejněny, a které naznačovaly, že se útoku na Pearl Harbor mohlo předejít. V neposlední řadě Kathryn Olmsted napsala monografii *Real Enemies: Conspiracy Theories and American Democracy, World War I*

to 9/11, která uvádí poněkud odvážnější názory. Ukazuje, jak se v průběhu 20. století některé konspirační teorie staly klíčovými prvky americké politiky.

V diplomové práci je využíván tradiční přepis japonských jmen do češtiny. Autorka se rozhodla pro tuto metodu, která zachovává konzistenci s používanými jazykovými standardy. Japonská jména jsou uvedena v české transkripci, kdy je první použito jméno rodové a poté jméno křestní. Nicméně některé termíny a názvy institucí specifické pro danou problematiku v amerických dějinách zůstávají v anglickém originále, jako jsou například pojmy Magic, Purple nebo „Winds Code“.

1 Pearl Harbor

V historii Pearl Harboru, americké tichomořské námořní základny, sehrála bezpochyby klíčovou roli její geografická poloha a strategický význam. Původně se jednalo o mělkou zátoku na havajském ostrově Oahu, kterou domorodí havajští obyvatelé pojmenovali *Wai Momi*, v překladu Perlová řeka. Základna vznikla již v roce 1887 a nachází se přibližně 10 kilometrů od hlavního města Honolulu. Téhož roku udělil Senát Spojených států výhradní právo na užívání Pearl Harboru jako námořní základny, což souviselo se snahou USA o trvalou přítomnost v Pacifiku. Další významnou kapitolou v dějinách Pearl Harboru představovala španělsko-americká válka z roku 1898, která vedla k přímému obsazení Havajských ostrovů Spojenými státy v červenci téhož roku. Následně události nabraly rychlý spád a již v roce 1908 byla na Oahu zahájena výstavba velké námořní základny s cílem chránit strategické zájmy USA v Tichém oceánu. Základna se později stala známou jako Pearl Harbor a představovala důležitý prvek pro zajištění bezpečnosti Spojených států.¹

Washingtonská konference měla za cíl omezit námořní zbrojení a zabránit možným konfliktům, avšak přispěla japonské averzi vůči Spojeným státům. Během 30. let 20. století začala být Japonsku přičítána rostoucí vojenská hrozba vůči sousedním státům, především Číně. To vyvolalo obavy některých amerických vojenských představitelů ohledně japonské expanze a vedlo k posílení obranných opatření, zejména v oblasti Pacifiku.² Z tohoto důvodu bylo v květnu 1940 rozhodnuto o přesunu americké flotily ze San Diego do Pearl Harboru, neboť Havaj díky své taktické poloze hrála zásadní roli v obranných plánech pro Tichomoří. Tato akce měla posílit americkou přítomnost v oblasti a zlepšit ochranu strategických zájmů USA.³

Během následujícího roku a půl se napětí mezi Japonskem a Spojenými státy neustále prohlubovalo. Japonské plány směřovaly k vytvoření tzv. Velké východoasijské sféry společné prosperity, která by zajišťovala japonské postavení v regionu.⁴ Kvůli nedostatku surovin se Japonsko zaměřilo na expanzi do Koreje a Mandžuska. Dalším

¹ BROŽ, Ivan, *Pearl Harbor*, Praha 2011, s. 9–11.

² Tamtéž, s. 11.

³ ARAKAKI, Leatrice, KUBORN, John, *7 December 1941: The Air Force Story*, Washington 2014, s. 17.

⁴ PARKER, Frederick, *Pearl Harbor Revisited: United States Navy Communications Intelligence, 1924–1941*, South Carolina 2012, s. 39.

cílem se stala Indonésie, bohatá na ropu, kaučuk a cín.⁵ Spojené státy následně zavedly ekonomické sankce. Nejprve omezily dovoz některých klíčových paliv a kovů, poté uvalily embargo na ropu, a nakonec zmrazily japonská aktiva v USA. Japonsko se pokusilo vyjednat *modus vivendi* se Spojenými státy, ale jeho snahy byly neúspěšné, čímž se situace ještě vyhrotila. Jeho šance na získání a udržení sféry vlivu s ubývajícími zdroji se časem postupně vyčerpávala. Ke konci roku 1941 bylo zřejmé, že bez palivových zdrojů přežije Japonsko nanejvýš dva roky.⁶

Americko-japonské vztahy se dostaly do bodu zlomu, kdy ani jedna strana nehodlala ustoupit ze svých stanovisek. Dne 26. listopadu 1941 americký ministr zahraničních věcí Cordell Hull předal japonskému vyslanci tzv. Hullovu nótu, která obsahovala požadavky týkající se nedotknutelnosti územní celistvosti a zásady nevměšování se do vnitřních záležitostí jiných zemí.⁷ Japonci považovali obsah tohoto dokumentu za ultimátum, což ještě více zvýšilo napětí mezi oběma státy. Hrozba války byla akutní.⁸

Rozhodnutí Američanů umístit svoji flotilu na základnu na Havaji představovalo pro Japonsko jak nebezpečí, tak příležitost. Japonci spatřili v tomto kroku Spojených států potenciální hrozbu pro své plány na expanzi do Tichomoří, ale zároveň také možnost překvapivého útoku, který by mohl ochromit americkou přítomnost na tomto území. Japonsko se nakonec rozhodlo pro válečnou cestu a místo diplomatického vyjednávání zvolilo útok. Jeho cílem se stala tichomořská základna Pearl Harbor na ostrově Oahu, která sloužila jako hlavní opěrný bod pro americké námořní síly v Pacifiku.⁹ Úder proběhl 7. prosince 1941 v brzkých ranních hodinách, kdy japonské letouny zaútočily na americké lodě a zařízení s cílem neutralizovat americkou vojenskou přítomnost v oblasti a otevřít cestu pro japonské tažení směrem k Indonésii.¹⁰

Podcenění nepřítele způsobilo Američanům v Pearl Harboru velké škody. Administrativa a ozbrojené síly nebyly schopny adekvátně reagovat, což mělo za následek značné ztráty na lidských životech a vojenské technice.¹¹ Celkově při útoku ztratilo život 2403 mužů a dalších 1282 bylo zraněno. Šest bitevních lodí bylo zničeno

⁵ IYENGAR, Toyokichi, *Japan's Annexation of Korea*. In: *The Journal of Race Development* 3, 1912, 2, s. 201–202.

⁶ BUHITE, Russell (ed.), *FDR's Fireside Chats*, Norman 1992, s. 197.

⁷ MERRIAM, Ray (ed.), *Pearl Harbor*, Bennington 2003, s. 3–4.

⁸ TOLAND, John, *Pearl Harbor And Its Aftermath*, New York 1972, s. 287–288.

⁹ HYOT, Edwin, *Yamamoto: The Man Who Planned the Attack on Pearl Harbor*, Guilford 2001, s. 106–109.

¹⁰ PRANGE, Gordon, *At Dawn We Slept: The Untold Story of Pearl Harbor*, New York 1982, s. 381–394.

¹¹ *The Wilmington Morning Star*, 17. prosinec 1941.

a několik křižníků a torpédoborců bylo poškozeno. Japonsko naopak utrpělo mnohem menší škody – pouze 29 letadel, 5 miniponorek a 55 lidských životů.¹² Operativně a takticky byl útok úspěšný, ačkoli strategicky nedostatečný, jelikož nepřinesl Japonsku takové výsledky, jaké očekávalo. Císařské námořnictvo zasadilo Američanům těžký úder, přičemž utrpělo pouze minimální ztráty. Úspěch útoku lze vysvětlit americkým přesvědčením, že Japonci nebyli schopni zaútočit na Havaj, což se projevilo v nedostatečné připravenosti na boj ze strany Američanů.¹³

Po útoku na Pearl Harbor se americká veřejnost ocitla ve stavu zmatku a obav. Katastrofa v Pearl Harboru vyvolala řadu otázek. Američané nedokázali pochopit, proč Japonsko napadlo americkou flotilu právě v době, kdy stále probíhala jednání mezi oběma zeměmi.¹⁴ Po nečekaných událostech v Pearl Harboru následovalo období intenzivního vyšetřování, veřejného souzení a diskusí ohledně selhání americké obrany. Překvapivý útok si vyžádal devět oficiálních vyšetřování, z nichž první bylo zahájeno již dva dny po útoku. Prezident Franklin Delano Roosevelt reagoval rychle a v prosinci 1941 jmenoval tzv. Robertsovu vyšetřovací komisi, aby uspokojil veřejnou touhu pro určení viníka katastrofy. Na velitele na Havaji, generála Waltera Shorta a admirála Husbanda Kimmela, byla v prvních měsících obrácena veškerá pozornost a obvinění. Nicméně později se začaly objevovat informace, které naznačovaly, že útok byl možná indikován dopředu a že washingtonská vláda mohla disponovat informacemi, které na něj upozorňovaly.¹⁵

¹² BROŽ, s. 136–139.

¹³ STILLE, Mark, *Tora! Tora! Tora!: Pearl Harbor 1941*, Oxford 2011, s. 143.

¹⁴ GREAVES, Percy, *Pearl Harbor: The Seeds and Fruits of Infamy*, Auburn 2010, s. 351.

¹⁵ KEEGAN, John, *For the Good of the Service: Husband E. Kimmel and the Aftermath of Pearl Harbor*, Diplomová práce, Millersville 2010, s. 5. Dostupné z: <https://jgkeegan.com/papers/thesis.htm> [2024-02-06].

2 Příčiny a následky

2.1 Historická perspektiva

I přes existenci nástrojů pro detekci útoku byli Američané zaskočeni. Jejich schopnost číst japonské kódy a šifry byla známá jako Magic. Poskytovala jim významnou výhodu tím, že mohli nahlížet do nejtajnějších komunikací japonské vlády a jejich diplomatických zástupců po celém světě. Tato důležitá informační zbraň však nedokázala zamezit překvapivému útoku na Spojené státy. Navzdory pečlivému monitorování a detekování komunikace se nepodařilo předejít událostem, které následovaly.¹⁶

Důležitým milníkem ve světě kryptografie se stalo září 1940, když po osmnácti vytrvalých měsících práce se podařilo SIS¹⁷ rozluštit diplomatický šifrovací kód japonského vyslanectví. Tento šifrovací systém byl Američany označen jako kód Purple. Kryptologický tým pod vedením Franka Rowletta se intenzivně zaměřil na tento úkol, a nakonec úspěšně rekonstruoval analog japonského zařízení, čímž vytvořil svou vlastní verzi dešifrovacího stroje, který umožňoval překládat diplomatické zprávy z Japonska.¹⁸ Rozluštění tohoto kódu poskytlo Spojeným státům velkou výhodu. Dešifrování diplomatických zpráv, které byly v minulosti sice jednodušší, ale stále nesmírně důležité, poskytlo USA klíčovou výhodu již o dvacet let dříve. Během Washingtonské konference o omezení zbrojení v roce 1922 dokázali přimět Japonsko k akceptování nižšího počtu válečných lodí, než jakým bylo původně nakloněno. Tato událost měla značný vliv na další vývoj geopolitické situace v regionu.¹⁹

V období druhé světové války představovalo dešifrování nepřátelské komunikace zásadní mezník. Britové americký úspěch kvitovali, jelikož jejich snahy prolomit Purple kód nebyly úspěšné. V důsledku toho navrhli úplnou výměnu kryptografických systémů. Spojené státy požadovaly jako součást výměny britský šifrovací stroj Enigma. Američané svou část dohody dodrželi a předali Britům dva kódovací stroje Purple s dalšími materiály související s námořním kódem, ale Britové svou část úmluvy porušili a odmítli vydat Enigmu, jelikož nechtěli sdílet tajná kódovací tajemství s neutrálním státem, kterým

¹⁶ WOHLSTETTER, Roberta, *Pearl Harbor: Warning and Decision*, Stanford 1962, s. 170–171.

¹⁷ Signální zpravodajská služba armády

¹⁸ HANYOK, Robert, *West Wind Clear: Cryptology and the Winds Message Controversy – A Documentary History*, Philadelphia 2008, s. 8.

¹⁹ KAHN, David, *The Intelligence Failure of Pearl Harbor*. In: *Foreign Affairs* 70, 1991, 5, s. 138–139.

Spojené státy v té době byly.²⁰ V roce 1941 existovalo celkem osm Purple strojů, čtyři (dva pro armádu a dva pro námořní rozvědku) byly umístěny ve Washingtonu, dva byly odeslány do Velké Británie a jeden na stanici CAST na Filipínách. OP-20-G²¹ zvažovala, že by zbývající šifrovací stroj poslala na Havaj, ale k tomu nakonec nedošlo, protože washingtonská rozvědka rozhodla, že přednostně bylo nutné poslat třetí stroj do Velké Británie. Vysvětlení pro toto rozhodnutí není doposud známo.²²

Po úspěšném dešifrování japonského diplomatického kódu, nazývaného Purple, se Američané pustili do důkladného rozboru japonských odposlechů. Armáda i námořnictvo měly speciální sekce věnované dekódování těchto zpráv, avšak vzájemná koordinace a sdílení informací mezi nimi byly omezené. V námořnictvu se nacházelo oddělení, které se zabývalo právě Magicem, známé jako jednotka zabezpečení komunikací OP-20-G, kterou vedl kapitán Laurence Safford. Tento útvar měl v roce 1941 přibližně 300 zaměstnanců a hrál klíčovou roli ve sběru a analýze šifrovaných zpráv z Japonska.²³ Saffordova jednotka byla součástí komunikační divize námořnictva a koncem roku 1941 vyřizovala v průměru 4000 zpráv denně.²⁴ Zvláštní sekce námořní rozvědky, která těsně spolupracovala s velitelem Saffordem, disponovala překladatelskou jednotkou vedenou nadporučíkem Alwinem Kramerem. Jejich úkol spočíval v rozluštění a překládání japonských diplomatických odposlechů.²⁵ Dekódování japonského diplomatického kódu Purple probíhalo u námořnictva v liché dny a v armádě dny sudé. Obě služby se střídaly každý měsíc v distribuci důležitých informací ostatním ministerstvům, včetně Bílého domu a ministerstvu zahraničí.²⁶ V naléhavých situacích, kdy byla potřeba rychlá reakce, se tento systém neosvědčil a bylo nutné využít veškerý dostupný personál z obou sekcí.²⁷

Skutečnost, že Spojené státy mohly číst odposlechy Magic, byla přísně střeženým tajemstvím. Pouze hrstka vládních úředníků měla výsadu vidět tato sdělení. Mezi

²⁰ Britové nikdy oficiálně nepřiznali, že oklamali Spojené státy pro získání účinné zbraně proti Japonsku. CLAUSEN, Henry, LEE, Bruce, *Pearl Harbor: Final Judgement*, New York 1992, s. 39–43.

²¹ Jednotka zabezpečení komunikací

²² D'ANGELO, James, *Pearl Harbor Declassified: The Evidence of American Foreknowledge of the Attack*, Jefferson 2021, s. 81.

²³ WOHLSTETTER, s. 171.

²⁴ BARKLEY, Alben, *Pearl Harbor Attack: Hearings before the Joint Committee on the Investigation of the Pearl Harbor Attack: Part 23: Proceedings of Robert Commission*, Washington 1946, s. 915.

²⁵ BARKLEY, Alben, *Pearl Harbor Attack: Hearings before the Joint Committee on the Investigation of the Pearl Harbor Attack: Part 9: FEBRUARY 7, 8, 9, 11, 12, 13, AND 14, 1946*, Washington 1946, s. 4168.

²⁶ MAFFEO, Steven, *U. S. Navy Codebreakers, Linguists, and Intelligence Officers Against Japan, 1910–1941*, Maryland 2015, s. 147.

²⁷ WOHLSTETTER, s. 175.

osobnosti, které byli zařazeny na seznam adresátů Magic, patřili ministr námořnictva Frank Knox, kontradmirál Richmond Turner, šéf divize válečných plánů kapitán Royal Ingersoll, ředitel námořní zpravodajské služby velitel Arthur McCollum, vedoucí sekce Dálného východu v ONI²⁸ a v neposlední řadě i generál Douglas MacArthur či admirál Thomas Hart. Celkem se s Magicem mohlo setkat pouze jedenáct lidí. Mezi nimi nechyběli ani generál George Marshall, admirál Harold Stark nebo prezident Franklin Delano Roosevelt a Cordell Hull.²⁹ Doručování rozluštěných dokumentů příjemcům Magic podléhalo pouze kvalifikovaným osobám, které se opakovaně na dešifrování přímo podílely. Zprávy doručoval za námořnictvo Kramer a za armádu plukovník Rufus Bratton, příležitostně jeho asistent plukovník Clyde Dusenbury.³⁰ Neméně důležitý byl fakt, že admirál Husband Kimmel a generál Walter Short mezi příjemci zpráv Magic nepatřili, proto jim chyběly informace z japonských odposlechů, což jim znemožnilo sledovat vývoj jednání a blížící se nebezpečí.³¹

Roosevelt a jeho vedoucí poradci se však nechali ukolébat falešným pocitem bezpečí, který jim dodával projekt Magic. I když státní tajemník Hull přiznal, že se na „magické“ přepisy do značné míry spoléhal. Často četl instrukce z Tokia těsně před setkáním s japonským velvyslancem.³² Pozdější záznamy však ukázaly, že překlady z Magicu neposkytly Spojeným státům přesné informace o japonských plánech. Bombardování Pearl Harboru 7. prosince 1941 tak prezidenta a jeho poradce zaskočilo. Japonci plánovali úder v takovém utajení, že jen málo osob znalo předem přesné válečné plány.³³ I přes tento překvapivý historický fakt poskytl Magic důležité informace o strategických rozhodnutích Tokia a měl zásadní dopad na průběh války v Tichomoří. Dešifrování kódů v průběhu války přineslo neocenitelný pohled do geopolitických plánů o slabých bodech japonských ostrovních pevností v Pacifiku, což například usnadnilo MacArthurův úspěšný postup z Austrálie přes jižní Pacifik a znovudobytí Filipín.³⁴

Jak již bylo naznačeno, užitečnost operace Magic byla omezena nedostatkem analýz a interpretace v rámci zpravodajských služeb. Výjimečně byly kombinovány

²⁸ Vojenská zpravodajská agentura námořnictva Spojených států

²⁹ RUSBRIDGER, James, *Betrayal at Pearl Harbor: How Churchill Lured Roosevelt into World War II*, New York 1991, s. 81.

³⁰ WOHLSTETTER, s. 176.

³¹ COSTELLO, John, *Days of Infamy: MacArthur, Roosevelt, Churchill, the Shocking Truth Revealed*, New York 1994, s. 151.

³² HULL, Cordell, *The Memoirs of Cordell Hull*, New York 1948, s. 11.

³³ HARRIS, Ruth, *The „Magic“ Leak of 1941 and Japanese-American Relations*. In: *Pacific Historical Review* 50, 1981, 1, s. 94–95.

³⁴ CLAUSEN, LEE, s. 48.

s jinými zdroji, což bránilo poskytnutí komplexnější a konkrétnější analýzy aktuální situace. Celkově lze označit, že úspěch projektu Magic nezávisel pouze na technických schopnostech a znalostech, ale také na týmové spolupráci a efektivní výměně informací mezi různými složkami amerického zpravodajství.³⁵ Armáda a námořnictvo nejenže nespolupracovaly na sběru dokumentů, analýze provozu, nebo technických objevech, ale odmítaly se také podělit o interpretační úspěchy. Obě instituce navíc často soupeřily o to, kdo bude mít kontrolu nad předáváním zpravodajských informací. Nepochybně zde ale vyvstala otázka, jak bylo možné, že i přes takovou neocenitelnou taktickou výhodu jakou přinášely odposlechy nepřítele, mohl být proveden útok na Pearl Harbor. Je nutné připomenout, že informace o projektu Magic nebyly v době vyšetřování útoku plně dostupné. Trvalo několik let, než se o nich veřejnost dozvěděla.³⁶

2.2 Přípravenost Havaje

Středem pozornosti americké veřejnosti se stala otázka připravenosti či nepřipravenosti a zároveň nepochopení, jak mohl takový útok vůbec nastat. Veškerá publicita se z tohoto důvodu obrátila k Havaji, která byla v té době vnímána jako exotický, tropický ráj, jakým je i dodnes. Pro americké námořnictvo i armádu znamenal Pearl Harbor místo, kde námořníci a vojáci odpočívali po náročné službě, zatímco jejich lodě byly opravovány. Pro armádu představovalo havajské velitelství věčnou „veselou hodinku“.³⁷

Pearl Harbor sloužil nejenom jako místo k odpočinku, ale byl i strategicky důležitý pro operace v Pacifiku. Za flotilu a kotviště v Pearl Harboru byl zodpovědný admirál Husband Kimmel. Americká armáda naproti tomu pod vedením generála Waltera Shorta odpovídala za pozemní zabezpečení všech havajských ostrovů, obranu proti invazi a sabotáži. Smutnou skutečností bylo, že americká armáda a námořnictvo v roce 1941 nespolupracovaly. Jednalo se o dvě zcela samostatné a konkurenční jednotky.³⁸ Úkolem armády bylo udržet Oahu proti útokům námořních, pozemních a vzdušných sil a podporovat námořnictvo, kterému bylo přiděleno hlídat pobřežní zónu, kontrolovat a chránit lodní dopravu a taktéž podporovat síly armády.³⁹

³⁵ HARRIS, s. 81.

³⁶ HUGHES-WILSON, John, *Military Intelligence Blunders*, New York 1999, s. 66.

³⁷ Tamtéž, s. 79.

³⁸ Tamtéž, s. 78.

³⁹ BARKLEY, Alben, *Pearl Harbor Attack: Hearings before the Joint Committee on the Investigation of the Pearl Harbor Attack: Part 15: Joint Committee Exhibits Nos. 44 Through 87*, Washington 1946, s. 1432.

Armáda byla zodpovědná za pobřežní letecké hlídky a instalaci radarové sítě. Radarové systémy byly ale účinné pouze ve vysokých výškách a na středně dlouhé vzdálenosti. Nebyly schopny detekovat lety v nízkých výškách ani v blízkosti radaru. Tato nedostatečná pokrytost byla zdůrazněna absencí dat v sektoru o 20 stupních severně od ostrova Molokai, který byl objeven až po 7. prosinci 1941.⁴⁰ Generál Short nařídil šesti mobilním radarovým jednotkám, které obvykle fungovaly pouze během dne pro výcvik, aby zahájily svoji činnost od 4:00 do 7:00, kdy se podle jeho úvah jednalo o nejpravděpodobnější dobu pro letecký útok na Pearl Harbor.⁴¹ Z tohoto lze odůvodnit, proč 7. prosince 1941 radarové soupravy nebyly provozovány v pravidelném čtyřiadvacetihodinovém režimu. Short nicméně tento krok učinil bez vědomí Washingtonu.⁴²

Naproti tomu admirál Kimmel bral odpovědnost za ochranu flotily před překvapivým útokem velice vážně. Byl si vědom historických precedentů, které ukazovaly na japonskou „zvyklost“ v úderech bez varování. Již v únoru 1941 zveřejnil důvěrný dopis všem svým velitelům, v němž předpokládal, že vyhlášení války může předcházet:⁴³ „(1) překvapivý útok na lodě v Pearl Harboru (2) překvapivý útok ponorek na lodě v operační oblasti (3) kombinace těchto dvou možností“.⁴⁴ Nařízení, která zavedl proti neočekávanému útoku, zahrnovala plány dálkových vzdušných a námořních hlídek. Kimmel tedy sice na základě získaných zpravodajských informací netušil, že by Japonsko mohlo podniknout letecký útok na Pearl Harbor, nicméně přijal opatření proti pravděpodobné hrozbě, kterou byly jejich ponorky – buď samotné, nebo jako předsunuté lodě při náletu z Marshallových ostrovů.⁴⁵

Armáda a námořnictvo se shodly, že nejlepší obranou proti překvapivému útoku z nepřátelské letadlové lodě představoval dálkový letecký průzkum, ke kterému bylo potřeba alespoň 180 bombardérů B-17 (Boeing B-17 Flying Fortress).⁴⁶ Poté co bylo rozhodnuto dát přednost generálu Douglasovi MacArthurovi vyzbrojením jeho jednotek těžkými bombardéry na Filipínách, byla vyčerpána i nedostatečná síla čtyřiadvaceti Fortressů umístěných na letišti Wheeler Field západně od Pearl Harboru. V důsledku toho v prosinci 1941 zůstalo na Havaji pouze šest letuschopných B-17. Velitel leteckého

⁴⁰ WOHLSTETTER, s. 5–8.

⁴¹ TWOMEY, Steve, *Countdown to Pearl Harbor: The Twelve Days to the Attack*, New York 2016, s. 67.

⁴² WOHLSTETTER, s. 9.

⁴³ COSTELLO, s. 223.

⁴⁴ BARKLEY, *Pearl Harbor Attack: Part 15*, s. 1437.

⁴⁵ COSTELLO, s. 223.

⁴⁶ CLAUSEN, LEE, s. 232.

námořnictva proto musel převzít veškerou odpovědnost za provádění hlubokomořského průzkumu. K tomuto účelu byly použity americké letecké čluny PBY (Consolidated PBY Catalina), které se osvědčily pro dlouhé průzkumné mise díky svým schopnostem udržet se ve vzduchu až šestnáct hodin. I když byly tyto letouny ideální pro takové úkoly, nebyly schopné se vyrovnat s případnými námořními hrozbami, s nimiž by se B-17 dokázaly lépe vypořádat. Dlouhé mise si však vybíraly svou daň na vybavení a posádkách, čímž se snížila efektivní letuschopnost každé hlídkové letky o jednu třetinu. Kimmelovy válečné plány byly narušeny nedostatkem PBY, který mu bránil udržet dostatečné síly pro průzkum na jihozápadě, kde se připravoval na potenciální operace proti Marshallovým ostrovům. S efektivní silou pouhých třiceti PBY použitelných pro každodenní hlídkování bylo možné adekvátně pokrýt pouze třetinu prozkoumávaného území v každém čtyřiašedesátihodinovém období. Nedostatek letadel znamenal, že Kimmel neměl jinou možnost než ponechat téměř 60 % námořních přístupů k Havajským ostrovům bez ochrany. Nikdy nebyl podniknut pokus pokrýt dálkovým průzkumem celých 360 stupňů kolem ostrovů, ačkoli se vědělo, že taková dálková hlídka do vzdálenosti 800 mil byla nezbytná k včasnému odhalení přítomnosti nepřátelských letadlových lodí a zachycení letadel, která by z nich mohla odstartovat.⁴⁷

Součástí obrany na Havaji byly i tři zpravodajské divize, které hrály klíčovou roli ve sledování a sběru informací o možných hrozbách pro Havajské ostrovy. Jejich úkolem bylo monitorovat pohyb nepřátelských sil a poskytovat strategické zpravodajské informace velitelství na ostrově. Díky nim bylo možné lépe posoudit rizika a podniknout adekvátní opatření k ochraně ostrovů. Bojovou zpravodajskou službu řídil poručík Joseph Rochefort, zpravodajskou službu flotily poručík Edwin Layton a kontrašpionážní službu kapitán Irving Mayfield.⁴⁸ Velitel Rochefort velel jednotce, která byla pro zamaskování skutečné funkce známá jako Bojová zpravodajská jednotka, v níž byli jedni z nejlepších luštitelů kódů a komunikačních analytiků v námořnictvu. Jejich úkolem bylo analyzovat zachycené údaje o směru rádiového provozu a zpravodajské zprávy získané od vojenských a námořních atašé na amerických velvyslanectvích a konzulátech.⁴⁹ Layton spadal pod Kimmelovo velení a byl pravděpodobně lépe informován než kterýkoli jiný zpravodajský důstojník, jelikož disponoval všemi informacemi, které do Pearl Harboru

⁴⁷ BARKLEY, Alben, *Pearl Harbor Attack: Hearings before the Joint Committee on the Investigation of the Pearl Harbor Attack: Part 32: Proceedings of Navy Court of Inquiry*, Washington 1946, s. 449.

⁴⁸ WOHLSTETTER, s. 28.

⁴⁹ LAYTON, Edwin, *And I Was There: Breaking the Secrets – Pearl Harbor and Midway*, New York 1985, s. 243.

přišly.⁵⁰ I když se na Havaji nacházeli jedni z nejlepších kryptoanalytiků, nikdo z nich nebyl do projektu Magic zasvěcen.⁵¹

Koncem listopadu 1941 již bylo zřejmé, že diplomatická politika selhala a že se Japonci připravovali na válku. Zhoršení americko-japonských vztahů si vyžádalo pozornost Washingtonu, proto se 27. listopadu 1941 ministerstvo války rozhodlo zaslat varování generálu Shortovi s cílem zvýšit pohotovost amerických sil. Upozorňovalo, že příští japonské akce byly nepředvídatelné. Námořnictvo také varovalo admirála Kimmela, který měl rovněž zvýšit opatrnost v očekávání možného útoku.⁵² Admirál Harold Stark s dalšími představiteli námořnictva sepsali pro Kimmela zprávu, která se stala nejrozporuplnější v jeho historii, jelikož obsahovala větu: „*Tuto depeši je třeba považovat za válečné varování.*“⁵³ Tato sdělení zasláná Shortovi a Kimmelovi se lišila ve svém obsahu. Zpráva námořnictva zdůrazňovala možnost konfliktu a naznačovala šanci sabotáže, zatímco armádní zpráva se vyhýbala přímému zmínění střetu a zaměřovala se na minimalizaci nebezpečí pro civilní obyvatelstvo. Plán námořnictva upřednostňoval obranné opatření, která však omezovala dostupná letadla pro průzkum Marshallových ostrovů, jelikož odtud byl očekáván případný útok.⁵⁴ Další depeše, které potvrzovaly „válečné varování“ z 27. listopadu 1941, přišly následující den a obsahovaly pokyny v případě krize. I zde byl kladen důraz na minimalizaci narušení běžného života.⁵⁵ Generál Short okamžitě reagoval na tato varování příkazující zvýšení pohotovosti havajského velitelství, zejména vzhledem k obavám ze sabotáže, což vyústilo ve vyšší stupeň obranné pohotovosti připravené na možný nálet, naopak námořnictvo zavedlo opatření na vyšším stupni pohotovosti.⁵⁶ Varování, které Short obdržel z Washingtonu, nenaznačovalo žádnou vnější hrozbu, a dokonce i náčelník armádního štábu generál George Marshall později připustil, že opatření, která Short proti sabotážím přijal, vycházela z rozumného předpokladu.⁵⁷

⁵⁰ BARKLEY, Alben, *Pearl Harbor Attack: Hearings before the Joint Committee on the Investigation of the Pearl Harbor Attack: Part 10: FEBRUARY 15, 16, 18, 19, AND 20, 1946*, Washington 1946, s. 4835.

⁵¹ COSTELLO, s. 151.

⁵² GILLON, Steven, *Pearl Harbor: FDR Leads the Nation Into War*, New York 2011, s. 45.

⁵³ TWOMEY, s. 47.

⁵⁴ MERRIAM, s. 6.

⁵⁵ WOHLSTETTER, s. 46.

⁵⁶ COSTELLO, s. 155–156.

⁵⁷ BARKLEY, Alben, *Pearl Harbor Attack: Hearings before the Joint Committee on the Investigation of the Pearl Harbor Attack: Part 3: DECEMBER 5, 6, 7, 8, 10, 11, 12, AND 13, 1945*, Washington 1946, s. 1421.

Již 2. prosince 1941 se objevil další náznak blížící se války, kdy Tokio vydalo pokyn svým diplomatickým pracovníkům, aby zničili své kódy a kódovací stroje.⁵⁸ Tato zpráva byla zachycena ve Washingtonu a následujícího dne přeložena. Námořnictvo informovalo admirála Kimmela o vývoji politiky, jelikož situace byla neobvyklá a naznačovala, že se Japonci pravděpodobně připravovali na válečný konflikt.⁵⁹

Stejného dne ráno, 2. prosince 1941, se admirál Kimmel na poradě obrátil na svého zpravodajského důstojníka flotily s požadavkem na aktuální informace o rozmístění Japonců. Layton předložil svůj přehled, který pravidelně aktualizoval na základě informací získaných od námořní jednotky pro luštění kódů v Pearl Harboru, známé pod krycím názvem HYPO. I přes deset dní systematického sběru dat se analytikům HYPO nepodařilo identifikovat žádné rádiové volací znaky spojené s hlavními silami japonských letadlových lodí.⁶⁰ Během výměny názorů Kimmel prohlásil: „*Chceš říct, že by mohli oblétnout Diamond Head⁶¹ a ty bys to nepoznal?*“⁶² Layton však později vysvětlil, že Kimmel myslel svá slova smrtelně vážně a často používal ironii k podtržení důležitých myšlenek.⁶³ Tato situace ukazovala, že Kimmel zvažoval možnosti, které měl k dispozici, v kontextu času potřebného k jejich realizaci.⁶⁴

Ohledně nepřipravenosti panoval kolem útoku na Pearl Harbor oblíbený mýtus, který tvrdil, že vojenský a námořní personál na Oahu tvrdě spal. A až v nedělním ránu je probudila japonská letka bombardérů, která zahájila útok. Tato představa však nebyla pravdivá. Během celé noci před útokem hlídkovaly nejméně tři námořní lodě v ústí do Pearl Harboru.⁶⁵ Dokonce se mluvilo o tom, že torpédoborec *Ward* potopil nepřátelskou miniponorku v obranné námořní oblasti,⁶⁶ avšak tento incident nebyl ihned nahlášen námořnictvu na Havaji.⁶⁷ O několik hodin později, onoho osudného dne se krátce po východu slunce do vzduchu vzneslo přes třicet letadel amerického námořnictva, která

⁵⁸ *The Sunday Star*, 21. červenec 1946.

⁵⁹ CLAUSEN, LEE, s. 69.

⁶⁰ LAYTON, s. 243.

⁶¹ vyhaslá sopka na Oahu

⁶² JOHNSON, William, *The Pacific Campaign in World War II: From Pearl Harbor to Guadalcanal*, New York 2016, s. 36.

⁶³ LAYTON, s. 243.

⁶⁴ COSTELLO, s. 164.

⁶⁵ Tamtéž, s. 222–226.

⁶⁶ V chaotickém období po 7. prosinci 1941 se stále řešila otázka, zda *Ward* skutečně potopil trpasličí ponorku, či nikoli. Absence nalezených trosk způsobovala pochybnosti, zda se skutečně střetli. Trvalo více než 65 let, než tým z Havajské univerzity konečně lokalizoval trpasličí ponorku číslo jedna. Objevena byla tři až čtyři míle od vjezdu do Pearl Harboru. Její poloha i otvory ve stěžejní věži se shodovaly s Wardovou zprávou. HARRISON, Jack, *Pearl Harbor: The 75th Anniversary*, Horncastle 2016, s. 107.

⁶⁷ KLOBUCHAR, Richard, *The USS Ward: An Operational History of the Ship That Fired the First American Shot of World War II*, Jefferson 2006, s. 70.

monitorovala přístupy k Havajským ostrovům od severozápadu k jihozápadu od Pearl Harboru. I když byli piloti těchto letadel plně připraveni, nacházeli se na nesprávné straně ostrova, což jim znemožnilo včasné varování, když japonská útočná letadla vtrhla do nestřeženého severního sektoru.⁶⁸

Jedním z hlavních faktorů, které přispěly ke katastrofě v Pearl Harboru, byla neshoda v porozumění a komunikaci mezi admirálem Kimmelem a generálem Shortem ohledně válečného varování a dále nedostatečná koordinace a spolupráce mezi různými složkami obrany, při které byla zvýšena zranitelnost základny a usnadnila tak útok nepřítele. Selhání jednotlivých aspektů obrany ukázalo, že systém byl nedostatečně připraven na takovou událost a vyžadoval další zlepšení. V reakci na tato selhání bylo iniciováno vyšetřování, aby byly identifikovány slabé body a přijatá nápravná opatření k zajištění, aby se taková tragédie více neopakovala.⁶⁹

⁶⁸ COSTELLO, s. 222–226.

⁶⁹ CLAUSEN, LEE, s. 236.

3 Vyšetřování

3.1 Hledání viníka

Krátce po půl druhé odpoledne 7. prosince 1941 uslyšel Roosevelt v telefonu hlas ministra námořnictva Franka Knoxe, který mu oznámil, že Japonci právě zaútočili na Pearl Harbor.⁷⁰ Následujícího dne vystoupil před Kongresem. Ve svém projevu pronesl historická slova, kterými vtiskl datu 7. prosinec 1941 pro americké dějiny označení „Den hanby“.⁷¹ Kongres o několik minut později přijal rezoluci, v níž vyhlásil válečný stav mezi Spojenými státy a Japonskem.⁷² Roosevelt a jeho administrativa se obávali úniku citlivých informací o útoku do tisku, jelikož mezi Rooseveltovými poradci panovala všeobecná shoda, že vláda by měla zavést formální cenzuru tisku, aby nebyly vyraženy důvěrné informace. Většina novin praktikovala autocenzuru od vypuknutí druhé světové války v Evropě. Prezident však chtěl po Pearl Harboru zavést přísnější kontrolu, jelikož měl podezření, že podrobné zprávy o škodách by povzbudily nepřítel a demoralizovaly americkou veřejnost. Z tohoto důvodu již v neděli odpoledne, během několika hodin po útoku, začal Úřad námořní rozvědky monitorovat jakýkoliv rádiový a telefonní provoz z ostrova. Veškerá komunikace, která poskytovala podrobnosti o krveprolití, byla okamžitě přerušena. Současně začalo ministerstvo války otevírat a číst poštu přicházející na pevninu.⁷³ Američané na druhé straně chtěli vědět, co se v Pearl Harboru doopravdy stalo. Mnozí z nich se snažili vypátrat, zda se mezi oběťmi útoku nenacházeli jejich příbuzní nebo známí. Kvůli bezpečnosti a zamezení úniků informací se členové Senátu a Sněmovny reprezentantů rozhodli, že veřejnosti nebudou poskytnuty žádné informace, které by se mohly dostat do Japonska nebo k dalším potenciálním nepřítelům této země. Zdůrazňovali, že se nejedná o snahu utajení nebo zametení stop, ale pouze o zdravý rozum.⁷⁴

Informace o útoku na Pearl Harbor se velmi rychle rozšířily do celého světa. Brzy poté následovaly zprávy o dalších japonských akcích po celém Pacifiku. Před útokem byla jednou z hlavních Rooseveltových obav skutečnost, že Američané nepodpoří válku na obranu Britů nebo Nizozemců v jihovýchodní Asii. Úder na americkou flotilu v Pearl

⁷⁰ PERSICO, Joseph, *Roosevelt's Secret War*, New York 2001, s. 134.

⁷¹ *The New York Times*, 7. prosinec 1958.

⁷² TOLAND, s. 17.

⁷³ GILLON, s. 84.

⁷⁴ *The Evening Star*, 11. prosinec 1941.

Harboru však situaci radikálně změnil. Nyní již nebylo pochyb o tom, že Američané vyhlášení války podpoří, zvláště když nálada veřejnosti hraničila s panikou. Útok tak neuvěřitelných rozměrů, jako byl Pearl Harbor, vyvolal zmatek ohledně účelu a povahy úderu. Nevědělo se, proč Japonsko zaútočilo na americkou flotilu v době, kdy ještě probíhala jednání s USA.⁷⁵ Veřejnost a vláda si kladly otázku, kdo byl za to zodpovědný.⁷⁶ Mnozí novináři se domnívali, že Japonsko by nikdy nedosáhlo takového výsledku samo a přisuzovali jeho úspěch Německu. V tisku se začaly objevovat zprávy, že Němci Japonce pečlivě instruovali, jak postupovat, nebo že Adolf Hitler dokonce přispěl letadly s piloty k provedení samotného útoku.⁷⁷

K uklidnění celé záležitosti se ministr námořnictva Frank Knox rozhodl prozkoumat vzniklou situaci na Havaji sám. V pondělí ráno zavolal Rooseveltovi a požádal ho o povolení odletět do Pearl Harboru, aby zjistil, jak velké škody byly napáchány a zároveň mohl určit viníka. S Rooseveltovým souhlasem shromáždil Knox podkladové materiály a vypravil se na Havaj. Tam se setkal s Kimmelem a Shortem, kteří přiznali, že japonský letecký útok na Oahu byl pro armádu i námořnictvo naprostým překvapením.⁷⁸ Kimmel Knoxovi rovněž sdělil, že námořnictvo postrádalo dostatečný počet hlídkových letounů k provedení adekvátního dálkového průzkumu.⁷⁹

Knoxovo vyšetřování probíhalo mezi 9. a 14. prosincem 1941.⁸⁰ Po návratu z Havaje do Washingtonu sdělil, že ztráty na životech a majetku byly mnohem větší, než bylo dříve oznámeno. O život přišlo přes tisíc důstojníků a mužů. Značné škody utrpěl vojenský i civilní majetek a řada lodí byla zničena.⁸¹ Podle Knoxe v době útoku Short ani Kimmel neměli náznaky o japonském překvapivém kroku, který se ve Washingtonu jasně projevil, díky zachycení instrukcí japonskému velvyslanci Kičisuburó Nómurovi⁸², v nichž byl překvapivý krok jasně naznačen tím, že se trvalo na přesném čase odpovědi Hullovi, a to v neděli v jednu hodinu odpoledne. Knox dále přiznal, že armáda na Havaji neměla k dispozici pro obranu ostrova zdaleka dostatečný počet letadel, což bylo způsobeno odklonem těchto letounů před vypuknutím války k Britům, Číňanům, Nizozemcům a Sovětům. Kimmel a Short přiznali, že nebyli dostatečně připraveni na

⁷⁵ GREAVES, s. 347.

⁷⁶ TOLAND, s. 14.

⁷⁷ PRANGE, s. 607.

⁷⁸ GREAVES, s. 351–353.

⁷⁹ KIMMEL, Husband, *Admiral Kimmel's Story*, Chicago 1955, s. 15.

⁸⁰ KEEGAN, s. 11.

⁸¹ *St. Croix Avis*, 16. prosinec 1941.

⁸² Blíže v podkapitole 3. 3 Pilotní zpráva.

letecký úrok, a proto nepodnikli adekvátní opatření. Oba ho zjevně považovali za krajně nepravděpodobný vzhledem k velké vzdálenosti, kterou by Japonci museli urazit. Domnívali se, že pokud dojde k pokusu o překvapivý úder, bude proveden na Dálném východě. Navíc velení armády ani námořnictvo nepředpokládalo, že by Japonci zaútočili v době, kdy ve Washingtonu stále ještě probíhala jednání.⁸³ Knox konstatoval, že na základě předchozích informací byl Kimmel připraven na případný ponorkový útok a Short na sabotáž. Po zahájení úderu si vedly armáda a námořnictvo dobře, i když byly zaskočeny.⁸⁴ Knox neshledal, že by Kimmel, Short, jejich štáb nebo vojáci zanedbávali své povinnosti a rovněž nedoporučil Kimmela propustit.⁸⁵ Obecně se v Knoxově zprávě neuváděla žádná zmínka o personálním opatření.⁸⁶

Po Knoxově návratu z Havaje a sepsání zprávy prezidentovi se konala tisková konference, při které se v Knoxově kanceláři sešlo na 200 novinářů.⁸⁷ Kromě pochvaly výkonů amerických vojáků během útoku se jeho zpráva jen málo podobala té, kterou předal prezidentovi. Hovořil, že jeho inspekční cesta na ostrov mu umožnila předložit obecná fakta týkající se útoku, která dosud nebyla k dispozici.⁸⁸ Zmínil, že hlavním cílem Japonců bylo vyřadit Spojené státy z boje ještě před začátkem války. To bylo zřejmé z příprav, které probíhaly mnoho týdnů před útokem, i ze samotných operací, které byly provedeny současně v celém Pacifiku. V tomto záměru podle Knoxe Japonci příliš neuspěli. Vyzdvihl, že služby Spojených států nebyly v pohotovosti proti překvapivému leteckému útoku na Havaji.⁸⁹ V neposlední řadě zdůraznil, že Kimmel ani Short neměli žádné náznaky neočekávaného kroku, který byl ve Washingtonu zachycen.⁹⁰ Z bezpečnostních důvodů nemohlo být tisku sděleno, že japonské instrukce byly obdrženy a dekodovány. Knox však mohl připustit, aniž by Japoncům prozradil něco podstatného, že nebylo překvapivé, že útok havajské velitele zaskočil.⁹¹ V závěru sdělil, že tato skutečnost si vyžadovala formální vyšetřování, které bude prezidentem okamžitě

⁸³ BARKLEY, Alben, *Pearl Harbor Attack: Hearings before the Joint Committee on the Investigation of the Pearl Harbor Attack: Part 5: DECEMBER 31, 1945, AND JANUARY 2, 3, 4, AND 5, 1946*, Washington 1946, s. 2342.

⁸⁴ LAYTON, s. 335.

⁸⁵ VICTOR, George, *The Pearl Harbor Myth: Rethinking the Unthinkable*, Washington 2007, s. 3.

⁸⁶ KEEGAN, s. 12.

⁸⁷ *The New York Times*, 16. prosinec 1941.

⁸⁸ *Detroit Evening Times*, 7. prosinec 1942.

⁸⁹ GREAVES, s. 358.

⁹⁰ BARKLEY, *Pearl Harbor Attack: Part 5*, s. 2338.

⁹¹ GREAVES, s. 359.

zahájeno. V reakci na to se obě komory Kongresu dohodly a upustily od svých návrhů na provedení vlastního vyšetřování.⁹²

Knoxova zpráva spolu s jeho pravdivými komentáři se stala základem k rozšíření a upevnění některých legend o Pearl Harboru. Začal, nebo posílil příběh o tom, že bomba „doslova prošla komínem“ Arizony. Rovněž významně pomohl k mytologii kolem Pearl Harboru a nespravedlivě přispěl k utrpení všech Američanů japonského původu. Celostátní tisk zasvětil Knoxově zprávě velkou pozornost. Za daných okolností se mnoho novin věnovalo aspektům, které byly buď přímo, nebo nepřímo příznivé pro Spojené státy. Žádné nadhodnocení však nezabránilo debaklu, jež Američané utřžili 7. prosince 1941. V jednom ohledu prokázala Knoxova zpráva námořnictvu medvědí službu. Zaměřila na něj pozornost veřejnosti. Dodnes se diskuse o útoku na Pearl Harbor pravděpodobně soustředí na samotné námořní akce, a to bez ohledu na skutečnost, že armáda měla za úkol chránit loďstvo v přístavu a také střežit ostrovy.⁹³

Hlavním rozdílem mezi původní a zveřejněnou Knoxovou zprávou bylo vynechání skutečnosti, že Kimmel a Short nebyli zasvěceni do projektu Magic, který naznačoval, že se blížil neočekávaný útok. Jestliže by byla zveřejněna původní verze zprávy, Japonci by se dozvěděli, že Spojené státy dešifrovaly jejich přísně tajný diplomatický kód. Toto nezbytné zamlčení však přivedlo Američany na scestí a přesunulo břemeno viny na oba havajské velitele. Veřejnost nebyla informována ani o tom, že Oahu trpělo nedostatkem stíhacích letounů, protiletadlové obrany a radarů. Tak byla pravda o Pearl Harboru veřejnosti zatajena. Otázkou bylo, jak dlouho toto utajování mohlo vydržet.⁹⁴

Magic byl vždy přísně střeženým tajemstvím. Nyní bylo v zájmu válečného úspěchu nanejvýš nutné, aby Japonci nevypátrali, že jejich kód byl prolomen. Jakmile se ukázal rozsah katastrofy v Pearl Harboru, nejvyšší washingtonští úředníci si uvědomili, že budou muset zabránit tomu, aby se veřejnost dozvěděla, kolik toho bylo před útokem známo o japonských úmyslech. V opačném případě by museli vysvětlovat proč, když měli tolik informací, jejich armáda a námořnictvo na Havaji nebyly dostatečně připravené. Z tohoto důvodu ho museli udržet v tajnosti.⁹⁵ Každý, kdo si ponechal nějaké

⁹² *The New York Times*, 16. prosinec 1941.

⁹³ PRANGE, s. 613.

⁹⁴ TOLAND, s. 24.

⁹⁵ GREAVES, s. 365.

záznamy, je měl okamžitě zničit.⁹⁶ Pokud se jednalo o bezpečnost v armádě, generál Marshall krátce po útoku varoval své štábní důstojníky, že bylo jejich povinností, aby se poznatky o odposleších Magic nikdy nedostaly na veřejnost.⁹⁷ S ohledem na bezpečnost námořnictva Stark vypověděl, že každý, kdo měl o Magicu informace, musel podepsat dokument, že nikdy nic neprozradí, pokud bude živ.⁹⁸

Odvolání admirála Kimmela a generála Shorta byla okamžitá. Po návratu z Havaje Knox konzultoval vzniklou situaci se Stimsonem a potom i s Marshalllem. Výsledkem bylo rozhodnutí o okamžitém zbavení velení Kimmela i Shorta.⁹⁹ Kimmel byl z funkce odvolán 16. prosince 1941, tedy ještě před vznikem Robertsovy vyšetřovací komise. Na jeho místo byl jmenován kontradmirál Chester Nimitz.¹⁰⁰ Short byl na pokyn ministra války taktéž neprodleně zbaven velení. Jeho propouštěcí dopis, datovaný rovněž 16. prosince 1941, podepsal generál Marshall.¹⁰¹ Ministerstvo války plánovalo vyslat na Havaj místo Shorta generálmajora Herberta Darguea, průkopníka v oblasti letectví, který velel 1. letecké armádě. Dargue však předčasně zahynul při letecké havárii v Kalifornii. Marshall chtěl na Shortovu pozici dosadit letce, proto na Dargueovo místo vybral generálporučíka letectva Delose Emmonse, který Shorta vystřídal 17. prosince 1941. Změna velení proběhla v tichosti, bez publicity a ceremonií.¹⁰² Kimmel i Short zůstali nadále na Havaji a čekali na další přidělení.¹⁰³ Státní tisk reagoval obecně příznivě, když je ministerstva námořnictva a války zbavila funkce. Novináři považovali tento krok za logický a nezbytný.¹⁰⁴ Vojenská zásada říkala, že překvapení nelze omluvit a každý důstojník musel přijmout zajištění bezpečnosti vlastních sil bez ohledu na rozkazy. Pokud se velitelé ukázali jako neschopní plnit své úkoly, aby nevznikla národu větší újma, museli být okamžitě propuštěni.¹⁰⁵

Dne 16. prosince 1941 prezident jmenoval pětičlennou komisi, která měla odhalit a podat zprávu o skutečnostech týkajících se útoku.¹⁰⁶ Následně měla tato zpráva

⁹⁶ BARKLEY, Alben, *Pearl Harbor Attack: Hearings before the Joint Committee on the Investigation of the Pearl Harbor Attack: Part 8: JANUARY 30 and 31 AND FEBRUARY 1, 2, 4, 5, AND 6, 1946*, Washington 1946, s. 3571–3572.

⁹⁷ TOLAND, s. 336.

⁹⁸ BARKLEY, *Pearl Harbor Attack: Part 5*, s. 2468.

⁹⁹ BARKLEY, *Pearl Harbor Attack: Part 3*, s. 1530.

¹⁰⁰ *The New York Times*, 18. prosinec 1941.

¹⁰¹ BARKLEY, *Pearl Harbor Attack: Part 3*, s. 1529.

¹⁰² PRANGE, s. 614.

¹⁰³ GREAVES, s. 368.

¹⁰⁴ PRANGE, s. 614.

¹⁰⁵ *Chicago Tribune*, 18. prosinec 1941.

¹⁰⁶ *The New York Times*, 17. prosinec 1941.

poskytnout podklady pro správné rozhodnutí, zda došlo k zanedbání povinností nebo chyb v úsudku ze strany personálu, armády nebo námořnictva Spojených států.¹⁰⁷ V čele komise stanul soudce Nejvyššího soudu Owen Roberts. Dále komisi tvořili admirálové William Standley a Joseph Reeves a generálové Frank McCoy a Joseph McNarney.¹⁰⁸ Členové komise však nebyli požádáni, aby vyšetřili možné chyby civilních představitelů ve Washingtonu, ani jim nebylo prozrazeno nic o existenci odposlechů Magic. Tento přístup byl pohodlný pro washingtonské úředníky, ale také nezbytný pro válečné úsilí, jelikož Japonci nadále posílali své diplomatické zprávy ve stejném kompromitovaném kódu. Jakékoli odhalení toho, že Američané dešifrovali japonské kódy, by mohlo ohrozit válečný sběr zpravodajských informací. Japonská námořní kódová válka navíc začínala podléhat americkým kryptoanalytikům.¹⁰⁹

Ministři války a námořnictva při společném rozhovoru se členy komise nabídli plnou spolupráci svých „resortů“. Generál Marshall a admirál Stark poskytli informace, které ukazovaly, že Kimmel a Short byli výslovně několikrát varováni před pravděpodobností vypuknutí války, a to ve dnech 16. října, 24. listopadu a 27. listopadu 1941.¹¹⁰ Marshall navíc odkazoval na varování zaslané Shortovi ráno 7. prosince 1941.¹¹¹ Členové Robertsovy komise se znovu a znovu ptali, proč byly havajské síly tak dokonale zaskočeny. Zpravodajské informace, které na Havaj dorazily z Washingtonu před 7. prosincem 1941, opakovaně varovaly, že se očekával úder v jihovýchodní Asii. Předseda komise Roberts připustil, že po přečtení telegramů námořní rozvědka naznačovala agresivní pohyby mnoho tisíc mil od Pearl Harboru.¹¹²

Nejvýznamnějším svědectvím se stala Marshallova výpověď, ve které přiznal, že i s informacemi, které měl k dispozici, byl útokem zaskočen. Vzpomínal, že počítal s japonskou agresí vůči Filipínám.¹¹³ Ohledně námořního průzkumu předpokládal, že námořnictvo v důsledku válečného varování z 27. listopadu 1941 bude pátrat pouze po

¹⁰⁷ DANIELS, Roger, *Franklin D. Roosevelt: The War Years, 1939–1945*, Champaign 2016, s. 235.

¹⁰⁸ VILLARD, Oswald, *The Pearl Harbor Report*. In: *Current History* 7, 1942, 2, s. 11.

¹⁰⁹ OLMSTED, Kathryn, *Real Enemies: Conspiracy Theories and American Democracy, World War I to 9/11*, New York 2009, s. 60.

¹¹⁰ BARKLEY, *Pearl Harbor Attack: Part 23*, s. 1246.

¹¹¹ Komise věděla, že Marshallovo varování dorazilo ke Shortovi až dlouho poté, co japonská letadla odletěla z Havaje, ale vzhledem k všeobecné nepřipravenosti pomíjeli rozdíl, který by jeho včasné doručení před útokem znamenalo. GREAVES, s. 399.

¹¹² Tamtéž, s. 391.

¹¹³ Tamtéž, s. 394.

nepřátelských lodích.¹¹⁴ Po opakovaných výsleších se zjistilo, že admirálové Harold Stark a Richmod Turner měli na situaci na Havaji realističtější názor než Marshall.¹¹⁵

Během měsíce Robertsova vyšetřování bylo podrobena výslechu 127 svědků z Washingtonu a z Havaje. Jejich svědecké výpovědi čítaly 2173 stran důkazních materiálů.¹¹⁶ Ze 127 svědků, kteří vypovídali, nebyla zveřejněna výpověď žádného z nich. Ze stovek dokumentů, které Robertsova komise zkoumala a zařadila do spisu, nebyl publikován žádný.¹¹⁷ Zpráva byla dokončena 23. ledna 1942 a předána prezidentovi následujícího dne ráno. Dne 25. ledna 1942 byla doslovně zveřejněna v deníku *The New York Times*.¹¹⁸ Jednalo se o první z devíti zpráv o Pearl Harboru, včetně několika poválečných studií Kongresu. Některé z pozdějších zpráv měly tendenci podléhat politické poptávce v závislosti na tom, která strana stála zrovna u moci, a na povaze tehdejšího politického klimatu.¹¹⁹ Hlavním zjištěním Robertsovy komise bylo, že odpovědnost za nepřipravenost obrany Havaje byla způsobena především selháním admirála Kimmela a generála Shorta, kteří nepodnikli účinné společné akce na obranu Havajských ostrovů. Ve zprávě se také nepřesně a bez podpůrných důkazů uvádělo, že k útoku významně přispěli japonští špioni.¹²⁰ Další konstatovaný fakt pojednával o tom, že na jaře 1941 na Havaji započala instalace obranných varovných systémů, ale práce nebyly do 7. prosince 1941 dokončeny. Stávající radarové zařízení bylo navíc provozováno jen v určitých hodinách pouze za účelem výcviku personálu.¹²¹ Komise připustila, že havajští velitelé byli znevýhodněni nedostatkem informací o japonských dispozicích a záměrech, které by byly pro obranu Pearl Harboru zásadní. Nicméně nepřístupnost těchto znalostí učinila naléhavější zahájení stavu obranné pohotovosti. Podle závěrů komise odpovědní velitelé v havajské oblasti měli připraveny plány, které pokud by byly přizpůsobeny a použity, byly by adekvátní. Obvinili však havajské velitele, že si nedokázali poradit. Kimmela a Shorta shledali vinnými, protože řádně nevyhodnotili závažnost situace.¹²²

¹¹⁴ BARKLEY, *Pearl Harbor Attack: Part 23*, s. 1077.

¹¹⁵ Tamtéž, s. 1083–1086.

¹¹⁶ BARKLEY, Alben, *Pearl Harbor Attack: Hearings before the Joint Committee on the Investigation of the Pearl Harbor Attack: Part 39: Reports, Findings, and Conclusions of Roberts Commission, Army Pearl Harbor Board, Navy Court of Inquiry, and Hewitt Inquiry with Endorsements*, Washington 1946, s. 1.

¹¹⁷ *The Evening Star*, 28. září 1944.

¹¹⁸ *The New York Times*, 25. leden 1942.

¹¹⁹ LANGER, Howard (ed.), *World War II: An Encyclopedia of Quotations*, New York 2013, s. 351.

¹²⁰ DANIELS, s. 245.

¹²¹ *Detroit Evening Times*, 1. březen 1942.

¹²² BARKLEY, *Pearl Harbor Attack: Part 39*, s. 18–21.

Řada zákonodárců Robertsovu komisi chválila a souhlasila s jejími závěry. Kongres však byl zvyklý zkoumat problémy z politického hlediska a mnozí zákonodárci nedůvěřovali striktně vojenskému výkladu. Mezi ně se řadil i zástupce William Ditter z Pensylvánie, který vyjádřil hrdost svého státu na svého rodáka, soudce Robertse, nicméně nevěřil, že zpráva zašla dostatečně daleko. Domníval se, že Kongres dlužil zemi, aby inicioval vlastní vyšetřování. Další zástupce Fred Crawford z Michiganu usoudil, že „neschopnost“ mužů, kteří veleli v Pearl Harboru, byla pouhým odrazem toho, co se odehrávalo ve Washingtonu. Mnoho novin se shodlo na tom, že varování Havajských ostrovů zbavuje Washington viny. To byla jedna z oblastí, kde titulky, nadpisy, sloupky a úvodníky nadsazovaly některá zjištění.¹²³ Od útoku se na Kimmela i Shorta snesla vlna kritiky a opovržení. Následovaly i výhrušné dopisy.¹²⁴

Robertsova komise byla v některých ohledech nejkontroverznější ze všech vyšetřování Pearl Harboru. V první řadě začala svou práci příliš brzy od ohromujících událostí ze 7. prosince 1941, a proto neměla dostatečný odstup. Američané chtěli rychlou a definitivní odpověď na otázku, jak mohli Japonci způsobit Spojeným státům nejneuvěřitelnější a nejpotupnější porážku v jejich historii. Robertsova komise neodhalila žádná hluboká, temná tajemství, ani nevynesla překvapivá odhalení. Zpráva pouze ověřila to, co již Američané věděli.¹²⁵ Komise nepronikla do skutečného jádra věci, ale pouze vybrala „obětní beránky“, aby uspokojila lidskou poptávku po stanovení odpovědnosti za debakl v Pearl Harboru.¹²⁶ Po letech Kimmel s hořkostí vzpomínal, že Robertsova komise měla jediný cíl, a tím bylo jej a Shorta zničit.¹²⁷

V době, kdy byla Robertsova zpráva zveřejněna, pobýval Short v Oklahoma City, kde čekal na další instrukce. Být obviněn ze zanedbání povinností po téměř 40 letech loajální a kompetentní služby, bylo pro něj nepochopitelné. Dne 26. ledna 1942 zatelefonoval svému důvěryhodnému příteli Marshallovi. Chtěl se s ním poradit, zda by bylo vhodné odejít do civilu. Následně sepsal formální žádost o odchodu a poslal ji spolu s průvodním dopisem Marshallovi. Short v naději, že by mohl zmírnit případný rozsudek, v dopise poznamenal, že by upřednostňoval zůstat na seznamu aktivních vojáků. Odpoledne po Shortově telefonátu dospěl Marshall k závěru, že by měla být jeho žádost

¹²³ PRANGE, s. 625–626.

¹²⁴ GREAVES, s. 405.

¹²⁵ PRANGE, s. 626–628.

¹²⁶ COSTELLO, s. 256.

¹²⁷ PRANGE, s. 629.

přijata a učinit tak v tichosti, bez jakékoli publicity.¹²⁸ Short byl následně k 1. březnu 1942 propuštěn z armády.¹²⁹ Dne 25. ledna 1942 jednal Stark s Knoxem o Kimmelovi. Následně bylo na Knoxův příkaz Kimmelovi sděleno, že Short podal žádost o penzionování. Do té doby Kimmel o odchodu do civilu vůbec neuvažoval, považoval to nicméně za jednu z možností. Následujícího dne, 26. ledna 1942, podal žádost o odchodu i on. Dne 19. února 1942 Kimmel obdržel od Knoxe formální oznámení a 1. března 1942 byl propuštěn.¹³⁰ Kimmel byl po více než 40 let služby u námořnictva penzionován. Prostřednictvím veřejného tisku byl informován, že ministr námořnictva nařídil, aby byla připravena obvinění a specifikace, na jejichž základě v budoucnu bude Kimmel postaven před válečný soud.¹³¹

Mnoho lidí věřilo, že Kimmel a Short, kteří byli v očích veřejnosti pranýřováni, by měli mít možnost přednést svou verzi příběhu před veřejným soudem. Politickými autoritami byly nicméně učiněny pokusy jejich vojenský soud odvrátit. Dokud probíhala válka, existovaly legitimní důvody, proč by jejich případ neměl být vyšetřován. Při vojenském soudu by nepochybně vyšly najevo informace, které by poškodily válečné úsilí. Vzhledem k tomu, že Japonci stále používali svůj diplomatický kód Purple pro tajné zprávy, získávaly tak americké ozbrojené síly cenné informace z jeho čtení pro vedení války. Soud by pravděpodobně také odhalil, že američtí zpravodajci rozluštili Purple ještě před útokem na Pearl Harbor, a od té doby nahlíželi do japonských odposlechů. V neposlední řadě by taktéž prozradili, že Washington měl před útokem dostatečné zpravodajské informace a jen zlomek z nich byl odeslán do Pearl Harboru.¹³²

Rok 1942 se chýlil ke konci. Kimmel a Short stále ještě nebyli zproštěni viny, ani odsouzeni, což bylo pro oba důstojníky krajně neuspokojivé. Nastávající situace stavěla jednotlivé Američany do pozice, kdy se nemohli ubránit otázce, proč nebyli velitelé potrestáni, pokud byli vinni. A pokud byli nevinní, proč nebyli v aktivní službě. Stejně rozpolceně na tom byla i vláda, která z bezpečnostních důvodů nemohla veřejnosti vysvětlit svůj postoj, a v níž možnost kompromitace odposlechů Magic představovala neustále přítomné nebezpečí.¹³³

¹²⁸ BARKLEY, Alben, *Pearl Harbor Attack: Hearings before the Joint Committee on the Investigation of the Pearl Harbor Attack: Part 7: JANUARY 22, 23, 24, 25, 26, 28 AND 29, 1946*, Washington 1946, s. 3133–3141.

¹²⁹ GREAVES, s. 404.

¹³⁰ BARKLEY, Alben, *Pearl Harbor Attack: Hearings before the Joint Committee on the Investigation of the Pearl Harbor Attack: Part 33: Proceedings of Navy Court of Inquiry*, Washington 1946, s. 691–692.

¹³¹ *The New York Times*, 11. srpen 1942.

¹³² GREAVES, s. 409–410.

¹³³ PRANGE, s. 636.

V roce 1944 nebyla veřejnost o nic blíže rozluštění záhady kolem útoku na Pearl Harbor než v lednu 1942. Rychlý a veřejný soudní proces, při němž by Kimmel měl možnost přednést svou původní verzi příběhu, byl „nemožný“ kvůli potřebě válečné bezpečnosti. Kimmel se přesto začal připravovat.¹³⁴ Jakékoli takové slyšení nebo soudní proces by závisely na výpovědích svědků, kteří znali situaci před 7. prosincem 1941 a z nichž mnozí byli z bezpečnostních důvodů rozmístěni na bojových pozicích od severního Atlantiku až po jihozápadní Pacifik, aby se tak nemohli stát válečnými oběťmi.¹³⁵ Na Kimmelovo doporučení ministr Knox vydal „předpis“, kterým pověřil admirála ve výslužbě Tomase Harta, vrchního velitele americké asijské flotily na Filipínách před útokem, aby provedl šetření za účelem zaznamenání a uchování svědectví. Jednalo se proto o jednočlennou komisi.¹³⁶

Vyšetřování admirála Harta bylo pokusem o naprosté vyrovnání se s admirálem Kimmel, proto mu bylo umožněno mít obhájce, vyslýchat svědky a předkládat důkazy. Prostřednictvím Hartova vyšetřování poskytl Knox Kimmelovi to, co Kimmel požadoval již od roku 1942 – námořní vyšetřování, které by se řídilo formálními postupy. Kimmel však účast na vyšetřování admirála Harta odmítl. Z dopisů mezi Kimmel a Knoxem bylo zřejmé, že Kimmelův osud závisel na ministrově vůli.¹³⁷ Kimmel měl k Hartovu vyšetřování výhrady, které byly příliš úzce zaměřené, a proto nemohly být svobodné a otevřené, jelikož se omezovaly pouze na výsleších příslušníků námořních sil. Kimmel poukázal na to, že by měli být vyslechnuti i armádní příslušníci a civilisté, kteří by se měli vyjádřit nejen k událostem souvisejícím s překvapivým útokem, ale také k době před ním. Výpovědi těchto osob by měly být rovněž zaznamenány a uchovány. Kimmel navíc tvrdil, že měl právo být informován o povaze a důvodu jakéhokoli obvinění proti němu. Ačkoli Knox Kimmela ujistil, že toto vyšetřování nebylo v žádném slova smyslu soudním procesem, právní povaha byla nejasná.¹³⁸

Kontradmirál William Smith, Kimmelův náčelník štábu v prosinci 1941, vypověděl, že když 3. prosince 1941 viděl depeši o pálení dokumentů Japonci v Hongkongu, Singapuru, Batávii, Manile, Washingtonu a Londýně, nepochyboval o tom,

¹³⁴ GREAVES, s. 421–422.

¹³⁵ BARKLEY, Alben, *Pearl Harbor Attack: Hearings before the Joint Committee on the Investigation of the Pearl Harbor Attack: Part 26: Proceedings of Hart Inquiry*, Washington 1946, s. 4.

¹³⁶ KEEGAN, s. 24.

¹³⁷ Tamtéž, s. 25.

¹³⁸ GREAVES, s. 422.

že se chystali k nepřátelskému útoku.¹³⁹ V Pearl Harbou jim bylo sděleno, že na jihu byly zaznamenány japonské pohyby. V žádném případě je nenapadlo, že se útok blížil jejich směrem. Očekávali však ponorkový úder, nikoliv nálet, ačkoli byly vypracovány plány, jak mu čelit, a to rozmístěním lodí a vyhlášení stupně pohotovosti.¹⁴⁰ Vzhledem ke své závislosti na Washingtonu neměli ve zpravodajských službách na Havaji zásadní důvod očekávat překvapivý letecký útok na Pearl Harbor. Smith podotkl, že v jejich zpravodajských informacích byly vážné mezery.¹⁴¹

Námořní úředníci, které Hart vyslychal, odmítli obvinění Robertsovy komise, že Kimmel a Short si nedokázali poradit a spolupracovat.¹⁴² Všichni shodně podporovali Kimmelovo tvrzení, že byl při odrážení japonského leteckého útoku handicapován kvůli příliš malému počtu letadel, protiletadlových děl a nedostatečnému personálu. Podle Smitheho Kimmel žádal několikrát ministerstvo o 20 000 mužů: 10 000 na obsazení volných míst ve flotile a dalších 10 000 na výcvik. Pokaždé však obdržel zamítající odpověď, která tvrdila, že potřební muži by měli být nasazeni v Atlantiku.¹⁴³ Svědci dále poukazovali na to, že letouny a posádky letadel, které byly na Havaji k dispozici, byly pro dálkový dohled zjevně nedostatečné. Velitel Patrick Bellinger z druhého hlídkového křídla odhadoval, že celková síla přibližně 200 letadel (84 letadel létajících denně) a 252 posádek by byla potřebná k provedení pátrání v rozsahu 360 stupňů, do vzdálenosti nejméně 800 mil, za předpokladu viditelnosti v okruhu 15 mil. Při viditelnosti 25 mil by k prohledání okruhu 800 mil bylo zapotřebí 150 letadel a 225 posádek, které by létaly 16,5 hodiny denně. Celkem 24 750 letadlových hodin by spotřebovalo 1 980 000 galonů benzínu měsíčně a vyžadovalo by to v průměru 82 a půl výměny motorů plus 182 náhradních motorů měsíčně. Přesto by efektivita pátrání činila jen asi 50 %. Havajské velitelství tehdy disponovalo pouze 81 letadly; 9 bylo v opravě, 58 v provozu a 14 ve vzduchu. Počet letových posádek na Havaji 7. prosince 1941 zdaleka nedosahoval potřebného stavu. Na každé letadlo v provozu bylo potřeba mít k dispozici asi dvě posádky, aby se předešlo fyzické únavě.¹⁴⁴ Bellinger vypověděl, že za daných okolností Kimmel nemohl udělat víc.¹⁴⁵

¹³⁹ BARKLEY, *Pearl Harbor Attack: Part 26*, s. 489.

¹⁴⁰ Tamtéž, s. 62.

¹⁴¹ GREAVES, s. 425.

¹⁴² Tamtéž, s. 425–426.

¹⁴³ BARKLEY, *Pearl Harbor Attack: Part 26*, s. 47.

¹⁴⁴ Tamtéž, s. 123–125.

¹⁴⁵ Tamtéž, s. 140.

Hartovo šetření nedospělo k žádným skutkovým zjištěním ani závěrům, pouze shromáždilo a zaprotokolovalo svědectví. Ze 40 svědků, které Hart vyslechl, byla nejzajímavější výpověď admirála Williama Halseyho. Halsey a Kimmel byli blízcí osobní přátelé a často se radili. Halsey vypověděl, že Kimmel neměl dostatečný počet vycvičených mužů ani materiálu na Havaji. Potvrdil však předpoklad, že Japonsko by zaútočilo na Dálném východě a ne na Havaji. Tento fakt byl v souladu s jeho osobním odhadem, že Japonci by pravděpodobně napadli svými hlavními silami Filipíny. Halsey navíc nevěřil, že Kimmel byl plně informován o japonské diplomatické aktivitě. Měl osobní pocit, že ve Washingtonu věděli mnohem víc než „*my tam venku*“.¹⁴⁶ Závěry Hartova vyšetřování měly být veřejnosti zpřístupněny až po válce a o jejich významu se mohli lidé mimo nejvyšší námořní a administrativní kruhy jen dohadovat. Hart žádnou zprávu nepodal, ale napsal admirálu Starkovi do Londýna, že jeho zjištění vrhalo jisté pochybnosti na roli ministerstva námořnictva v debaklu okolo Pearl Harboru.¹⁴⁷

Kimmel vyslal na jaře 1944 do Washingtonu svého advokáta Charlese Rugga a jeho asistenta Edwarda Hanifyho, aby se pokusili dosáhnout prodloužení lhůty pro jeho vojenský soud. Po poměrně bouřlivé debatě Kongres schválil další šestiměsíční prodloužení lhůty a zároveň přijal společnou rezoluci vyzývající k vyšetřování armády i námořnictva ohledně útoku na Pearl Harbor.¹⁴⁸ Kongresem tak byla pověřena Armádní rada pro Pearl Harbor (Army Pearl Harbor Board, APHB) k vyšetřování zodpovědnosti za Pearl Harbor. Jejím předsedou byl zvolen generálporučík George Grunert. Radu dále reprezentovali generálmajorové Henry Russel a Walter Frank. Zástupcem zapisovatele komise se stal major Henry Clausen.¹⁴⁹ Ještě před zahájením činnosti rady Marshall a jeho zástupce, náčelník generálního štábu generál Joseph McNarney, přijali opatření, která radě zabránila v přístupu k dokumentům týkajícím se katastrofy v Pearl Harboru. Byla tak účinná, že rada uzavírala své vyšetřování, aniž by věděla o japonských diplomatických odposleších obsahujících varování před útokem, dokud na ně Kimmel neupozornil.¹⁵⁰

Členové armádní rady se zajímali především o roli armády, zejména o náčelníka štábu Marshalla a havajského velitele Shorta. Nejprve přezkoumali zprávy z dřívějších

¹⁴⁶ KEEGAN, s. 27–28.

¹⁴⁷ TOLAND, s. 79.

¹⁴⁸ *The New York Times*, 8. červen 1944.

¹⁴⁹ PRANGE, s. 642.

¹⁵⁰ KIMMEL, *Admiral Kimmel's Story*, s. 124.

vyšetřování a pak prostudovali materiály dodané různými vládními agenturami a kongresními výbory.¹⁵¹ Rada dohromady vyslechla 151 svědků a nepřetržitě zasedala až do 20. října 1944.¹⁵² Vzhledem k povaze odhalení byla velká část výpovědí během závěrečného úseku řízení ponechána mimo záznam a uchována v samostatné zprávě s označením „PŘÍSNĚ TAJNÉ“.¹⁵³

Po celou dobu vyšetřování se zdálo, že Washington dal přednost zájmům na Filipínách a na Havaj vůbec nepomyslel. Další důkaz přišel až ve chvíli, když Marshall 29. září 1944 předstoupil před radu. Jedna z mnoha otázek se týkala zprávy z osudného rána 7. prosince 1941, kdy do Washingtonu dorazily indicie,¹⁵⁴ které ukazovaly na pravděpodobný japonský útok. Když byl tázán, proč v tak kritickou situaci nepoužil šifrovací telefon, aby včas varoval Shorta, argumentoval tím, že v případě útoku by nejprve kontaktoval MacArthura a poté Panamský průplav. Domníval se totiž, že v Panamském průplavu byla situace daleko vážnější než na Havaji.¹⁵⁵ Marshall dále přiznal, že si několik předběžných varování, která obdržel ve Washingtonu, nevybavil. Nevzpomínal si, že by se dozvěděl, že 29. listopadu 1941 tokijského času bylo definitivně rozhodným datem pro ofenzivní vojenské operace určitého druhu, ani na žádné zprávy z 26. listopadu, 1. prosince a 4. prosince téhož roku, které by poskytovaly konkrétní důkazy o úmyslu Japonska vést útočnou válku proti Británii i Spojeným státům, tzv. „Winds Code“¹⁵⁶. Jedna z dalších věcí, kterou si Marshall nepamatoval, se týkala prvních třinácti částí japonské odpovědi na Hullovo ultimátum, které podle Kimmelovy výpovědi byly přijaty během večera 6. prosince 1941. Marshall prohlásil, že si toho nebyl vědom. V odpovědi na Grunertovu otázku, kde se nacházel 7. prosince 1941 v přesný čas útoku, zrekapituloval svůj denní program – ranní jízda na koni, po 11. hodině setkání s velitelem armády generálem Shermanem Milesem, s náčelníkem oddělení válečných plánů Leonardem Gerowem, plukovníkem Rufusem Brattonem a v neposlední řadě přijal čtrnáctidílnou japonskou zprávu. Po zpracování všech těchto materiálů vydal rozkazy,

¹⁵¹ BARKLEY, Alben, *Pearl Harbor Attack: Hearings before the Joint Committee on the Investigation of the Pearl Harbor Attack: Part 29: Proceedings of Army Pearl Harbor Board*, Washington 1946, s. 2087–2089.

¹⁵² BARKLEY, *Pearl Harbor Attack: Part 39*, s. 24.

¹⁵³ GREAVES, s. 442.

¹⁵⁴ Blíže v podkapitole 3. 3 Pilotní zpráva.

¹⁵⁵ BARKLEY, Alben, *Pearl Harbor Attack: Hearings before the Joint Committee on the Investigation of the Pearl Harbor Attack: Part 14: Joint Committee Exhibits Nos. 9 Through 43*, Washington 1946, s. 2330–2331.

¹⁵⁶ Blíže v podkapitole 4. 2 Winds Code.

kteře byly v poledne rozeslány velitelům pěchoty.¹⁵⁷ Dále si nevybavoval odpověď Shorta, zda mu bylo doručeno varování ministerstva války z 27. listopadu 1941, ani na jeho výpověď o sabotážní pohotovosti.¹⁵⁸ Ke konci svého výslechu se Marshall omluvil, že nebyl lépe připraven odpovědět na otázky rady, ale jako náčelník štábu byl zaneprázdněn sledováním vývoje války v Asii a v Evropě.¹⁵⁹ Pro Marshalla bylo největší „dýkou do zad“ Brattonovo svědectví. Podle jeho výpovědi strávil Bratton téměř tři hodiny v neděli 7. prosince 1941 snahou přesvědčit Marshalla, aby si uvědomil vážnost situace a jednal¹⁶⁰. Toto celkové zdržení od obdržení třináctidílné zprávy po tzv. zprávu o jedné hodině se stalo v roce 1944 jedním z hlavních témat vyšetřování. APHB určila, že zpoždění začalo v sobotu večer 6. prosince 1941 a skončilo v jedenáct hodin dopoledne následujícího dne, což představovalo patnáctihodinovou časovou prodlevu.¹⁶¹ Pokud by se dalo předpokládat, že z nějakého důvodu nemohly být informace předány havajskému ministerstvu, pak bylo povinností ministerstva války vydat Shortovi rozkaz, aby místo sabotážní pohotovosti vyhlásil totální pohotovost.¹⁶²

Toto vyšetřování se v historickém kontextu časově shodovalo s prezidentským kláním mezi Rooseveltem a Thomasem Deweyem na podzim 1944¹⁶³. Po ukončení tříměsíčního vyšetřování 6. října 1944 vydala APHB zprávu, která poškodila pověst generála Marshalla.¹⁶⁴ Rada dospěla k závěru, že Marshall selhal při komunikaci se Shortem o víkendu 6. a 7. prosince 1941. Plně ho neinformoval a neposlal mu dostatečné instrukce.¹⁶⁵ Rada taktéž přednesla několik významných bodů, ve kterých mimo jiné obvinila armádu, která byla jednoznačně zodpovědná za obranu flotily. V dalším bodě bylo upozorněno na to, že Short byl málo informován o krizi, o níž washingtonské úřady věděly, že se blížila. Úředníci ve Washingtonu i na Havaji očekávali, že první japonský úder se uskuteční v západním Pacifiku nebo v jihovýchodní Asii (na Filipínách). Dva svědci, Kimmel a Safford, prozradili, že v důsledku dekódovaných japonských odposlechů měli washingtonští úředníci přístup ke značným zpravodajským informacím

¹⁵⁷ BARKLEY, *Pearl Harbor Attack: Part 29*, s. 2311–2323.

¹⁵⁸ GREAVES, s. 482.

¹⁵⁹ BARKLEY, *Pearl Harbor Attack: Part 29*, s. 2329.

¹⁶⁰ K této problematice blíže v podkapitole 3. 3 Pilotní zpráva.

¹⁶¹ STINNETT, Robert, *Day of Deceit: The Truth About FDR and Pearl Harbor*, New York 2001, s. 235–236.

¹⁶² BARKLEY, *Pearl Harbor Attack: Part 39*, s. 139.

¹⁶³ K problematice voleb v podkapitole 4. 1 Zakrytí stop.

¹⁶⁴ STINNETT, s. 236.

¹⁶⁵ *St. Croix Avis*, 30. srpen 1945.

o japonských záměrech, které nebyly havajským velitelům poskytnuty.¹⁶⁶ APHB byla ohromena množstvím a kvalitou zpravodajských informací, které měl Washington k dispozici. Ze záznamů vyplynulo, že z informátorů a dalších zdrojů mělo ministerstvo války téměř úplné informace o japonských plánech. Informace o zjevném japonském záměru zahájit válku ve velmi blízké budoucnosti byly dobře známy ministru zahraničí, ministru války, náčelníku generálního štábu armády, ministru námořnictva a náčelníku námořních operací. Nebyl to problém neznalosti, byla to pouze otázka času. Zprávy skutečně zaslané na Havaj poskytovaly jen malý zlomek těchto informací. V osudném období mezi 27. listopadem a 6. prosincem 1941 přicházela četná oznámení, která přesně naznačovala záměry Japonců, včetně pravděpodobné hodiny a data útoku. Až do rána 7. prosince 1941 bylo Spojeným státem známo téměř vše, co Japonci plánovali, s výjimkou přesně hodiny a minuty, kdy první bomby dopadnou na Pearl Harbor.¹⁶⁷

Rada dospěla k závěru, že rozsah katastrofy v Pearl Harboru byl způsoben především dvěma příčinami: první z nich byl Shortův neúspěch ubránit základnu a druhým důvodem se stalo selhání ministerstva války, které nedalo Shortovi jasný rozkaz, aby přijal adekvátní pohotovost. V neposlední řadě neschopnost jej dostatečně informovat o vývoji americko-japonských vztahů.¹⁶⁸ Zpráva přisuzovala Hullovi klíčovou odpovědnost, protože jeho jednání při předávání protinávrhů z 26. listopadu 1941 využili Japonci jako signál k zahájení války útokem na Pearl Harbor. Ze tří obviněných důstojníků vyšel nejlépe Short. Informace, které měl, byly neúplné a zmatečné, ale stačily k tomu, aby ho varovaly před napjatými vztahy mezi americkou vládou a Japonskem a před tím, že lze v nejbližší době očekávat válečné akce. To vyžadovalo, aby se v maximální možné míře chránil před překvapením a připravil své velení tak, aby mohlo být maximálně a včas nasazeno proti nejhroší formě útoku. Short se také nedohodl s Kimmelem a admirálem Claudem Blochem na realizaci stávajícího plánu společných akcí, neinformoval se o účinnosti dálkového průzkumu námořnictva a nenahradil neefektivní štábní důstojníky. Jak již bylo zmíněno, Marshall dostal mnohem větší ránu, nicméně Gerow dopadl mnohem hůře. Bývalý šéf válečných plánů byl kvůli svědectví odvolán z velení pátého sboru v Lucemburku.¹⁶⁹ Rada kritizovala Gerowa za vypracování zmatečné zprávy z 27. listopadu 1941. Následně byl obviněn,

¹⁶⁶ GREAVES, s. 488.

¹⁶⁷ VICTOR, s. 66.

¹⁶⁸ BARKLEY, *Pearl Harbor Attack: Part 39*, s. 175.

¹⁶⁹ PRANGE, s. 675–676.

že si neověřil Shortovou neuspokojivou odpověď a ani nezjistil stav připravenosti havajského ministerstva po tomto varování.¹⁷⁰ Podle názoru rady měl Gerow také napravit Shortovu chybu a nařídít okamžitou aktivaci společného plánu obrany havajského pobřeží.¹⁷¹

Dne 13. července 1944 nařídil nový ministr námořnictva James Forrestal svolat Námořní vyšetřovací soud (Navy Court of Inquiry, NCI) za účelem vyšetření všech okolností spojených s útokem japonských ozbrojených sil na Pearl Harbor na území Havaje 7. prosince 1941. Do tribunálu byli jmenováni tři admirálové ve výslužbě: předseda Orin Murfin, Edward Kalbfus a Adolphus Andrews. Velitel Harold Bieseimer byl jmenován soudcem-advokátem. Soud zahájil svou činnost 24. července 1944 a výpovědi probíhaly 32 dní. Admirálové Harold Stark, náčelník námořních operací v době útoku, Claude Bloch, velitel 14. námořního okruhu (Havaj), a Husband Kimmel, který byl vrchním velitelem Tichomořské flotily, byli jmenováni zúčastněnými stranami, které měly právo účastnit se jednání, mít obhájce a provádět křížové výslechy svědků.¹⁷² Tento soud pokryl velkou část stejného zájmu zkoumání jako při vyšetřování Robertse a Harta. Právo NCI se neomezovalo pouze na vyšetřování personálu námořnictva, ale mělo vyšetřovat všechny okolnosti související s útokem japonských ozbrojených sil na Pearl Harbor.¹⁷³

Kimmel při první příležitosti zmínil téma odposlechů Magic. Řekl, že byl v celé zemi označen za toho, kdo byl zodpovědný za katastrofu v Pearl Harboru. Záleželo mu na tom, aby toto vyšetřování zašlo dostatečně daleko a odhalilo všechna fakta v souvislosti s touto záležitostí. Požadoval vyvrácení naprosto nepravdivých a zavádějících tvrzení, která Robertsova komise v celém rozsahu učinila.¹⁷⁴ Během prvních 19 dnů soudního jednání Kimmel téměř denně podával žádosti o předložení tajných japonských odposlechů jako důkazu.¹⁷⁵ Ohledně ultimáta byl Kimmel obeznámen, že Marshall i Stark tento postup nedoporučovali, co už ale nevěděl, že bylo vydáno den před obdržení válčného varování. Kimmel předpokládal, že jednou z hlavních příčin depeše z 27. listopadu 1941 bylo, že americko-japonské vztahy se dostaly do bodu zlomu. V důsledku toho, že pozdější tiskové zprávy uváděly, že další rozhovory mezi japonskými

¹⁷⁰ STRONG, Mary, *Washington at Pearl Harbor*. In: *Current History* 54, 1946, 10, s. 132.

¹⁷¹ PRANGE, s. 675–676.

¹⁷² BARKLEY, *Pearl Harbor Attack: Part 32*, s. 5–12.

¹⁷³ GREAVES, s. 494.

¹⁷⁴ BARKLEY, *Pearl Harbor Attack: Part 39*, s. 19.

¹⁷⁵ BARKLEY, *Pearl Harbor Attack: Part 33*, s. 735.

velvyslanci a ministerstvem zahraničí pokračovaly, ztratilo varování velkou část svého významu.¹⁷⁶

NCI prošel většinu stejného materiálu, aby dospěla k vlastním závěrům, které byly předmětem Robertsova a Hartova vyšetřování. Dotazovala se na radarová zařízení na Havaji v době útoku. Velitel William Taylor, radarový expert v dočasné službě u Pacifické flotily, dosvědčil, že armádní radaroví operátoři sami byli dobře vycvičeni, ačkoli vzhledem k tehdy dostupné technologii nebylo možné rozhodnout, zda to, co zachytila radarová stanice, bylo japonským náletem, leteckou skupinou z jedné vlastních letadlových lodí, nebo letadla ze Spojených států.¹⁷⁷

Dne 28. srpna 1944, dvacátý den vyšetřování, přinesly Kimmelovy snahy o předložení japonských odposlechů první úspěchy. Biesemeier předložil nejméně 50 položek odposlechů Magic, z období od 26. listopadu do 7. prosince 1941. Dokumenty nebyly ve skutečnosti zaneseny do textu výslechů, ale soud do nich mohl pouze nahlédnout.¹⁷⁸ Již během Hartova vyšetřování Safford poprvé zmínil „Winds Code“. Japonské odposlechy ale tehdy nebyly k dispozici, tudíž jeho výpověď neměla téměř žádnou váhu. Podle Saffordových slov byla japonská zpráva „Winds Code“ odeslána z Tokia 19. listopadu 1941. Stanovovala vkládání falešných zpráv o počasí, z nichž každá obsahovala tajný význam. První zmínka zachycení této zprávy se objevila 4. prosince 1941 kolem osmé hodiny ráno a pojednávala o válce s Amerikou, Anglií a míru s Ruskem. Komunikační zpravodajská jednotka ministerstva námořnictva tehdy měla toto považovat za záminku japonské vlády k zahájení války se Spojenými státy a Velkou Británií. Bohužel během vyšetřování soudu si všichni vyslýchaní svědci na tzv. „Winds Code“ nevzpomínali, proto soud Saffordovu zprávu pouze přijal, ale dále neprozkoumal.¹⁷⁹

Po ukončení výslechů soud 19. října 1944 vydal svou konečnou zprávu. Po devíti a půl týdnech slyšení NCI (24. července až 27. září) a po přezkoumání informací,¹⁸⁰ NCI došel k závěru, že rozhodnutí admirála Kimmela, učiněné po obdržení depeše z 24. listopadu 1941, pokračovat v přípravách Pacifické flotily na válku, bylo ve světle informací, které měl tehdy k dispozici správné. Ačkoli útok ze 7. prosince 1941 byl překvapením, vysocí úředníci ministerstev zahraničí, války, námořnictva, armády se

¹⁷⁶ BARKLEY, *Pearl Harbor Attack: Part 32*, s. 233.

¹⁷⁷ Tamtéž, s. 473–474.

¹⁷⁸ Tamtéž, s. 521.

¹⁷⁹ GREAVES, s. 506–512.

¹⁸⁰ Tamtéž, s. 546.

oprávněně domnívali, že válečné akce v havajské oblasti začnou nejprve na Dálném východě než jinde. Soud byl toho názoru, že admirál Harold Stark neprojevil zdravý úsudek, který se od něj očekával, neboť ve velmi kritickém období od 26. listopadu do 7. prosince 1941 nepředal admirálu Kimmelovi, jako vrchnímu veliteli Tichomořské flotily potřebné informace, které by naznačovaly, že došlo k přerušení diplomatických vztahů a že lze brzy očekávat útok v oblasti Havaje. Na základě zjištěných skutečností soudní dvůr konstatoval, že nedošlo k žádnému provinění ani k vážnému zavinění ze strany osoby nebo osob v námořní službě.¹⁸¹ Zpráva námořního soudu se rozhodně stavěla na obranu havajského velení. Prohlašovala, že Kimmel a Short byli osobní přátelé, kteří se často radili. Každý z nich byl informován o opatřeních, která druhý podnikal při obraně základny, a to v dostatečné míře, tudíž vyvrátila předpoklad, že by vůbec nespolupracovali.¹⁸²

Zásadní rozdíl v jednání armádní rady a námořního soudu byl způsoben odlišnými předpisy. U námořního soudu byly zúčastněné strany oprávněny účastnit se všech jednání, vyslechnout každé svědectví, mít obhájce a provádět křížové výslechy. Naproti tomu Short nemohl vyslechnout jednání armádní rady, neměl právo na křížový výslech a obhájce mu byl povolen pouze v případě, že sám vypovídal. Jak naznačují názvy orgánů, námořnictvo uspořádalo soud, armáda svolala radu. Z tohoto důvodu se vyšetřování námořnictva drželo poměrně úzce svého vlastního soudního dvora a připouštělo poměrně málo svědectví nebo bezpracných a nepodstatných spekulací.¹⁸³ Armádní rada a námořní soud si byly částečně vědomy toho, že jim byly jisté důkazy zatajovány.¹⁸⁴ Oba ministři, války i námořnictva, odmítli z důvodu národní bezpečnosti zveřejnit skutečný příběh Pearl Harboru, jak jej odhalily zprávy NCI a APHB, dokud válka nedospěje ke konci.¹⁸⁵

¹⁸¹ BARKLEY, *Pearl Harbor Attack: Part 39*, s. 297–322.

¹⁸² PRANGE, s. 676–677.

¹⁸³ Tamtéž, s. 660.

¹⁸⁴ VICTOR, s. 67.

¹⁸⁵ *The New York Times*, 2. prosinec 1944.

3.2 Vyšetřování pokračuje

V souvislosti s předchozím vyšetřováním deník *The New York Times* z 26. listopadu 1944 informoval, že armáda ani námořnictvo dosud nevydaly žádnou tiskovou zprávu, týkající se závěrů námořního soudu a armádní rady o nedávném vyšetřování Kimmela a Shorta, kteří nikdy nebyli postaveni před válečný soud za katastrofu v Pearl Harboru.¹⁸⁶ Ministři války a námořnictva nesouhlasili se závěry APHB a NCI, proto navrhli další vyšetřování, které by lépe vysvětlilo události před útokem na Pearl Harbor. Následovaly celkem tři vyšetřování, z nichž každé mělo svůj vlastní rozsah a cíle, přičemž jejich výsledky měly posoudit jednání amerických velitelských důstojníků a případně přinést nové poznatky ohledně událostí vedoucích k útoku na Pearl Harbor.¹⁸⁷

Každé ze tří doplňujících vyšetřování bylo odlišné. První z nich, Clarkovo, bylo zahájeno na žádost náčelníka generálního štábu armády Marshalla ještě v době, kdy probíhala APHB, aby mu pomohlo připravit se na jeho další vystoupení před touto radou.¹⁸⁸ Druhé, Clausenovo, bylo iniciováno ministrem války Stimsonem, aby prověřilo „neprozkoumané stopy“ v okolnostech kolem útoku na Pearl Harboru z pohledu armády.¹⁸⁹ Třetí, Hewittovo, se zabývalo především situací námořnictva. Nařídil jej ministr námořnictva James Forrestal, který zjistil, že vyšetřování NCI bylo nedostatečné.¹⁹⁰ Směrnice pro tato nová vyšetřování obsahovaly pokyn k odhalení informací, které by mohly popřít, zdiskreditovat nebo alespoň zpochybnit závěry APHB a NCI, které vláda považovala za nepřijatelné.¹⁹¹

Poté, co byla APHB informována o japonských odposleších, byl Marshall opět vyslechnut. V rámci přípravy na tento výslech požádal plukovníka Cartera Clarka, aby prozkoumal, jak bylo nakládáno s jistými přísně tajnými informacemi.¹⁹² Clarkovo šetření, které probíhalo od 16. do 20. září 1944, mělo spíše neformální charakter, probíhalo ve stylu diskuzních setkání. Bylo vyslechnuto 12 svědků, kteří se podíleli na přijetí a předávání odposlechů. Jeho výsledky přispěly k objasnění událostí, které se odehrály v brzkých ranních hodinách 7. prosince 1941. Vyšetřování bylo klíčové pro

¹⁸⁶ Tamtéž, 26. listopad 1944.

¹⁸⁷ GREAVES, s. 560–561.

¹⁸⁸ BARKLEY, Alben, *Pearl Harbor Attack: Hearings before the Joint Committee on the Investigation of the Pearl Harbor Attack: Part 34: Proceedings of Clarke Investigation*, Washington 1946, s. 2.

¹⁸⁹ BARKLEY, Alben, *Pearl Harbor Attack: Hearings before the Joint Committee on the Investigation of the Pearl Harbor Attack: Part 35: Proceedings of Clausen Investigation*, Washington 1946, s. 5.

¹⁹⁰ BARKLEY, Alben, *Pearl Harbor Attack: Hearings before the Joint Committee on the Investigation of the Pearl Harbor Attack: Part 36: Proceedings of Hewitt Inquiry*, Washington 1946, s. 359.

¹⁹¹ GREAVES, s. 568.

¹⁹² BARKLEY, *Pearl Harbor Attack: Part 34*, s. 1.

zhodnocení kontroverzních otázek týkajících se „Winds Code“ a možností, zda důkazy o nich byly záměrně zničeny.¹⁹³

Další z nevyjasněných otázek souvisela s ránem 7. prosince 1941 a to, zda byla či nebyla doručena japonská odpověď na Hullovo ultimátum. Marshallova paměť selhávala a on si nedokázal přesně vybavit události toho dne.¹⁹⁴ Bratton se proto z tohoto důvodu stal klíčovou postavou během celého vyšetřování, neboť byl odpovědný za předávání odposlechů japonských komunikací armádnímu velení před útokem na Pearl Harbor. Bratton Clarkovi podrobně popsal, jak probíhalo předávání odposlechů prezidentovi Rooseveltovi, Marshallovi, ministrům zahraničí, války, námořnictvu a nejvyšším vojenským a civilním úředníkům ve Washingtonu. Dále uvedl, že čtrnáctidílná zpráva Japonska začala přicházet 6. prosince 1941 a že kopii této odpovědi předal ministru zahraničí ještě téže noci. Během výpovědi se odvolával na memorandum, které připravil krátce po 7. prosinci 1941, v němž popisoval své kroky a interakce s Marshallem a dalšími významnými úředníky v den útoku.¹⁹⁵

Následovala výpověď plukovníka Edwarda Frenche z armádní komunikační služby, který měl objasnit Marshallův postup, proč včas nevaroval armádní velitele. French však uvedl, že přenos Marshallovy zprávy se zpozdil, protože jeho ručně psaný vzkaz byl dosti obtížně čitelný a musel být přepsán na psacím stroji před zakódováním. S ohledem na atmosférické podmínky byl kanál v Honolulu mimo provoz. Aby se French vyhnul riziku jakéhokoli zkreslení nebo chyby při předávání zprávy prostřednictvím armádních zařízení přes San Francisco, byla zpráva odeslána prostřednictvím komerční služby.¹⁹⁶

Kromě individuálních výslechů Clarke svolal setkání u kulatého stolu s Milesem, brigádním generálem Hayesem Kronerem (náčelníkem zpravodajského oddělení vojenské zpravodajské služby), plukovníkem Johnem Bissellem (náčelníkem skupiny kontrarozvědky vojenské zpravodajské služby) a Brattonem, aby si vyjasnili rozpory v jejich výpovědích a vyjádřili svůj názor na japonský útok. Bissell a Kroner shodně tvrdili, že přísně tajné informace z odposlechů Magic jim nebyly před Pearl Harborem dostupné, Bratton oponoval, že byly, a to prostřednictvím memorand. Miles na svoji

¹⁹³ PRANGE, s. 692–693.

¹⁹⁴ GREAVES, s. 568.

¹⁹⁵ BARKLEY, *Pearl Harbor Attack: Part 34*, s. 19–21.

¹⁹⁶ Tamtéž, s. 32–33.

obhajobu však uvedl, že většina informací naznačovala japonský postup na jih, do Indočíny, Thajska, další možností byla i Nizozemská Indie nebo Malajsie.¹⁹⁷

Clarke proto uzavřel své vyšetřování se zjištěním, že k údajnému zničení dokumentů nedošlo.¹⁹⁸ Ve svém sdělení zdůraznil, že dosud nebyly nalezeny žádné dokumenty, které by se zmiňovaly o „Winds Code“, ani jakékoliv písemné záznamy týkající se této zprávy, a že ani nikdo, kdo je s G-2¹⁹⁹ spojen, nezničil žádné záznamy týkající se Pearl Harboru.²⁰⁰ Toto zjištění mělo pomoci odstranit mýtus o „Winds Code“, ale nestalo se tak. Díky tomu mohli revizionisté oponovat o této tezi a washingtonském krytí po celá léta.²⁰¹

Druhé individuální vyšetřování podnítila zpráva APHB, která dospěla k závěru, že Marshall, Gerow a Short selhali při plnění svých povinností. Tímto závěrem byli Roosevelt i Stimson zaskočeni, protože preferovali závěry Robertsovy komise, která vinila Kimmela a Shorta z rozsahu katastrofy v Pearl Harboru. Stimson proto pověřil majora Henryho Clausena, právníka, který působil jako asistent zapisovatele APHB, aby prostudoval „neprozkoumané stopy“ v situaci kolem Pearl Harboru. Clausen byl zmocněn mimořádnou válečnou misí s neomezeným rozpočtem, právem cestovat i do válečných oblastí a autoritou k výslechům, při kterých museli svědci pravdivě odpovídat. K dispozici měl všechny dokumenty, bez ohledu na jejich klasifikaci.²⁰² Clausenovo vyšetřování probíhalo od 23. listopadu 1944 do 12. září 1945. Letecky urazil více než 55 000 kilometrů a vyslechl 92 příslušníků armády, námořnictva a civilních zaměstnanců na dvaceti místech v USA, na Dálném východě i v Evropě. Od těchto osob získal 42 místopřísežných prohlášení a dalších 7 výpovědí.²⁰³ Clausenovo vyšetřování se v mnohém podobalo Hewittovu. Clausen se nicméně zaměřil na armádu, zatímco Hewitt na námořnictvo. Oba mohli vyslýchat svědky toho druhého. Aby měl Clausen jistotu, že disponoval veškerou autoritou, kterou potřeboval, sepsal své zmocňovací memorandum, které Stimson podepsal. Tento dokument nejenže vyžadoval, aby svědci odpověděli na všechny Clausenovy otázky, ale také je vyzýval, aby dobrovolně poskytli veškeré relevantní informace, o kterých se v minulosti nezmínili. Navíc explicitně zrušil

¹⁹⁷ Tamtéž, s. 70–72.

¹⁹⁸ VICTOR, s. 78.

¹⁹⁹ Vojenská rozvědka armády

²⁰⁰ BARKLEY, *Pearl Harbor Attack: Part 34*, s. 76.

²⁰¹ PRANGE, s. 693.

²⁰² BARKLEY, *Pearl Harbor Attack: Part 35*, s. 5–9.

²⁰³ CLAUSEN, LEE, s. 6.

všechny existující bezpečnostní pokyny, což Clausenovi umožnilo získat kopie všech dokumentů, které potřeboval pro další vyšetřování.²⁰⁴

Jedním z prvních, kdo změnil výpověď pod Clausenovým nátlakem, byl plukovník Carlisle Dusenbury, Brattonův asistent. Dusenbury prohlásil, že spolu s Brattonem střídavě shromažďovali a doručovali zprávy z rozlušťených japonských kódů, známé jako Magic.²⁰⁵ Podle jeho vzpomínek začala třináctičlenná série japonské odpovědi přicházet v noci 6. prosince 1941, kdy oba byli ve službě. Dusenbury uvedl, že Bratton zůstal, dokud nebyla doručena asi polovina zpráv, poté odešel kolem deváté hodiny domů. On sám zůstal a čekal na zbytek zpráv. Čtrnáctá a poslední část série dorazila až po půlnoci. Nicméně žádná z těchto částí nebyla doručena před ránem 7. prosince 1941.²⁰⁶ Dusenbury argumentoval tím, že nechtěl rušit obvyklé příjemce Magicu, kteří již pravděpodobně doma spali, protože netušil, že se jednalo o důležité informace o blížícím se válečném konfliktu.²⁰⁷ Jeho prohlášení však bylo v rozporu s Brattonovou předchozí výpovědí před APHB a Clarkovým vyšetřováním, ve kterém však Bratton nadále trval na tom, že kopie prvních třináct částí předal státnímu tajemníkovi ještě téže noci, kdy jej obdržel. Před APHB rovněž uvedl, že třináct částí také doručil Marshallovi, Milesovi, Gerowi, kteří dostali své kopie ještě téhož večera.²⁰⁸

Na základě těchto zjištění se Clausen rozhodl podrobně prozkoumat vzniklou situaci, a proto odletěl za Brattonem do Paříže. Ukázal mu deset svědectví shromážděných v souvislosti s doručením třinácti částí japonské odpovědi na Hullovo ultimátum. Tyto záznamy se ve skutečnosti nelišily od Brattonovy předchozí výpovědi před APHB, protože většina úředníků neodpovídala na Clausenovy otázky přímo. Pouze Dusenburyho místopřísežné prohlášení bylo v rozporu s Brattonovou předchozí výpovědí.²⁰⁹ Během jejich rozhovoru Clausen donutil Brattona, aby odvolal svá předchozí přísežná prohlášení. Toho dosáhl tím, že ho seznámil s písemnými vyjádřeními Marshalla, generála Waltera Bedella Smitheho, Milese, generála Leonarda Gerowa a dalšími šesti bývalými důstojníky ministerstva války. Všechna tato prohlášení potvrdila, že jim vedoucí oddělení Dálného východu v sobotu večer neposkytl žádnou zasilku prvních třinácti částí Tokijského memoranda.²¹⁰ Bratton ve svém přísežném prohlášení

²⁰⁴ PRANGE, s. 691.

²⁰⁵ GREAVES, s. 574.

²⁰⁶ CLAUSEN, LEE, s. 82–84.

²⁰⁷ BARKLEY, *Pearl Harbor Attack: Part 35*, s. 25–26.

²⁰⁸ BARKLEY, *Pearl Harbor Attack: Part 29*, s. 2349.

²⁰⁹ GREAVES, s. 578.

²¹⁰ TOLAND, s. 149.

uvedl, že jedinou zásilku, kterou večer doručil, byla ministru zahraničí, předaná mezi 22:00 a 23:00. Dokumenty pro Milese, Gerowa a Stimsona, podle Brattona, nebyly doručeny v noci 6. prosince 1941, ale až následujícího rána, 7. prosince 1941, spolu se čtrnáctou částí.²¹¹

Jedna z mnoha nezodpovězených otázek, která byla položena v Kongresu, se týkala případného ovlivňování svědků. Clausen důrazně popřel jakýkoli záměr přimět svědky ke změně výpovědi. Realita však byla poněkud odlišná. Clausen ve skutečnosti postavil Brattona do těžké pozice, ve které se musel správně rozhodnout, zda bude tvrdit, že jeho nadřízení se mýlili, nebo změnit svou výpověď. Jeden ze svědků, plukovník Otis Sadtler také popsal, že Clausen na něho použil stejné zastrašovací prostředky, aby ho přiměl ke změně výpovědi. Během slyšení v kongresovém výboru, důkazy o pokusech ovlivnit výpovědi svědků, nezapůsobily příliš důvěryhodně.²¹² O 47 let později Clausen vydal knihu o svém vyšetřování. Na každé stránce popisoval svůj záměr a snahu přimět svědky ke změně výpovědi, včetně pokusů je zastrašit. Byl hrdý na to, jaký strach a hněv v nich vyvolal: „*Pokud se někdo zdráhal mluvit, dokonce i po přečtení Stimsonova pověření, odepnul jsem si košili, rozepnul váček a vytáhl konkrétní dokument Magic, na který jsem se chtěl zeptat. To jsem například udělal s kapitánem Laytonem. Výraz překvapení v jeho tváři, když jsem předvedl svůj striptýz, stál za cenu vstupného.*“²¹³ Šok z Clausenova vystoupení umocňovala skutečnost, že sáček připevněný na jeho hrudi obsahoval dokumenty, kterými konfrontoval svědky. Sám sebe označil jako za „chodící bombu“²¹⁴ ²¹⁵

Clausenovo vyšetřování si kladlo za cíl odhalit „neprozkoumané stopy“, především ve prospěch Marshalla a dále zjistit více informací o Magicu, o japonské reakci na americké ultimátum a komu bylo 6. a 7. prosince 1941 doručováno a dále znát odpověď na to, jaké zprávy o blížící se katastrofě obdržel generál Short na Havaji. Mnoho otázek však zůstalo nezodpovězeno. Clausenova svědectví uváděla dva možné důvody, proč Marshall neinformoval Shorta o rozvíjející se krizi z 6. na 7. prosince 1941: 1) Bratton a Dusenbury zanedbali doručení důležité třináctidílné japonské depeše Marshallovi večer 6. prosince 1941 a za 2) washingtonští úředníci, včetně Marshalla a

²¹¹ BARKLEY, *Pearl Harbor Attack: Part 35*, s. 97–98.

²¹² VICTOR, s. 68.

²¹³ CLAUSEN, LEE, s. 49.

²¹⁴ Vak obsahoval výbušninu, která měla zabránit, aby v případě zajetí tajné dokumenty nepadly do rukou nepřítele.

²¹⁵ Tamtéž, 33–34.

Milese, se domnívali, že japonské zprávy byly zachyceny a dešifrovány na Havaji.²¹⁶ Clausen tudíž přisuzoval hlavní vinu Kimmelovi a Shortovi. Současně však nepovažoval ani prezidenta Roosevelta za zcela bezúhonného.²¹⁷

Třetí z individuálních vyšetřování reagovalo na zprávu NCI, kde shledal ministr námořnictva Forrestal nedostatky v úsudku některých úředníků námořní služby, a to jak v Pearl Harboru, tak ve Washingtonu.²¹⁸ Ministr dále vypátral, že předchozí vyšetřování nevyčerpalo všechny možné důkazy, a proto by mělo dále pokračovat, dokud nebude možné získat výpovědi všech svědků, kteří měli k dispozici podstatné skutečnosti, a získat tak všechny dostupné důkazy.²¹⁹ Forrestal proto 2. května 1945 jmenoval admirála Kenta Hewitta z amerického námořnictva, aby vyslechl další svědky a získal tak nové důkazy, které budou nezbytné k úplnému objasnění skutečností v souvislosti s japonským útokem na Pearl Harbor. Po prostudování všech výsledků předchozích vyšetřování se Hewitt rozhodl, že jeho úkolem bude nadále ověřovat, jaké informace byly ve Washingtonu a v Pearl Harboru před útokem k dispozici, analyzovat zachycené japonské zprávy, prověřit operace japonských ponorek v oblasti Pearl Harboru a jeho okolí před 7. prosincem 1941 a také pochopit Kimmelovo jednání v době útoku na Pearl Harbor. S těmito cíli Hewitt, od 14. května do 11. července 1945, vyslechl 39 svědků.²²⁰

Hewittovo vyšetřování bylo uzavřeno 12. července 1945. Stručná zpráva přezkoumávala předešlá vyšetřování, zabývala se válečnými a obrannými plány, japonskou špionáží, námořním zpravodajstvím, průzkumem a samotným útokem ze 7. prosince 1941.²²¹ Hlavní rozdíl mezi Hewittovou zprávou a závěry námořního soudu bylo, že Hewitt mohl připustit, že námořnictvo a jeho personál se dopustili řady chyb.²²² Zpráva NCI zbavila admirála Kimmela odpovědnosti za rozsah katastrofy v Pearl Harboru. Hewittova zpráva vyzdvihla Kimmela jako energického, neúnavného, vynalézavého a pozitivně naladěného velitele, který věnoval maximální úsilí přípravám loďstva na válku. Tato zpráva oživila některé kritické připomínky, které na Kimmela směřovala Robertsova komise. Ta však konstatovala, že měl k dispozici dostatek dostupných informací, které naznačovaly neobvykle vážnou situaci, nicméně je

²¹⁶ GREAVES, s. 582–583.

²¹⁷ ROSENBERG, Emily, *A Date Which Will Live: Pearl Harbor in American Memory*, London 2003, s. 134.

²¹⁸ BARKLEY, *Pearl Harbor Attack: Part 36*, s. 359.

²¹⁹ COSTELLO, s. 257.

²²⁰ GREAVES, s. 583–584.

²²¹ Tamtéž, s. 593.

²²² PRANGE, s. 690.

nedostatečně sdílel se svými podřízenými.²²³ Hewittova zpráva následovala zprávu NCI a část viny za katastrofu připisovala Starkovi. Podle nich velitel námořních operací nepředal Kimmelovi důležité informace, které by mu podstatně pomohly plně vyhodnotit vážnost situace. Mezi ně patřila i zpráva ministerstva zahraničí ze dne 26. listopadu 1941 nebo informace o zprávě o jedné hodině a jejímu potenciálnímu významu. Pokud jde o existenci „Winds Code“, zpráva jednoznačně uváděla, že před útokem nebylo zachyceno žádné hlášení, které by obsahovalo kódová slova týkající se Spojených států.²²⁴

Jak již bylo naznačeno, Stimson se zdržel zveřejnění zprávy APHB, která byla dokončena až v říjnu 1944. Po Clausenově vyšetřování okamžitě vydal dne 29. srpna 1945 „oficiální zprávu“.²²⁵ Clausenova přísežná prohlášení se ve skutečnosti nevztahovala k obviněním APHB, ale Stimson je a další dokumenty, které Clausen shromáždil, použil k tomu, aby zpochybnil její závěry. Zejména pokud se jednalo o vyšetřování Marshalla, chtěl, aby se znovu potvrdily závěry Robertsovy komise. Ve své zprávě Stimson obhajoval Marshalla a Gerowa s tím, že dostatečně upozornili Shorta na blížící se krizi, hájil Hullu a hlavní vinu opět svalil na Shorta. Stimson konstatoval, že pokud šlo o armádu, nesl Short prvořadou a bezprostřední odpovědnost za ochranu ostrova Oahu a Pearl Harboru a byl opakovaně informován o kritických událostech. Stimson neshledal, že by ministerstvo války disponovalo jinými informacemi, které by mu nebyly poskytnuty a které by měnily podstatu výše uvedených informací, jež mu byly zaslány, nebo by ovlivnily či zvýšily povinnosti ostražitosti a bdělosti.²²⁶ Short byl varován Washingtonem před bezprostředním nebezpečím útoku, jak na Pearl Harbor zvenčí, tak i zevnitř prostřednictvím sabotáže. Toto varování vyžadovalo, aby byl připraven na obě formy agrese. Short se rozhodl soustředit na obranu proti sabotáži natolik, že se tím vystavil většímu riziku útoku zvenčí. Spoléhal na ujištění jiné služby, která byla o rozmístění japonského loďstva informována lépe než on.²²⁷

Po téměř čtyřech letech bojů na souši, moři i ve vzduchu a po odpálení dvou atomových bomb na Hirošimu a Nagasaki, Japonci konečně přiznali svou porážku. Dne 15. srpna 1945 císař Hirohito oznámil japonskému lidu, že hodlá kapitulovat a přijmout

²²³ BARKLEY, *Pearl Harbor Attack: Part 39*, s. 523–527.

²²⁴ *The Evening Star*, 29. srpen 1945.

²²⁵ Tamtéž.

²²⁶ GREAVES, s. 606–607.

²²⁷ BARKLEY, *Pearl Harbor Attack: Part 35*, s. 14–16.

podmínky Postupimské deklarace.²²⁸ Dne 29. srpna 1945 nový prezident Harry Truman, který se ujal úřadu po smrti prezidenta Roosevelta 12. dubna 1945,²²⁹ zveřejnil zprávy armádní komise a vyšetřovacího soudu námořnictva o Pearl Harboru. Tím vypukla dlouho očekávaná bouře. Dřívější Robertsova komise shledala admirála Kimmela a generála Shorta vinnými ze zanedbání povinností a chybného úsudku, což vedlo k jejich penzionování a degradaci. Zprávy armády a námořnictva vydané Trumanem účinně zbavily Kimmela a Shorta viny a velkou část odpovědnosti přisoudily čtyřem nejvyšším washingtonským úředníkům: ministru zahraničí Cordellovi Hullovi, náčelníkovi štábu armády generálu Georgeovi Marshallovi, náčelníkovi oddělení válečných plánů armády generálu Leonardu Gerowovi a náčelníkovi námořních operací admirálu Haroldu Starkovi.²³⁰ Navzdory velkému množství informací, které Truman zveřejnil, veřejnost nebyla zcela spokojena, jelikož oficiální zprávy byly zjevně neúplné. Na příkaz ministra války a ministra námořnictva byly některé části úmyslně vynechány, tudíž přísně tajné informace stále zůstávaly nezveřejněny. Podle slov vůdce senátní většiny Albena Barkleyho byly zprávy při vzájemném porovnání matoucí a rozporuplné, obsahovaly určité nedostatky a nesrovnalosti. Kritická stanoviska k závěrům svých vlastních komisí vydal jak ministr války Henry Stimson, tak ministr námořnictva James Forrestal.²³¹

Další vyšetřování požadovali republikáni v Kongresu, kteří toužili po pravdě. Senátor Ferguson naléhal na zřízení výboru, který by se útokem zabýval.²³² Probíhající debata prokázala, že dosavadní záznamy byly neúplné, matoucí a plné rozporů. Barkley navrhl provést vyšetřování, které by bylo důstojné a důvěryhodné, aby přesvědčilo Kongres, národ i svět, že žádná osoba, která by mohla nést odpovědnost za tuto katastrofu, nebyla ochráněna, ani nebyla nespravedlivě obviněna z jakýchkoli přehmatů, které měla před útokem nebo během něj, ať už v oblasti vojenské, námořní nebo civilní. To vedlo k vytvoření Společného kongresového výboru pro vyšetření útoku na Pearl Harbor (Joint Congressional Committee, JCC) s širokými pravomocemi provést úplné a komplexní šetření událostí a okolností souvisejících s japonským útokem na Pearl Harbor na Havaji dne 7. prosince 1941.²³³ Tento výbor byl pověřen ukončením slyšení do čtyř měsíců a

²²⁸ GREAVES, s. 617.

²²⁹ SMITH, Jean, *FDR*, New York 2007, s. 655.

²³⁰ *The New York Times*, 30. srpen 1945.

²³¹ BARKLEY, Alben, *Pearl Harbor Attack: Hearings before the Joint Committee on the Investigation of the Pearl Harbor Attack: Part 1: NOVEMBER 15, 16, 17, 19, 20, AND 21, 1945*, Washington 1946, s. 1–16.

²³² *The New York Times*, 6. září 1945.

²³³ GREAVES, s. 619.

předložením zprávy Senátu a Sněmovně nejpozději do 3. ledna 1946.²³⁴ Slyšení v Kongresu bylo uspořádáno Společným usnesením Sněmovny reprezentantů a Senátu a vedl ho výbor složený ze šesti demokratů a čtyř republikánů pod vedením senátora Albena Barkeleyho z Kentucky. Byli předvoláni a vyslechnuti hlavní žijící účastníci, s výjimkou bývalého ministra války Henryho Stimsona, který byl v té době vážně nemocný, a proto nemohl svědčit. Rooseveltova nedávná smrt před šesti měsíci vrhla na slyšení politický stín. Demokratická většina se proto snažila zmírnit republikánskou kritiku zesnulého prezidenta.²³⁵

Mezi nejdůležitější svědky, které mohl výbor předvolat, patřil Marshall. Měl k dispozici všechny potřebné informace o vývoji před útokem, s výjimkou diplomatické fáze. Byl jediný, kdo mohl vypovídat. Roosevelt a Knox byli již v té době po smrti. Hull odešel do důchodu hned po zvolení Roosevelta do třetího funkčního období. Další důležitý svědek byl Stimson, který však na podzim roku 1944 vážně onemocněl a nemohl tak čelit křížovému výslechu republikánských členů výboru. Marshall se tak musel spolehnout sám na sebe a nemohl se vyhnout svědectví. Jeho výpověď a reakce na zprávy byly podobné výpovědím Brattona a Gerowa. Oba shodně vypovídali na základě memorand připravených krátce po útoku. Marshall nadále trval na tom, že kontaktoval Starka, kterého informoval, že na poslední chvíli bylo všem armádní velitelům v Tichomoří rozesláno varování, které upřednostňovalo Filipíny a Panamu.²³⁶ Také se bránil několika obviněním APHB, že nedostatečně neinformoval velícího generála Havajského departmentu a neposkytl mu veškeré informace, které jako odpovědný velitel potřeboval. Podle něj by další zprávy, které se dostávaly do Washingtonu, pouze situaci komplikovaly.²³⁷

Během tří měsíců a pěti dnů proběhlo 67 dní veřejných slyšení. Výpovědi 39 svědků obsahovaly téměř 14 000 stran. Mnoho svědků však přesto nebylo předvoláno. Mezi ně patřili Bedell Smith, Forrestal, armádní a námořní soudci, kteří iniciovali Clausenovo a Hewittovo vyšetřování, a dva vrchní poradci Státního departmentu pro Dálný východ Maxwell Hamilton a Stanley Hornbeck.²³⁸ Zpráva výboru byla zveřejněna v samostatném nečíslovaném svazku²³⁹ a předána Kongresu dne 20. července 1946.

²³⁴ BARKLEY, *Pearl Harbor Attack: Part 1*, s. 3–4.

²³⁵ COSTELLO, s. 257.

²³⁶ GREAVES, s. 635–639.

²³⁷ BARKLEY, *Pearl Harbor Attack: Part 3*, s. 1181–1182.

²³⁸ TOLAND, s. 244.

²³⁹ Dnes ji můžeme nalézt pod neoficiálním označením „Part 40“.

Slyšení trvala mnohem déle, než se očekávalo, proto lhůta pro vypracování zprávy byla prodloužena. Do svazků z těchto slyšení byly zahrnuty poznatky ze všech předchozích vyšetřování Pearl Harboru. Kromě toho měl JCC přístup k velkému množství tajných informací, které dříve nebyly k dispozici. Uspořádat všechny tyto údaje, získané z různých zdrojů a určit odpovědnost za tyto skutky byl obtížný úkol.²⁴⁰

Jak se předpokládalo, výbor nedokázal dospět k jednomyslnému verdiktu, z tohoto důvodu vznikly dvě zprávy. Zpráva většiny, na které se již podle názvu shodla valná většina výboru a tzv. menšinová zpráva, kterou předložili zbývající dva členové výboru. Závěr většinové zprávy konstatoval, že konečnou odpovědnost za útok neslo Japonsko. Nejvyšší washingtonští úředníci nevyprovokovali Japonsko k útoku a plně zvládli své povinnosti, a to bez ohrožení národní cti a bezpečnosti, přičemž učinili vše, co bylo možné, aby odvrátili válku s Japonskem.²⁴¹ Zpráva většiny neprošla nad vojenskými úředníky bez trestu. Zaznamenala kritiku oddělení válečných plánů ministerstva války za nesplnění svých povinností při informování velícího generála o situaci na Havaji. Podle většinové zprávy bylo pro všechny překvapivé, že Japonsko zaútočilo na Pearl Harbor v době probíhajících jednání. Úředníci, jak ve Washingtonu, tak na Havaji byli plně informováni o možném útoku a o bezprostředním riziku války.²⁴² Zpráva identifikovala několik chyb havajských velitelů, ale došla k závěru, že tyto přehmaty byly omyly v úsudku než zanedbání povinností. Prvním doporučením bylo zavedení jednotného velení na všech vojenských a námořních základnách a integrace armádních a námořních zpravodajských agentur, aby se předešlo rozdělené odpovědnosti a zajistilo včasné předávání informací.²⁴³ Závěrečným zprávám vyšetřovacích komisí nelze nic vytknout. Většina z nich zmírnila zničující výčet selhání tím, že rozhodly, že tato chybná rozhodnutí představovaly „chyby v úsudku“ a nikoliv „zanedbání povinností“. Zprávy dále obvinily armádní oddělení válečných plánů, které nedostatečně informovalo Shorta.²⁴⁴

Dva členové výboru, kteří odmítli podepsat zprávu většiny, Owen Brewster a Homer Ferguson, předložili vlastní zprávu menšiny. V ní zdůraznili, že hlavním účelem vyšetřování bylo přiřadit odpovědnost za katastrofu v Pearl Harboru jednotlivci, skupině

²⁴⁰ GREAVES, s. 827–828.

²⁴¹ PRANGE, s. 745–746.

²⁴² BARKLEY, Alben, *Pearl Harbor Attack: Report of the Joint Congressional Committee on the Investigation of the Pearl Harbor Attack and Additional Views of Mr. Keefe Together with Minority Views of Mr. Ferguson and Mr. Brewster*, Washington 1946, s. 251–253.

²⁴³ CLAUSEN, LEE, s. 292.

²⁴⁴ PRANGE, s. 746.

jednotlivců nebo systému, v jehož rámci působili. Dále zdůraznili, že přímou vinu nesla Rooseveltova administrativa a Roosevelt samotný. Bývalý prezident Spojených států byl podle nich zodpovědný za selhání při prosazování trvalé, účinné a vhodné spolupráce mezi ministrem války, ministrem námořnictva, náčelníkem generálního štábu armády a náčelníkem námořních operací. Ať už se havajští velitelé Kimmel a Short dopustili chyb v úsudku nebo projevíli nedostatky při přípravě na japonský útok, bylo nezbytné si uvědomit, že byli do svých funkcí jmenováni vysokými úřady ve Washingtonu, které za ně nesly plnou odpovědnost.²⁴⁵

Kongresové vyšetřování skončilo stejně, jako začalo. Tzv. menšinou zprávu přednesli revizionističtí spisovatelé v zastoupení Percyho Greavesa a Johna Flynny, doplněni schopným právníkem Ruggem, který hájil zájmy admirála Kimmela. I když Kimmel akceptoval vyšetřování Kongresu, přesto nesouhlasil se všemi závěry menšiny. Nicméně kvitoval, že se mu podařilo alespoň částečně přenést vinu na Washington. Naproti tomu Short byl zklamán, přesto však nadále tvrdil, že svým svědectvím během slyšení plně prokázal svou nevinu. Výbor Kimmela ani Shorta zcela neosvobodil od jejich hlavního nařčení a nepomohl přenést vinu na své nadřízené ve Washingtonu, ale dosáhl však toho, že je veřejně zbavil obvinění ze zanedbání povinností. Členové Shortova velení se ale shodli na tom, že vypjatá situace, která nastala po útoku na Pearl Harbor, přivedla Shorta k jeho předčasnému úmrtí.²⁴⁶ Dlouho trpěl srdeční chorobou, které 3. září 1949 v Dallasu podlehl. Naproti tomu Kimmel odolával vypjaté situaci. Byl přesvědčen, že učinil vše, co bylo v jeho silách. Zemřel na infarkt 14. května 1968.²⁴⁷ Zpráva o Kimmelovi smrti se neobjevila v žádném vydávaném deníku.²⁴⁸

Kimmelův příběh znovu ožil v polovině 90. let minulého století. Po setkání s Kimmelovou rodinou v dubnu 1995 požádal senátor Strom Thurmond z ministerstva obrany o dodatečné přezkoumání, protože řada historiků podrobila útok a jeho následky analýze z historické perspektivy. Středem historiografické debaty bylo posoudit, zda bylo spravedlivě vedeno vyšetřování námořnictva a vlády Spojených států amerických proti admirálu Husbandu Kimmelovi. Na základě zjištění Robertsovy komise vláda rozhodla, že Kimmel bude po válce souzen před všeobecným vojenským soudem. V důsledku toho se Kimmel dobrovolně vzdal dvouleté promlčecí lhůty. Od ledna 1942 do února 1944 se

²⁴⁵ BARKLEY, *Pearl Harbor Attack: Part 1*, s. 505–506.

²⁴⁶ PRANGE, s. 749–752.

²⁴⁷ GALLICCHIO, Marc (ed.), *The Unpredictability of the Past: Memories of the Asia-Pacific War in U. S. – East Asian Relations*, London 2007, s. 24.

²⁴⁸ PRANGE, s. 752.

soustavně připravoval na vojenský soud. Naproti tomu ministerstvo námořnictva zahájilo přípravy pouze na proces. Po zralé úvaze se Kimmel rozhodl, nebýt součástí Hartova vyšetřování. Bylo mu totiž umožněno, aby se účastnil Námořního vyšetřovacího soudu, který mu poskytl obhájce a dal mu možnost předkládat důkazy a vyslýchat svědky. Na základě nových důkazů soud zjistil, že se Kimmel nedopustil žádného trestného činu, který by spadal pod kompetenci vojenského soudu. Nový ministr námořnictva James Forrestal proto Kimmelovi nabídl předstoupit před vojenský soud, ale Kimmel tuto nabídku odmítl, jelikož byl již vyšetřován Společným kongresovým výborem. Kimmel tak nikdy nebyl postaven před vojenský soud. Při hledání odpovědi na otázku, zda bylo vyšetřování proti Kimmelovi spravedlivé, historikové zkoumali svědectví, důkazy a závěry z devíti oficiálních vyšetřování. Někteří se přikláněli k teorii, že Kimmel mohl udělat více s dostupnými prostředky, ale tento pohled je postaven na retrospektivě a vyhodnocení informací mimo historický kontext. Jiní argumentovali tím, že byl pouhým obětním beránkem a byl proto nespravedlivě potrestán.²⁴⁹ Jediným Kimmelovým přehmatem bylo, že podcenil schopnosti Japonska. Této chyby se ale dopustili i jeho podřízení, včetně prezidenta Roosevelta a Kongresu.²⁵⁰ V květnu 1999 senát odhlasoval v poměru 52 : 47 očištění Kimmela a Shorta za údajné zanedbání povinností v důsledku bombardování Pearl Harboru v roce 1941.²⁵¹ V říjnu téhož roku Kongres naléhal na prezidenta Billa Clintona, aby jim vrátil vojenské hodnosti. Ani Clinton, ani žádný z jeho nástupců nejednal podle tohoto usnesení.²⁵²

3.3 Pilotní zpráva

Mezi klíčové dokumenty, které byly zkoumány během vyšetřování, patřila tzv. pilotní zpráva, která se stala stěžejním bodem dalších debat o příčinách a odpovědnosti za katastrofu v Pearl Harboru. Existovaly čtyři signály, které byly nazvány jako „last minute Magic“ („Magic na poslední chvíli“). Byly označeny jako pilotní zpráva: zpráva o čtrnácti částech, zpráva o jedné hodině neboli o čase doručení a závěrečná zpráva o zničení kódu. Již v téhle fázi narážíme hned na několik zásadních překážek. Identifikovat toho, kdo měl přístup k dokumentům Magic a kdo a co komu předal večer 6. prosince 1941. Svědectví zpravidla obsahovala mnoho rozporuplných výpovědí z dřívějších vyšetřování z podzimu 1945. Dokumenty byly buď zatajeny, nebo se ztratily a vzpomínky byly buď „osvěženy“,

²⁴⁹ KEEGAN, s. 5–6.

²⁵⁰ Tamtéž, s. 51.

²⁵¹ *The New York Times*, 26. květen 1999.

²⁵² *Los Angeles Times*, 13. říjen 1999.

nebo zcela vymazány. Hlavní odpověď na neodbytné otázky často zněla: „*Nepamatuji si*“. I samotní senátoři, kteří se snažili vyšetřování politicky využít, přestali věnovat tomuto tématu náležitou pozornost. Následující kapitola se pokusí rekonstruovat pravděpodobný průběh událostí osudného víkendu.²⁵³

S odstupem času bylo již snadné se pozastavit nad důležitými indiciemi, které měly varovat, že Japonci mohou zaútočit na Pearl Harbor. Do Washingtonu přicházelo velké množství informací v mnoha podobách z celého světa. Část zpráv pocházela z různých pramenů: z diplomatických kontaktů, z odposlechů včetně Magic, od vojenských a námořních atašé, z přímých pozorování, přeletů a radiových směrovek. Většina z nich byla v cizím jazyce a často i šifrovaná. Sběr, analýza, šíření a využití těchto informací byly rozděleny mezi úřady, oddělení armády, námořnictva a administrativy, z nichž každé z těchto oddělení mělo k dispozici specializované odborníky.²⁵⁴

Pilotní zpráva oznamovala, jak japonská vláda reagovala na americký návrh z 26. listopadu 1941.²⁵⁵ Byla postupně zaslána ve čtrnácti částech. Japonci evidentně kladli velký význam své odpovědi na jejím načasování.²⁵⁶ Japonskou čtrnáctidílnou odpověď zachytilo námořnictvo na stanici Bainbridge na západním pobřeží v brzkých ranních hodinách v sobotu 6. prosince 1941. První část dorazila v 5:03 ráno (8:03 washingtonského času). Od té chvíle až do rána 8:52 (11:52 washingtonského času), kdy přišla třináctá část, byl Bainbridge plně vytížen přijímáním a předáváním zpráv zašifrovaným dálnopisem do Washingtonu.²⁵⁷ Prvních třináct částí bylo ve Washingtonu přijato do 14:51 téhož dne. Čtrnáctá část byla doručena o 12 hodin později.²⁵⁸

V roce 1941, před útokem na Pearl Harbor, byla většina vládních úřadů v sobotu v poledne uzavřena. Ministerstvo námořnictva mělo ale odlišný pracovní harmonogram. Aby bylo stále v kontaktu s událostmi, zřídil admirál Wilkinson dvacetičtyřhodinovou hlídku složenou z vyšších důstojníků oddělení. Sám admirál John Beardall, prezidentův námořní pobočník, byl v pohotovosti, stejně jako Kramer. Námořní dekodéři a překladatelé tedy měli službu i v sobotu odpoledne, ačkoli práce v sudé dny byla původně určena armádě nikoli námořnictvu. Kolem třetí hodiny odpoledne námořní kryptografové

²⁵³ WOHLSTETTER, s. 219–220.

²⁵⁴ GREAVES, s. 249–250.

²⁵⁵ Zprávu lze nalézt pod označením No. 901. BARKLEY, *Pearl Harbor Attack: Part 14*, s. 1413.

²⁵⁶ WOHLSTETTER, s. 221–222.

²⁵⁷ BARKLEY, *Pearl Harbor Attack: Part 14*, s. 1413–1415.

²⁵⁸ GREAVES, s. 270.

z důvodu značeného objemu zpráv požádali o pomoc příslušníky armády. Celou noc pak společně pracovali na překladu pilotní zprávy.²⁵⁹

Kramer dokončil překlad třináctidílné zprávy v 19:30 téhož večera.²⁶⁰ Po přepsání prvních třinácti částí na psacím stroji byla zpráva připravena k předání. Krátce před půl desátou večer v Bílém domě odevzdal Kramer uzamčené pouzdro s třináctidílnou zprávou poručíku Lesteru Schulzovi, který jej předal prezidentovi Rooseveltovi.²⁶¹ Obsahovala popisy mírových záměrů Japonska v regionu a svalování viny za rostoucí napětí na Spojené státy.²⁶² Po přečtení třinácté části Roosevelt prohlásil, že zde nebyla šance na diplomatické urovnání mezi Japonskem a Spojenými státy a zároveň vzniklou situaci komentoval slovy „*Tohle znamená válku.*“²⁶³ I když tomu zatím nic nenasvědčovalo, rozhodl se varovat námořnictvo, aby bylo v pohotovosti, ale zároveň nechtěl vyvolat zbytečnou paniku předvoláním admirála Starka, proto vyčkal a krátce před půlnocí poslal Starkovi třináctidílnou zprávu. Stark byl po jejím přečtení přesvědčen, že válka byla nevyhnutelná. Domníval se však, že velitelé na Havaji byli již včas a dostatečně varováni před možným válečným konfliktem a ve třináctidílné zprávě nezaznamenal žádnou podezřelou informaci, která by naznačovala bezprostřední ohrožení Spojených států. Byl toho názoru, že by si Japonsko pravděpodobně zvolilo za svůj cíl Filipíny.²⁶⁴

Třináctidílnou zprávu pak Kramer v pozdních nočních hodinách předal ve Washingtonu několika dalším vysokým námořním důstojníkům. Nejprve doručil dokumenty ministru námořnictva Knoxovi, který ho požádal, zda by se zúčastnil schůzky na ministerstvu zahraničí, která se měla konat následující den v neděli 10:00, a vzal s sebou veškeré dostupné dokumenty. Následně Kramer navštívil admirála Wilkinsona, který právě večerel s admirálem Beardallem a generálem Milessem, kteří si zprávu rovněž přečetli. Zásilka měla být také předána Starkovi a Turnerovi, ale protože byli oba nedostupní, nedošlo k jejímu doručení. Poté se Kramer kolem půl jedné ráno vrátil na ministerstvo námořnictva, aby zjistil, zda z Tokia nebo z Berlína nedorazily další zprávy, ale nestalo se tak.²⁶⁵

²⁵⁹ Tamtéž, s. 270–271.

²⁶⁰ D'ANGELO, s. 84.

²⁶¹ TOLAND, s. 316.

²⁶² GILLON, s. 51.

²⁶³ HUGHES, s. 84.

²⁶⁴ GILLON, s. 51–52.

²⁶⁵ BARKLEY, *Pearl Harbor Attack: Part 33*, s. 857–858.

Stejnou japonskou zprávu doručil Bratton příjemcům odposlechů Magic. V sobotu kolem 22:00 předal dešifrovanou zprávu generálům Marshallovi, Milesovi a Gerowovi. Bratton před armádním vyšetřovací radou v roce 1944 dosvědčil, že bez jakýchkoli pochybností a výhrad předal zpravodajské informace výše uvedeným generálům ještě též večer²⁶⁶. Následně byla další pouzdra doručena plukovníkovi Bedellovi Smitheovi, pobočnickovi generála Marshalla a ve 22:30 strážnímu důstojníkovi na ministerstvu zahraničí. Bratton si byl jistý, že Marshall tuto zprávu obdržel ještě v noci.²⁶⁷

Po zhlédnutí výše uvedených třinácti částí nejvyšší představitelé administrativy, armády a námořnictva s napětím očekávali obsah čtrnácté části. Zpráva byla zachycena na stanici Bainbridge na západním pobřeží v neděli 7. prosince 1941 ve 3:05 ráno washingtonského času. Do rukou dekodérů ve Washingtonu se dostala ještě zašifrovaná asi ve 4:00 ráno.²⁶⁸ Ve Washingtonu byla přijata během hlídky, která skončila v neděli v 7:00 ráno. Zpráva byla předána veliteli Kramerovi, který byl jako jediný oprávněn šířením překladů.²⁶⁹ Tento dokument určoval přesný čas, kdy měli japonští velvyslanci doručit čtrnáctidílnou odpověď vládě Spojených států a to v 13:00. Vzhledem k tomu, že zpráva určovala konkrétní čas, začalo se jí říkat „zpráva o jedné hodině“.²⁷⁰ Kolem osmé hodiny ráno směřovala Kramerova první zpráva na ministerstvo námořnictva k veliteli McCollumovi. Oba si uvědomovali význam času 13:00 (07:30 havajského času), ale neměli patřičné pravomoci šířit jakékoli varování. To mohl vydat pouze Stark nebo Marshall.²⁷¹ Všeobecný soulad však panoval na tom, že načasování souvisí s japonským útokem někde na Dálném východě.²⁷² Po ubezpečení, že představitelé armádní rozvědky byli obeznámeni s termínem 13:00, se Kramer vydal do Bílého domu. Kopie této zprávy McCollum předal Starkovi a Wilkinsonovi, který se po jejím přečtení rozhodl, že by měly být varovány i Filipíny a tichomořské loďstvo. Navrhl proto Starkovi, aby se spojil s Kimmelem, ale ten tuto nabídku odmítl. Stark byl toho názoru, že bylo nezbytné tuto zprávu neprodleně předat prezidentu Rooseveltovi, ale nedovolal se mu, protože linka

²⁶⁶ Problematika doručování pilotní zprávy byla řešena v předchozí podkapitole. Autorka práce zůstává věrná původní Brattonově verzi o doručení částí večer 6. prosince 1941.

²⁶⁷ D'ANGELO, s. 85.

²⁶⁸ BARKLEY, *Pearl Harbor Attack: Part 14*, s. 1415.

²⁶⁹ BARKLEY, *Pearl Harbor Attack: Part 33*, s. 804–809.

²⁷⁰ BARKLEY, Alben, *Pearl Harbor Attack: Hearings before the Joint Committee on the Investigation of the Pearl Harbor Attack: Part 12: Joint Committee Exhibits Nos. 1 Through 6*, Washington 1946, s. 248.

²⁷¹ STINNETT, s. 232.

²⁷² COSTELLO, s. 218.

byla přetížena.²⁷³ Kramer mezitím doručil zprávu do Bílého domu a na ministerstvo zahraničí Hullovi.²⁷⁴ V 10:00 dopoledne odevzdal Beardall, Rooseveltův námořní pobočník, prezidentovi čtrnáctou část.²⁷⁵ Po jejím přečtení Roosevelt nebyl nikterak znepokojen, pouze konstatoval, že Japonci právě přerušili diplomatická jednání.²⁷⁶

Čtrnáctou, závěrečnou část zprávy, obdržel i Bratton ve své kanceláři mezi 08:30 a 09:00. Po sestavení celé části a jejím přečtení byl přesvědčen, že Japonci plánovali útok na některé z amerických zařízení v oblasti Pacifiku. Domníval se však, že varování by mělo být neodkladně rozesláno polním velitelům ve všech tichomořských oblastech, ale neměl k tomu příslušné pravomoci, proto se chtěl obrátit na někoho, s kým by mohl vzniklou situaci vyřešit. Marshall, Gerow ani Miles však nebyli ve svých kancelářích. Čas utíkal, a tak se Bratton kolem deváté hodiny rozhodl zavolat Marshallovi, ale neúspěšně. Zanechal mu proto naléhavou zprávu s upozorněním, ať se s ním neprodleně spojí, že je to „životně důležité“. Tato žádost, podaná v neděli, v době krize a za takových podmínek, jasně naznačovala, že nastala neřešitelná situace. V tu hodinu však nebyl na ministerstvu války nikdo, kdo by mohl nebo chtěl v Marshallově nepřítomnosti rychle jednat.²⁷⁷

Marshall se ozval Brattonovi v 10:30 a navrhl mu schůzku. Do své kanceláře dorazil až v 11:25 a pozorně si přečetl čtrnáctidílnou zprávu.²⁷⁸ Následně připravil ručně psaný vzkaz zámořským velitelům na Panamě, Filipínách a na Havaji.²⁷⁹ Z hlediska bezpečnosti se rozhodl nepoužít šifrovací telefon, jelikož se domníval, že by ho Japonci mohli odposlouchávat a nechtěl jim tak dát případnou záminku k útoku.²⁸⁰ Následně se spojil se Starkem, který Marshallovi nabídl použití námořních komunikačních prostředků, které byly rychlé, a zároveň ho požádal, aby do textu zahrnul instrukce i pro námořnictvo. Marshall tak učinil a zprávu předal Brattonovi s poznámkou, že v případě priority mají dát přednost Filipínám. Nato Bratton doručil hlášení plukovníkovi Edwardu Frenchovi, který po přečtení Marshallovi ručně psané zprávy Brattona požádal o přepsání do čitelného písma.²⁸¹ Text zněl: „*Japonci dnes v jednu hodinu odpoledne východního času předloží něco, co se rovná ultimátu, a také mají příkaz okamžitě zničit své kódovací*

²⁷³ TOLAND, s. 320.

²⁷⁴ COSTELLO, s. 219.

²⁷⁵ TOLAND, s. 319.

²⁷⁶ GILLON, s. 52–53.

²⁷⁷ PRANGE, s. 501–502.

²⁷⁸ VICTOR, s. 285.

²⁷⁹ TWOMEY, s. 146.

²⁸⁰ KAHN, David, *The Codebreakers*, New York 1967, s. 60–61.

²⁸¹ PRANGE, s. 509–510.

stroje. *Jaký význam může mít stanovená hodina, nevíme, ale buďte v pohotovosti a informujte o této komunikaci námořní úřady.*²⁸² První zpráva byla odeslána v 12:00. O šest minut později se zpráva dostala k MacArthurovi a poté byla přijata i v Panamě. Varování pro Havaj však narazilo na překážku. French zkontroloval své signální středisko a záhy zjistil, že atmosférické podmínky zablokovaly kanál do Honolulu asi od 10:30. Silná statická elektřina rušila i spojení se San Franciscem. French zvažoval, zda se má obrátit na námořnictvo, ale rozhodl se, že komerční služba by zajistila rychlejší a bezpečnější přenos. Nechal se přímo dálkopisně spojit s Western Union ve Washingtonu a depeši odeslal v 12:17. Atmosférické problémy tak přispěly k japonskému úspěchu.²⁸³ Vzkaz dorazil na Oahu v poledne, více než dvě hodiny poté, co japonská letadla opustila oblohu nad ostrovem.²⁸⁴

Nedělní ráno bylo na japonském velvyslanectví velmi rušné. Po přijetí rozkazů z Tokia zavolal japonský velvyslanec Kičisaburó Nómura do Hullovi kanceláře, aby si s ním domluvil setkání v 13:00. Tuto schůzku muselo velvyslanectví odložit na 13:45, neboť došlo ke zpoždění překladu všech čtrnácti částí. Mezitím co ministr zahraničí očekával příchod velvyslanců, byl Rooseveltem informován o japonském útoku na Pearl Harbor. Tou dobou dorazili velvyslanci na ministerstvo zahraničí, zatímco Hull konzultoval vzniklou situaci s prezidentem.²⁸⁵ Asi pět minut po druhé hodině Roosevelt opět zavolal Hullovi a nařídil mu, aby formálně Nomuru a Kurusa přijal.²⁸⁶ Poté, co Nomura předal Hullovi japonskou nótu o vyhlášení války, byli oba velvyslanci vykázáni z ministryny kanceláře.²⁸⁷

V pilotní zprávě, známé také jako „last minute Magic“, se objevily dvě chyby. Původní námořní překlad šifry byl nedostatečný a bylo z něj odstraněno kódové slovo označující „Spojené státy. Zpráva měla znít: *„Vztahy mezi Japonskem a Anglií a Spojenými státy jsou na pokraji katastrofy.*“²⁸⁸ Tento omyl byl však přehlédnut. Z tohoto důvodu nikdo skutečně nevěřil, že diplomatický rozvrat sdělený Japonskem, povede k okamžité válce, zejména proti Spojeným státům. V odposleších Magic neexistovalo nic, co by takový japonský záměr jednoznačně potvrdilo nebo vyvrátilo.²⁸⁹

²⁸² BARKLEY, *Pearl Harbor Attack: Part 14*, s. 1334.

²⁸³ PRANGE, s. 510.

²⁸⁴ HARRISON, s. 113.

²⁸⁵ HULL, s. 1095–1096.

²⁸⁶ SHERWOOD, Robert, *Roosevelt and Hopkins: An Intimate History*, New York 1948, s. 431.

²⁸⁷ GREAVES, s. 325.

²⁸⁸ BARKLEY, *Pearl Harbor Attack: Part 36*, s. 308.

²⁸⁹ WOHLSTETTER, s. 225.

3.4 Tajní agenti

Během vyšetřování událostí kolem útoku na Pearl Harboru se objevila řada zajímavých postav, které sehrály klíčovou úlohu v přípravách tohoto úderu. Mezi ně patřili špioni, jejichž role byla často zatajena a zapomenuta v oficiálních zprávách. Mezi nejznámější patřili: Duško Popov, Bernard Kühn a Takeo Jošikawa. Každý z těchto agentů měl svou vlastní motivaci a poslání. Jejich příběhy odhalovaly složitosti a nejasnosti, které provázely události tohoto historického okamžiku. V roce 1941 ve Washingtonu nebyl téměř nikdo, kdo by koordinoval zpravodajskou činnost a vyhodnocoval všechny zdrojové materiály na nejvyšší úrovni. Jediní, kdo měli přístup ke všem potřebným informacím, byl prezident Roosevelt a John Hoover, ředitel FBI, který tyto poznatky odmítal sdílet s ozbrojenými silami, i když musel předem vědět, že jeho podřízené v Honolulu by velmi zajímal dotazník špiona Duška Popova, na jehož základě měl zjistit důležité údaje o tichomořské základně na Havaji. Podobný dotazník používal i japonský generální konzul. Tato skutečnost tak odhalila další dílek skládačky o Pearl Harboru, který byl úmyslně přehlédnut.²⁹⁰

3.4.1 Dušan „Duško“ Popov

Duško Popov se narodil v roce 1912 v Jugoslávii. Byl pohledný, bohatý, mluvil několika světovými jazyky a žil životem playboye, čehož využíval jako zástěrku pro své špionážní aktivity. Po celé Evropě si tak získal přátele na vysokých místech. Na počátku druhé světové války byl Němci zaregistrován jako špion a vyslán do Portugalska. Popov však nacisty opovrhoval, proto nabídl své služby Británii, kde pracoval jako dvojitý agent pro britskou tajnou zpravodajskou službu MI5 a MI6.²⁹¹ Bylo mu přiděleno krycí jméno Tricycle. Stal se cenným zdrojem informací o německém obchodování, především pak o používání mikroteček pro tajnou komunikaci.²⁹² Jako dvojitý agent byl rovněž prospěšný pro předávání dezinformací do Berlína.²⁹³

²⁹⁰ HUGHES, s. 70–71.

²⁹¹ COSTAIN, Meredith, *Spies Revealed*, New York 2013, s. 13.

²⁹² Jednalo se o technologický pokrok v oblasti mikrofotografie, který dokázal zmenšit psanou stránku na velikosti tečky nad „i“. Špion mohl informace získat pomocí mikroskopu. Popovy mikrotečky byly nalepeny na blanketu telegramu, kde vypadaly jako drobné šmouhy nebo vady papíru. BRATZEL, John, ROUNT, Leslie, *Pearl Harbor, Microdots, and J. Edgar Hoover*. In: *The American Historical Review* 87, 1982, 5, s. 1345.

²⁹³ MELTON, Harold, WALLACE, Robert, SCHLESINGER, Henry, *Spy Sites of New York City: A Guide to the Region's Secret History*, Washington 2020, s. 182.

Popov svou špionážní činností natolik zaujal německou rozvědku, že se ho rozhodla poslat do Spojených států. Jedním z jeho prvořadých úkolů bylo dodávat důležité sdělení o letištích a armádních zařízeních v okolí námořní základny v Pearl Harboru. Němci chtěli, aby pracoval jako agent pro jejich japonské spojence. Bylo zřejmé, že hlavním bodem potřebných informací obsažených v dotazníku, který obdržel od německé rozvědky, byl zájem o Pearl Harbor.²⁹⁴ Po vybudování špionážní sítě v Americe dostal Popov rozkaz, aby se vydal přímo na Havaj, kde měl za úkol lokalizovat muniční sklady a letiště na ostrově Oahu, instalace mol, počet kotvišť a hloubku vody.²⁹⁵ Vyplněný dotazník Popov předal německé rozvědce, kopie třístránkového dokumentu svému nadřízenému v MI6, britské rozvědce a FBI. Tyto skutečnosti ukazovaly, že Hoover dostal koncem srpna 1941 cennou zpravodajskou informaci. Dotazník zcela jasně naznačoval, že v případě války bude na prvním místě napadena americká základna Pearl Harbor.²⁹⁶

Následně pak Popov odcestoval do Washingtonu, kde se setkal s ředitelem FBI Johnem Hooverem. Hovořil s ním přímo a otevřeně, aniž by bral ohled na jeho postavení, proto mu Hoover nedůvěřoval.²⁹⁷ Hoover považoval Popova za podezřelého a veškeré dokumenty, které mu Popov předložil, označil za stejně nespolehlivé jako jeho osobu. Hoover nevěřil dvojitým agentům a zejména ne Duškovi Popovovi. Zdálo se mu nepravděpodobné, že by bohatý jugoslávský playboy mohl pracovat pro Brity proti Němcům. Neměl rád cizince a nepovažoval je za užitečné spojence. Celý koncept „dotazníku“, který Popov obdržel od Němců a předal britské rozvědce, vyvolával v Hooverovi podezření. Nevěřil ani jedné ze zúčastněných stran. Dotazník nepovažoval za důležitý, i když obsahoval cenné informace o Pearl Harboru. Hoover se ho proto rozhodl založit a dále ho nezkoumat. Tomuto varování nevěnoval již žádnou další pozornost, i když FBI jej měla k dispozici více než tři měsíce před útokem na Pearl Harbor.²⁹⁸

Od začátku podzimu 1941 až do několika dnů před úderem na Pearl Harbor prezident Roosevelt a Hoover dostávali z opakovaných zdrojů postupně stále konkrétnější upozornění, že se blíží útok. Tato varování jim byla poskytnuta nizozemským

²⁹⁴ JOHNSON, David, *Betrayal: The True Story of J. Edgar Hoover and the Nazi Saboteurs Captured During WWII*, New York 2007, s. 58–59.

²⁹⁵ TOLAND, s. 269.

²⁹⁶ JOHNSON, *Betrayal*, s. 59–60.

²⁹⁷ PACNER, Karel, *Tajné války tajných služeb: Světová špionáž 1900–2020*, Zlín 2020, s. 187–188.

²⁹⁸ JOHNSON, s. 60–61.

velvyslanectvím a nizozemskou tajnou službou na Dálném východě. Kromě prezidenta Roosevelta byl o těchto varováních informován i Harry Hopkins, prezidentův osobní poradce, Knox a patrně i Stimson. Naopak na druhé straně upozornění nebylo předáno velitelům v Tichomoří, generálu Marshallovi, generálu Shortovi ani admirálu Kimmelovi. Při pravidelných setkáních Roosevelt požádal Hoovera, aby se o těchto informacích nikomu nezmiňoval a ani je nepředával dál svým lidem v rámci FBI, kteří v té době působili v Pacifiku.²⁹⁹ Čtyři měsíce po Popově příjezdu do Spojených států Japonci zaútočili na Pearl Harbor. V této souvislosti si někteří britští zpravodajci uvědomili, jak důležitá byla Popova činnost ohledně této americké námořní základny.³⁰⁰

Zpravodajské informace od Duška Popova nebyly poskytnuty žádnému z vyšetřovatelů katastrofy v Pearl Harboru a byly odtajněny až po Hooverově smrti. Popovův dotazník Britové zveřejnili v roce 1972, což vedlo k tomu, že FBI byla obviněna z nedostatečného předání informací Úřadu pro vyšetřování zločinů o Popovovi. Jedna ze zásadních chyb byla, že FBI předala námořnictvu ve Washingtonu pouze parafrázovanou verzi dotazníku. Z těchto závěrů lze usoudit, že před útokem měly FBI i námořnictvo ve Washingtonu k dispozici přesné zpravodajské informace potvrzující zájem nepřítele o Pearl Harbor jako vojenský cíl pro letecký útok. Kimmel a Short s největší pravděpodobností nedostali Popovovu špionážní zprávu, protože se ve vyšetřování neobjevila. Zpráva Robertsovy komise ani žádná jiná oficiální zpráva o vyšetřování Pearl Harboru neobsahovala zmínku o Popovovi nebo jeho dotazníku.³⁰¹

3. 4. 2 Bernard Kühn

Když Japonci začali plánovat útok na Havajské ostrovy, požádali své německé spojence o Evropany, kteří budou ochotni spolupracovat jako špioni. Tuto roli přijal čtyřicetiletý člen gestapa Bernard Kühn spolu se svou rodinou.³⁰² V srpnu 1935 odjel s manželkou Friedou, nevlastní dvacetiletou dcerou Ruth a sedmiletým synem Hansem do Honolulu, aby zde poznávali zdejší havajskou kulturu. Po dobu pěti let podával Kühn japonskému konzulátu v Honolulu informace o amerických vojenských zařízeních. Kopie těchto informací směřovaly i do Německa.³⁰³

²⁹⁹ TOLAND, s. 343.

³⁰⁰ PACNER, *Tajné války tajných služeb*, s. 188.

³⁰¹ KIMMEL, Thomas a kol., *The FBI's Role in the Pearl Harbor Attack*. In: *American Intelligence Journal* 27, 2009, 1, s. 43.

³⁰² PACNER, Karel, *Velké špionážní operace: První a druhá světová válka*, Praha 2003, s. 51.

³⁰³ PEČENKA, Marek, *Encyklopedie špionáže*, Praha 2000, s. 197.

V roce 1939 se Kühnova rodina přestěhovala na největší americkou námořní základnu, Pearl Harbor. Manželka Frieda s dcerou Ruth si zde otevřely dámský salón, kde hlavní klientelu tvořily ženy místní civilní a vojenské honorace. Od nich získávaly důležité informace o dění na základně.³⁰⁴ Ruth svůj volný čas trávila ve společnosti amerických námořních důstojníků, kteří s ní ochotně sdíleli své zážitky z Havajských ostrovů. Velký zájem projevila především o vojenskou techniku. Důstojníci jí tyto informace ochotně sdělovali a zároveň ji zvali na prohlídky svých válečných lodí, aby jí vše ukázali. Současně doprovázela svého nevlastního otce na výletech po ostrově, při kterých shromažďovali materiál pro údajnou vědeckou studii o místní historii. Ve skutečnosti však spolu mapovali americké vojenské objekty.³⁰⁵

Vzhledem k tomu, že na dohled Pearl Harboru hlídkovala japonská ponorka, Bernad Kühn vypracoval komplexní systém signálů. Svítící světlo ve vikýři jeho domu od 21:00 do 22:00 znamenalo, že americké letadlové lodě odpluly. Další z nich bylo prostěradlo visící na šňůře v jeho domě na pláži mezi 10:00 a 11:00, které signalizovalo, že bitevní lodě opustily přístav. Těchto kódů bylo celkem osm používaných v různých kombinacích.³⁰⁶ I malý Hans nezůstával pozadu. Při procházkách po přístavu se neváhal vyptávat námořníků na detaily týkající se válečných lodí kotvících v přístavu. Námořníci ochotně zvědavého chlapce brávali na své křižníky, minolovky, torpédoborce a bitevní lodě. Po návratu domů sdělil Hans vše Ruth, která jeho poznatky pečlivě zaznamenala a zašifrovala.³⁰⁷

Brzy však příslušníci FBI začali věnovat této německé rodině zvýšenou pozornost. Robert Sivers, vedoucí místní pobočky tajné služby, měl k dispozici pouze sedm agentů, což bylo na trvalé sledování málo. Z počátku FBI nezaznamenala nic podezřelého, jelikož Kühnovi působili jako běžná německá rodina, která si užívala života. Rodina tak mohla bezpečně pokračovat ve své špionážní činnosti. Sám Kühn se několikrát setkal i s hlavním japonským špiónem, Takeem Jošikawou i s generálním konzulem Nagajem Kitou. Na podzim roku 1941 požádali Japonci Kühna, aby pozorně sledoval dění na námořní základně. Dne 30. listopadu 1941 předal německý vyzvědač Kitovi mapu Pearl Harboru, na které byly vyznačeny všechny zakotvené lodě. V sobotu 6. prosince 1941 Kühn japonskému konzulu Kitovi prostřednictvím zprávy sdělil, že Američané rozestavili svá

³⁰⁴ PACNER, Karel, *Vyzvědačky bez závoje: Ženy západní i rudé špionáže*, Zlín 2021, s. 93.

³⁰⁵ WEST, Nigel, *The A to Z of Sexspionage*, Lanham 2009, s. 155.

³⁰⁶ *Pearl Harbor Spy*. In: Federal Bureau of Investigation, <https://www.fbi.gov/history/famous-cases/pearl-harbor-spy> [2024-02-28].

³⁰⁷ PACNER, *Vyzvědačky bez závoje*, s. 93.

letadla křídlo na křídlo, protože se obávali sabotáže.³⁰⁸ Díky těmto informacím měli Japonci přesný přehled o rozmístění amerického válečného námořnictva. V den útoku Kühn signalizoval úspěšnost japonských zásahů na americkou základnu. Během vysílání však byly jeho signály zpozorovány a Kühnova rodina byla okamžitě zatčena.³⁰⁹

Kühn byl odsouzen v únoru 1942 k trestu smrti zastřelením a manželka Frieda s nevlastní dcerou Ruth byly poslány na 50 let do vězení. Po vynesení rozsudku Kühn navrhl, že pokud bude zrušen jeho trest smrti, odhalí vyšetřovatelům podrobnosti týkající se jeho japonské špionážní činnosti. Úřady na jeho nabídku přistoupily a soud změnil rozsudek na 50 let nucených prací. Kühn americkým vyšetřovatelům objasnil činnost japonské rozvědky v Tichomoří, což pro FBI představovalo cenný zdroj informací.³¹⁰ Po skončení druhé světové války byly ženy deportovány zpět do Německa a Kühnovi bylo umožněno emigrovat do Argentiny.³¹¹

3. 4. 3 Takeo Jošikawa

Na počátku roku 1941 Takeo Jošikawa odcestoval na palubě japonské obchodní lodi do Honolulu pod pseudonymem Tadaši Morimura. V té chvíli nic netušil o blížícím se japonském útoku.³¹² Dne 26. března 1941 byl vyslán admirálem Isorokem Jamamotem do Pearl Harboru, aby zde získal odpovědi na jeho otázky.³¹³ Hned na začátku svého pobytu si vybral několik stanovišť pro pozorování ranních a večerních manévrů flotily: nedaleký kopec, pole cukrové třtiny, svah hory, květinovou zahradu nebo kavárnu.³¹⁴ Mezi jeho přednosti patřila vynikající paměť. Nevedl si žádné záznamy, nákresy ani poznámky a fotoaparát používal jen zřídka. Plně se spoléhal pouze na svoji fotografickou paměť. Dokázal si zapamatovat i nejmenší detaily týkající se vojenských cvičení, počtu lodí, letadel, hloubku vody v jednotlivých sektorech přístavu, což se během útoku ukázalo jako užitečná informace.³¹⁵

Mezi 1. a 5. prosincem 1941 odeslal Jošikawa do Tokia celkem 12 telegramů. Dne 5. prosince 1941 informoval své nadřízené o tom, že přístav opustila letadlová loď

³⁰⁸ PACNER, *Tajné války tajných služeb*, s. 121–123.

³⁰⁹ PEČENKA, s. 197.

³¹⁰ PACNER, *Tajné války tajných služeb*, s. 126.

³¹¹ WEST, s. 156.

³¹² PHILLIPS-EVEREST, Max, *The Pre-War Fear of Japanese Espionage: Its Impact and Legacy*. In: *Journal of Contemporary History* 42, 2007, 2, s. 259.

³¹³ ALLEN, Louis, *Japanese Intelligence Systems*. In: *Journal of Contemporary History* 22, 1987, 4, s. 551.

³¹⁴ YOSHIKAWA, Takeo, *Japan's Spy at Pearl Harbor: Memoir of an Imperial Navy Secret Agent*, Jefferson 2020, s. 126.

³¹⁵ GIROD, Robert, *The Spies of Pearl Harbor*. In: *American Intelligence Journal* 38, 2021, 2, s. 128.

Lexington. Dále uvedl přesný výčet bitevních lodí, křižníků a dalších válečných plavidel, která v tu dobu kotvila v přístavišti. Pravidelně aktualizoval informace o plavidlech v Pearl Harboru a své zprávy hlásil dvakrát denně (ráno a večer).³¹⁶ Ráno 6. prosince 1941 odeslal zprávu, ve které se zmiňoval o tom, že při průzkumu Pearl Harboru si nevšiml žádných protiletceckých balónů, které by chránily letiště Ford Island a Ewa Airfield. Téhož dne večer odeslal údaje o počtu lodí a dále sdělil, že americké letouny se chystaly provádět průzkumné mise. Byl to jeho poslední telegram odeslaný do Tokia.³¹⁷

Jošikawa ale netušil, že se chystal úder právě na Pearl Harbor. Neznal ani přesné datum útoku, ale měl dojem, že svou výzvědnou aktivitou přispíval k něčemu důležitému. Díky jeho poznatkům dokázal Jamamoto zrealizovat svůj plán. Jedna z jeho zpráv obsahovala informaci o tom, že americké letecké hlídky jen málokdy prováděly kontrolní lety nad vodami severně od ostrova, díky čemuž se Japoncům otevřela severní cesta od Oahu. Právě odtud nařídil Jamamoto vést hlavní úder. Další Jošikawovův údaj se týkal hloubky vody a doporučení ohledně úprav torpéd, která by jinak uvízla na dně, anebo předčasně explodovala. Na základě této informace japonští technici zkonstruovali speciální torpédo, které umožňovalo pohyb i v mělké vodě. V Jošikawových telegramech se následně objevila zmínka o tom, že americká válečná plavidla na cvičení pravidelně vyplouvala v pondělí a vracela se na konci týdne. Z tohoto důvodu byl útok naplánován na neděli.³¹⁸

V den útoku Jošikawa zahlédl japonská letadla nad základnou a spěchal na konzulát likvidovat kódovací knihy a další důležité dokumenty. Obyvatelé v okolí, kteří zahlédli kouř, si ho nesprávně vyložili jako možný kouřový signál a upozornili FBI. Poté, co zničili poslední kódovací knihu, vtrhla na konzulát policie. Všichni příslušníci konzulátu byli zadrženi a umístěni do domácího vězení. Byl jim zakázán přístup k novinám a rozhlasu, aby byli drženi v nevědomosti a jejich činnost tak byla omezena na minimum.³¹⁹

³¹⁶ YOSHIKAWA, s. 130–137.

³¹⁷ GIROD, s. 128.

³¹⁸ BROŽ, s. 127–129.

³¹⁹ YOSHIKAWA, s. 142–145.

4 Nezodpovězené otázky

4.1 Zakrytí stop

Jednou z klíčových taktik v oblasti vyšetřování a právního procesu představovalo zamlčování dokumentů a manipulace s nimi tak, aby vyhovovaly zájmům americké vlády. Jejich zakrývání bylo zahájeno již několik hodin po útoku na Pearl Harbor. Roosevelt a jeho okolí se obávali úniku citlivých informací, proto se vláda rozhodla zavést formální cenzuru tisku.³²⁰ Fáze utajování nastala poté, co prezident pozměnil Knoxovu zprávu a osobně dohlížel nad vyšetřováním Robertsovy komise. Bylo tak odstartováno období manipulace s informacemi, jejich úmyslného zatajování, ničení a ovlivňování svědků s následnými křivými svědectvími. Politická polemika kolem Pearl Harboru a vyšetřování podrobily operace Rooseveltovy administrativy mikroskopickému zkoumání, které nevykazovalo žádné známky konce. Odpůrci kritizovali Roosevelta za kroky pro zachování tajemství v době probíhajícího konfliktu, které obvykle unikaly kontrole a kritice. Když Robertsova komise zahájila své vyšetřování, byly některé důkazy zpočátku zatajovány i před vojenským personálem. Většina dokumentů a poznámek týkající se Pearl Harboru, které byly získány z centrálních, nebo individuálních spisů důstojníků zmizely, byly zničeny, a ještě více jich zůstalo skryto po dobu několika desítek let.³²¹

Po zřízení Armádní rady pro Pearl Harbor v roce 1944 jí Marshall a McNarney znemožnili přístup k dokumentům týkající se katastrofy v Pearl Harboru.³²² Již při hledání odpovědi na otázku, zda před radou Marshall zatajoval nějaké informace, zpravidla odpovídal nejcitovanější frází z dob vyšetřování „nevím“.³²³ Jeden z členů rady, generál Henry Russell, však tvrdil opak. Byl si jist, že mnoho zpravodajských dokumentů nebylo radě úmyslně předloženo a to, co bylo v následujících letech zveřejněno, jeho dojem jenom potvrdilo.³²⁴ V pozdější výpovědi před kongresovým výborem však Marshall uvedl, že McNarney se s admirálem Ernestem Kingem domluvil, že vojenští svědci nebudou podávat žádná svědectví. Stejný postup zvolilo i námořnictvo, které rovněž omezilo své výpovědi před Robertsovou komisí. O tři desetiletí později, admirál Arthur

³²⁰ GILLON, s. 84.

³²¹ VICTOR, s. 61.

³²² KIMMEL, *Admiral Kimmel*, s. 124.

³²³ VICTOR, s. 62–63.

³²⁴ RUSSELL, Henry, *Pearl Harbor Story*, Macon 2001, s. 98–99.

McCullum poznamenal, že tehdy dostal rozkaz, že nesměl prozradit nic tajného před kongresovou komisí. Zpráva APHB dospěla k závěru, že válka byla nevyhnutelná a ke konci listopadu naprosto neodvratná. Sdělení zasláné na Havaj poskytovalo jen malý zlomek informací, které v osudném období mezi 27. listopadem a 6. prosincem 1941 přicházely do Washingtonu.³²⁵

Namísto toho, aby tyto informace sloužily k vysvětlení celé situace, začala se projevovat snaha o zakrývání stop. Nastalo období ničení stovek dokumentů, které varovaly a předvíдалy útok na Pearl Harbor. Záznamy likvidovala zejména ministerstva války a zahraničí. Podle vysoce postaveného úředníka na ministerstvu zahraničí, začali jeho kolegové v únoru 1942 znehodnocovat jakákoliv varování před útokem na Pearl Harbor a měnit dokumenty, které byly v rozporu s výpovědí administrativy o událostech, jež k němu vedly. Svědectví o ničení záznamů byla podána pouze při Hewittově a Clarkově vyšetřování. Oficiálním zdůvodněním potlačení důkazů byla „národní bezpečnost“. Zpočátku byl význam této fráze omezen na výsledky bojů během probíhající války. Zpravodajské informace získané z japonských námořních zpráv skutečně ovlivňovaly výsledky bojů až do konce války, což ospravedlňovalo utajení.³²⁶ Potlačování tajemství z dešifrovacích kódů sloužilo také k politickým účelům, jimiž bylo zaštitění administrativy a podpora národní jednoty. Oba politické cíle šlo považovat za zájem národa v době války. A proti takovým argumentům nebylo možné se ohradit. Na druhou stranu onen pojem „národní bezpečnost“ sloužil prezidentům od druhé světové války k tomu, aby byli ochráněni před skandály a impeachmentem.³²⁷

Další indicií, která predikovala útok na Pearl Harbor, byla špionážní činnost prováděná japonskými agenty. Špioni opakovaně informovali Tokio o nedostatečné připravenosti armádních a námořních sil na Havaji.³²⁸ Činnost agentů nebyla zcela tajná, neboť příslušníci FBI ji pravidelně monitorovali a svá hlášení posílali do Washingtonu vysokým předním představitelům vlády. Vláda tyto informace nicméně nereflektovala.³²⁹

Z dalších významných událostí týkajících se zakrýváním stop a utajováním důležitých dokumentů představovala volební kampaň z roku 1944, kdy se politické strany snažily využít události kolem Pearl Harboru k dosažení svých cílů. V červnu 1944 Kongres souhlasil s dalším odkladem soudního procesu, ale pouze v případě, že armáda

³²⁵ VICTOR, s. 63–66.

³²⁶ Tamtéž, s. 66.

³²⁷ GREAVES, s. 409–410.

³²⁸ VICTOR, s. 301.

³²⁹ KIMMEL, *The FBI's Role*, s. 43.

a námořnictvo zahájí nové vyšetřování, aby se tak předešlo domněnce, že by se mohlo jednat o záměrné zamlčování důkazů. Roosevelt s novým vyšetřováním neochotně souhlasil. Blížily se první prezidentské volby po útoku na Pearl Harbor. Kimmel nadále odmítal přijmout jakoukoli odpovědnost za katastrofu a stále více si uvědomoval, že by mohl využít stranické politiky ve svůj prospěch. Republikáni se tak náhle ocitli před náročným volebním obdobím, protože jakékoli útoky na prezidentovu současnou válečnou politiku se zdály být nevlastenecké, zatímco kritika domácí politiky se jevila jako irelevantní. Aktivisté, kteří útočili na Rooseveltovu předválečnou zahraniční politiku, naznačovali, že jiný prezident by mohl zemi udržet mimo válku, nebo ji lépe připravit na její začátek. Na jaře, když došlo k sjednocení strany, v čele s newyorským guvernérem Thomasem Deweyem, se začali republikánští představitelé zabývat možností, využít Pearl Harbor jako námět ve své volební kampani.³³⁰ Republikánská strana se proto obrátila na právníka, který zastupoval admirála Kimmela a začala s ním úzce spolupracovat na přípravě přesného časového sledu toho, co a kdy se odehrálo. George Smith, který stál v čele štábu republikánů, kvitoval možnosti, jež otázky spojené s útokem na Pearl Harbor otvíraly. Z tohoto důvodu představil katastrofu jako smrtící příklad inkompetence New Dealu.³³¹

Ačkoli Deweyho obvinění nebyla nová, skutečnost, že se ujal vedení strany a chopil se otázky válečné zodpovědnosti v kampani tak pozdě, změnila tvář Pearl Harboru jako politického tématu. Pokud by se mu podařilo objevit nové důkazy, které by upoutaly pozornost voličů, mohl by otázkami směřujícími na vypuknutí války a odpovědnost za debakl v Pearl Harboru zatlačit demokraty do defenzívy.³³² Nicméně v létě 1944, kdy armáda a námořnictvo nadále pokračovaly v Kongresem nařízeném vyšetřování, začaly unikat některé informace o projektu Magic, o kterém věděla pouze úzká seskupení nejvyšších úředníků a zpravodajských analytiků. Armádní rada se především zajímala o dešifrované dokumenty, ale Bílý dům odmítl poskytnout vyšetřovatelům jakékoli informace.³³³ Koncem září, šest týdnů před volbami, se guvernér Dewey dozvěděl o odposleších Magic. Později uvedl, že mu informace o nich byly sděleny „řadou osob“, kteří mu doporučili, že je jeho „povinností“ odhalit fakta, aby se voliči mohli rozhodnout na základě plného poznání nekompetentnosti a pochybení národní vlády. Ve

³³⁰ OLMSTED, s. 63.

³³¹ MELOSI, Martin, *Political Tremors from a Military Disaster: „Pearl Harbor“ and the Election of 1944*. In: *Diplomatic History* 1, 1977, 1, s. 83.

³³² Tamtéž, s. 90.

³³³ OLMSTED, s. 65.

Washingtonu se z tohoto důvodu začaly objevovat zprávy, že Spojeným státům se před útokem na Pearl Harbor podařilo nejenom prolomit japonské kódy, ale zároveň tak získat japonské vojenské plány k útoku. Byly tak jen potvrzeny fámy během prezidentské kampaně v roce 1944, které tvrdily, že Roosevelt měl k dispozici veškeré informace o plánovaném úderu na Pearl Harbor.³³⁴

Únik informací dostal Deweyho do úzkých. Chtěl své voliče přesvědčit, že Roosevelt byl před útokem na Pearl Harbor dostatečně informován, proto odsoudil Rooseveltovu „zoufale špatnou“ předválečnou zahraniční politiku. Prezident a jeho poradci se ho proto snažili rychle umlčet.³³⁵ Gerogre Marshall byl tím, kdo se v této věci nejvíce angažoval. Obával se, že by odhalení tajných materiálů mohlo ohrozit národní bezpečnost.³³⁶ Usiloval, aby životně důležité informace zůstaly zachovány v utajení tak, jak tomu bylo v době Robertsovy komise.³³⁷

Dne 26. září 1944 odletěl Marshallův pobočník z Washingtonu do Oklahomy, aby kandidátovi na prezidenta předal zapečetěný dopis, který začínal příkazem, aby ho Dewey přestal číst, pokud nebyl připraven zachovat tajemství, která mu měla být odhalena.³³⁸ V dopise Marshall přiznal úspěchy americké vlády při prolomení japonského kódu a zdůraznil důležitost těchto odposlechů. Upozornil, že Japonci používali dále stále stejný kód, a proto by měl Dewey tyto informace zachovat v tajnosti pro dobro země, nikoli je využít ve prospěch své kampaně.³³⁹ Dewey byl k Marshallovým motivům skeptický. V momentě, kdy se dostal k přísně tajným informacím, předal dopis zpět pobočníku. Ten pak Marshalla informoval, že by s ním Dewey rád projednal celou záležitost, ale jako kandidát své strany nebyl v pozici, aby přijímal „slepé závazky“. O dva dny později dostal Dewey od Marshalla odpověď. Došlo i na osobní setkání.³⁴⁰

Zpočátku chtěl Dewey Marshallovu nabídku odmítnout, neboť se domníval, že administrativa nesla za Pearl Harbor částečnou odpovědnost. Někteří republikáni na něj však naléhali, aby ve svůj politický prospěch odhalil fakta o tom, že Američané dešifrovali japonský diplomatický kód již před vstupem do druhé světové války. Po důkladném zvážení si však uvědomil limity dané válečnou kampaní, a protože neměl

³³⁴ GOLDSMITH, Harry, *A Conspiracy of Silence: Franklin D. Roosevelt Impact on History*, New York 2007, s. 60.

³³⁵ OLMSTED, s. 66.

³³⁶ TOLAND, s. 126.

³³⁷ MELOSI, s. 91.

³³⁸ OLMSTED, s. 66.

³³⁹ WOHLSTETTER, s. 177.

³⁴⁰ MELOSI, s. 91.

příliš na výběr, slíbil mlčení. S trochou melodramatu a velkou dávkou nadhledu se později svěřil Williamu Mitchellovi, hlavnímu poradci pro poválečné kongresové vyšetřování útoku, že si přes osobní pochybnosti na základě Marshallova dopisu rozhodl nevyzradit státní tajemství. Nechtěl se tak vystavit sebemenšímu riziku, že by poškodil jakýkoli aspekt válečného úsilí.³⁴¹

Deweyho kampaň tak utrpěla velkou ránu, ze které se už nikdy nevzpamatovala. Dne 7. listopadu 1944 americká veřejnost přistoupila k prezidentským volbám, aniž by věděla, že APHB a NCI právě přisoudily veškerou vinu za Pearl Harbor nikoli Kimmelovi a Shortovi, ale Washingtonu.³⁴² Dewey, ctižádostivý, mladý prokurátor poháněný vlastními ambicemi, neměl proti Rooseveltovi šanci. Byl pro demokraty snadným terčem. Roosevelt nakonec porazil Deweyho, zvítězil ve 36 státech se 432 hlasy, oproti tomu Deweyho volilo 12 států s 99 hlasy. Demokraté tak získali ve sněmovně representantů 24 nových křesel, čímž dosáhli nadpoloviční většiny.³⁴³

Dalším ožehavým tématem kampaně bylo Rooseveltovo chatrné zdraví. Zavádějící informace o jeho zdravotním stavu přicházely z Bílého domu již od začátku volebního roku.³⁴⁴ Ačkoli jeho zdraví očividně selhávalo, jeho duch byl neochvějný. I přes svůj vážný zdravotní stav pořádal dvakrát týdně tiskové konference v Oválné pracovně.³⁴⁵ Zemřel 12. dubna 1945 v 15:35 hodin na mozkovou mrtvici.³⁴⁶

V roce 1945 se však události obrátily ve prospěch republikánů. S blížícím se koncem války bylo pro administrativu stále obtížnější utajovat fakta o katastrofě. Bez ochrany válečného tajemství byli vysocí úředníci nuceni zveřejnit zprávy z vyšetřování armády a námořnictva. V obou zprávách důstojníci na vysokých místech, zejména náčelník generálního štábu Marshall a bývalý náčelník námořních operací admirál Harold Stark, byli kritizováni za to, že nedostatečně informovali velitele Pearl Harboru o možném leteckém útoku. Zveřejnění usvědčujících armádních a námořních zpráv poskytlo Rooseveltovým kritikům prostředek, jak si vynutit otevřené kongresové vyšetřování, o kterém se domnívali, že by spor o Pearl Harbor jednou provždy ukončilo.³⁴⁷

³⁴¹ Tamtéž, s. 92.

³⁴² TOLAND, s. 129.

³⁴³ SMITH, s. 646–648.

³⁴⁴ TOLAND, s. 129.

³⁴⁵ SMITH, s. 648.

³⁴⁶ DANIELS, s. 498.

³⁴⁷ MELOSI, s. 94.

Zakrývání stop či zamlčování důvěrných dokumentů zdaleka ještě neskončilo. O několik desítek let později byly objeveny důkazy o tom, že zaměstnanci ministerstva zahraničí zfalšovali historické záznamy, aby zakryli důkazy, které by je mohly usvědčit ze selhání zpravodajských služeb před útokem na Pearl Harbor. Jednalo se o dlouho utajovanou operaci – tzv. „Projekt Bally“. V rámci tohoto projektu zaměstnanci ministerstva zahraničí na pokyn svých nařízených nevědomě pozměňovali dokumenty. Mezi nimi byla i Olive Schulerová, která v několika místopřísežných prohlášeních uvedla, že krátce po útoku byla požádána, aby přepsala sdělení a memoranda. Jednalo se o další část skládačky, která dokazovala, jak bylo s tajnými dokumenty nakládáno. Tento projekt rovněž přispěl k fámám, že Roosevelt pravděpodobně o chystaném útoku na Pearl Harbor věděl, jelikož byly tyto dokumenty nalezeny v jeho prezidentské knihovně.³⁴⁸

4.2 Winds Code

Předmětem kontroverze během vyšetřování událostí kolem útoku na Pearl Harbor se staly tzv. „Winds Code“³⁴⁹ („Větrné kódy“). Tyto kódy, pod záminkou všedních zpráv o počasí, naznačovaly možnost ukončení diplomatických vztahů.³⁵⁰ Japonským diplomatům po celém světě byly tyto zprávy předávány jako varování ke zničení důvěrných dokumentů a kódů, předpokládající tak začátek války se Spojenými státy, Sovětským svazem nebo Velkou Británií. Přesto analýza amerických a zahraničních zpravodajských zdrojů ukázala, že žádná zpráva s takovýmto označením údajně do Washingtonu nepřišla.³⁵¹ Tím se „Winds Code“ staly předmětem sporu, jelikož nebylo jisté, zda jejich zachycení a dešifrování bylo autentické. Americká zpravodajská služba zachytila dvě zprávy s označením tohoto kódu, ale ani jedna z nich nebyla formulována tak, aby jednoznačně ukazovala na připravenost Tokia k válečnému rozhodnutí.³⁵² Tato záležitost se stala nevyčerpatelným zdrojem zájmu v rámci zpravodajských kruhů ohledně událostí v Pearl Harboru a otázkou, zda byla daná zpráva vůbec zachycena, zůstávala dodnes nevyřešená.³⁵³

Dne 19. listopadu 1941 vydalo Tokio nezvyklé varování pro své velvyslanectví ve Washingtonu, aby si vyslechlo mimořádné rozhlasové vysílání pro případ, že bude

³⁴⁸ *Pearl Harbor Attack Cover-up*. In: *Warfare History Network*, <https://warfarehistorynetwork.com/article/pearl-harbor-attack-cover-up/> [2024-03-14].

³⁴⁹ Lze nalézt taktéž pod označením „Winds Execute“.

³⁵⁰ MAFFEO, s. 151.

³⁵¹ *The New York Times*, 7. prosinec 2008.

³⁵² WOHLSTETTER, s. 214.

³⁵³ HUGHES, s. 81.

přerušena mezinárodní komunikace. Rozhlas měl použít kódovanou zprávu, která měla být vložena do běžného japonského mezinárodního krátkovlnného zpravodajského vysílání jako meteorologická informace (odtud název „Větrné kódy“). Dále instrukce nařizovaly zničení všech tajných diplomatických kódů a šifer nižší úrovně a přípravu na možnost války.³⁵⁴ První zpráva zachycená monitorovacím místem na ostrově Bainbridge ve státě Washington byla kompletně zpracována až 26. listopadu 1941. Přesné datum dešifrování nebylo jisté, ale existovaly indikace, že Britové v Singapuru získali klíč k šifře J-19 ještě 24. listopadu 1941 a předali jej do Washingtonu přes Londýn.³⁵⁵

Existovaly tři jedinečné fráze označující změnu vztahů s třemi zeměmi: „*Higaši no kaze ame*“ („Východní vítr, déšť“) pro přerušení vztahů s Amerikou, „*Kitano kaze kumori*“ („Severní vítr, zataženo“) pro přerušení vztahů s Ruskem a „*Niši no kaze hare*“ („Západní vítr, jasno“) pro přerušení vztahů s Velkou Británií.³⁵⁶ Tyto fráze byly opakovaně vysílány během denního hlasového vysílání v japonštině na krátkých vlnách. Poté, co byly zaznamenány, měla každá diplomatická mise zničit všechny kódy a důležité dokumenty.³⁵⁷ Pozoruhodností bylo, že klíčová slova v kódu („východ“, „sever“ a „západ“) byla spojena s různými typy počasí, přičemž ve skutečnosti všechny označovaly nebezpečí. Tato kódová komunikace však neodpovídala přesnému meteorologickému významu slov. Tento přístup kódování byl pravděpodobně navržen tak, aby simuloval varování před počasím, a tím skryl skutečný význam. Vyplýval na základě zeměpisné polohy Tokia: vítr ze severu z Ruska, ze západu z Velké Británie a ze západního pobřeží Spojených států, které je na východ od Japonska.³⁵⁸ Od okamžiku, kdy byly tyto zprávy přeloženy, jim byla v USA věnována zvláštní pozornost, jak ze strany armádní, tak námořní sekce. Všem námořním a armádním radistům byly zhotoveny a následně rozeslány výstražné kartičky s třemi větami v japonštině a angličtině. Toto opatření způsobilo náhlý nárůst dálkopisného provozu, protože stanice zaznamenaly falešné poplachy, které se neshodovaly s přesným zněním „*Higaši na kaze ame*“ („Východní vítr, déšť“).³⁵⁹

V roce 1941 sloužil kapitán Juzuru Sanemacu jako jeden z asistentů námořního ataše na japonském velvyslanectví ve Washingtonu. Dne 19. listopadu 1941 zachytil

³⁵⁴ Tamtéž.

³⁵⁵ HANYOK, *West Wind Clear*, s. 24.

³⁵⁶ TOLAND, s. 69.

³⁵⁷ HANYOK, *West Wind Clear*, s. 25.

³⁵⁸ WOHLSTETTER, s. 216.

³⁵⁹ COSTELLO, s. 160.

jejich radista první zprávu z Tokia, která obsahovala věhlasný „Winds Code“. Během následujících dvou týdnů byl personál velvyslanectví v neustále pohotovosti a očekával další instrukce. Ráno 4. prosince 1941 zaslechl hlasatel několikrát opakovat frázi „*Higaši na kaze ame*“, proto se začali připravovat na zničení šifrovacího stroje, tajných dokumentů a kódových knih, přičemž by si ponechali pouze nezbytné materiály pro pokračování ve své práci v případě potřeby.³⁶⁰

Na ranní směně, 4. prosince 1941, zachytil důstojník Ralph Briggs, taktéž zprávu „Winds Code“.³⁶¹ Briggs působil jako asistent dozorce a byl námořnictvem speciálně vycvičen v zachycení japonské komunikace. Přibližně mezi 3:00 a 8:00 zaslechl japonskou zprávu obsahující frázi „*Higaši no kaze ame*“, kterou okamžitě odeslal dálnopisem na OP-20-G do Washingtonu na ministerstvo námořnictva. Tam ji převzal strážní úředník, který o tom informoval Kramera a ten jí následně předal kapitánovi Laurenci Saffordovi. Originál dálnopisu Safford zaslal do kanceláře svého nadřízeného, kontradmirála Noyese.³⁶² Dalších sedm kopií obdrželo ministerstvo války a několik překladů bylo posláno na ministerstvo námořnictva a do Bílého domu těm, kteří byli na seznamu příjemců Magic.³⁶³ První ze čtyř Saffordových zpráv byla vydána jeho nadřízeným Noyesem, zatímco další tři podepsal admirál Ingersoll. Zpráva měla prioritně dorazit k admirálu Kimmelovi v Pearl Harboru, generálovi Hartovi v Manile a dalším velitelům příslušných námořních okrsků a stanicím na Guamu a Samoi. Vojenské zpravodajství, interpretace a distribuce důvěrných informací, spadalo do výlučné pravomoci Úřadu námořního zpravodajství, proto Safford neměl přesné povědomí o tom, kdo a co skutečně obdržel.³⁶⁴

Během vyšetřování odpovědnosti za útok na Pearl Harbor se objevila otázka týkající se „Winds Code“, avšak překvapivě neexistovaly žádné hmatatelné důkazy, které by obdržení a dešifrování této zprávy potvrzovaly. V záznamech vyšetřování nebyly nalezeny žádné dokumenty, které by se k této záležitosti vztahovaly. Původním zdrojem tvrzení, že několik dní před Pearl Harboru byla zpráva „Winds Code“ zachycena, byl právě kapitál Laurence Safford. Toto prohlášení přednesl během několika slyšení, která vyvrcholila zasedáním před Společným výborem Kongresu na začátku února 1946.

³⁶⁰ V rozhovoru z 18. srpna 1982 druhý pomocný atašé, nadporučík Jošimori Terai, tuto historku potvrdil a vyprávěl, jak se 4. prosince odpoledne vrátil do kanceláře, kde vypukl rozruch kvůli opětovnému provedení „Winds Code“. TOLAND, s. 346.

³⁶¹ Tamtéž, s. 346–347.

³⁶² GREAVES, s. 225–228.

³⁶³ RUSBRIDGER, s. 150.

³⁶⁴ BARKLEY, *Pearl Harbor Attack: Part 29*, s. 2397.

V reakci na jeho výpověď vláda provedla rozsáhlou rešerši svých záznamů, ale nedokázala nic nalézt. Během křížového výslechu před kongresovým výborem se ukázalo, že jeho svědectví byla údajně chybná, vymyšlená a spekulativní, přesto někteří historici a jiní badatelé se Saffordem sympatizovali a obvinili americkou vládu za to, že vynaložila veškeré úsilí na zdiskreditování jeho prohlášení.³⁶⁵

Safford před Hartovým vyšetřováním vypověděl, že „Winds Code“ byla označením používaným armádními a námořními zpravodaji pro identifikaci japonského komunikačního zpravodajství. V této verzi fiktivní zprávy o počasí se varovalo před plány japonské vlády. Dále informoval, že dne 4. prosince 1941 vypracoval McCollum zprávu, která měla být zaslána vrchním velitelům asijského a tichomořského loďstva.³⁶⁶ Shrnovala významné události do tohoto data a končila varováním o nadcházející válce. Byla schválena admirálem Wilkinsonem a projednána s Noyesem v přítomnosti Safforda. Noyes vnímal zprávu jako urážku inteligence vrchního velitele, ale Wilkinson s ním nesouhlasil. Argumentoval tím, že Kimmel byl příliš zaneprázdněn a nebylo vhodné ho více znepokojovat. Později, v roce 1943, Safford z Robertsovy zprávy zjistil, že McCollumova zpráva nebyla nikdy odeslána.³⁶⁷

Saffordovo pátrání po zmizelé zprávě „Winds Code“ začalo asi dva roky po útoku na Pearl Harbor. Přesné detaily jeho počátečního úsilí nebyly známy. Nebylo zřejmé, s kým poprvé hovořil, ani jakým způsobem postupoval při hledání. Podle Saffordova pozdějšího svědectví zhruba v době, kdy četl zápis z jednání Robertsovy komise, si uvědomil, že varovná zpráva pro admirála Kimmela od námořní rozvědky, kterou vypracoval McCollum pravděpodobně 4. prosince 1941 a o níž se Safford dříve domníval, že byla doručena do Pearl Harboru, ve skutečnosti nebyla nikdy odeslána. Znepokojen touto událostí se rozhodl podniknout vlastní soukromé pátrání. Jeho prvním krokem bylo získat originál „Winds Code“ ze zachycovací stanice.³⁶⁸ Z počátku se mu nepodařilo najít žádné kopie dokumentů ministerstva námořnictva, proto se je později pokusil získat od pracovníků S. I. S. a G-2. Tyto pokusy však byly rovněž neúspěšné, ačkoli Safford později s jistotou tvrdil, že překlad existoval. Během pátrání ve spisech OP-20-G narazil na zrušené sériové číslo, J D-I *7001, které přiřadil překladu zprávy „Winds Code“. Safford byl zklamaný, že se mu nepodařilo získat zpět chybějící dokument nebo jeho překlad.

³⁶⁵ TOLAND, s. 215–220.

³⁶⁶ GREAVES, s. 511.

³⁶⁷ KEEGAN, s. 31–32.

³⁶⁸ HANYOK, *West Wind Clear*, s. 55.

Pokoušel se také objevit záznamy z monitorovacích stanic námořnictva na východním pobřeží, o nichž se domníval, že zprávu okopírovaly, avšak bezúspěšně.³⁶⁹

Dne 22. prosince 1943 se rozhodl, napsat dopis jediné osobě, o které si domníval, že by mohla mít informace o „Winds Code“, veliteli Alwinu Kramerovi. V tomto dopise mu položil několik klíčových otázek ohledně zachycení japonských diplomatických zpráv v týdnu před útokem na Pearl Harbor a dále o nejasnostech týkající se „Winds Code“, a co se s nimi stalo. Kramerova odpověď dorazila až 28. prosince téhož roku. Uvedl, že „Winds Code“ byla součástí souboru překladů předaných na schůzce, které se zúčastnili Hull, Stimson a Knox ráno 7. prosince 1941. Tato složka obsahovala část zprávy pořadové č. 902, zprávu STOP a instrukce z Tokia pro velvyslanectví ve Washingtonu. Kramer dále poznamenal, že překlady byly k dispozici v sekcích OP-20-G, které se zabývaly vedlejšími zpravodajskými informacemi. Toto nebyla odpověď, kterou Safford čekal. Ve své další korespondenci ze dne 22. ledna 1944 Kramer varoval, aby byl obezřetný a nikomu plně nedůvěřoval. Domníval se, že admirál Kimmel byl obětí, ale nevěděl, že byl falešně obviněn až do 15. listopadu 1943.³⁷⁰ Rozhodl se proto podniknout kampaň, ve které by Kimmela zbavil odpovědnosti za katastrofu v Pearl Harboru. V polovině února 1944 odjel do New Yorku a osobně Kimmela informoval o skutečnosti, že před útokem neobdržel varování v podobě „Winds Code“³⁷¹ ³⁷²

Na počátku roku 1944 se zkřížily cesty Safforda a Williama Friedmana. Během jejich schůzky Safford sdělil svá dosavadní zjištění ohledně zprávy „Winds Code“, která podle něj byla odeslána 4. prosince 1941, a jak bylo s odposlechem následně naloženo. Friedman, možná proto, že byl zaujat Saffordovým vyprávěním, sdílel příběh, který slyšel o překladu zprávy. Setkal se s plukovníkem Otisem Sadtlerem, který sloužil jako komunikační důstojník u G-2 v době útoku na Pearl Harbor. Na otázku, zda věděl o „Winds Code“ zachycené před 7. prosincem 1941, dostal od Sadtlera kladnou odpověď s tím, že tuto zprávu převzal od plukovníka Isaaca Spaldinga, náčelníka štábu G-1. Následně mu bylo generálem Georgem Marshalllem nařízeno materiál zničit. Friedman této historice příliš nevěřil, ale byl překvapen, že Safford ano.³⁷³

³⁶⁹ GREAVES, s. 477.

³⁷⁰ HANYOK, *West Wind Clear*, s. 56.

³⁷¹ Od této doby se Kimmel při probíhajících vyšetřování opakovaně domáhal přezkoumání problematiky týkající se „Winds Code“.

³⁷² *The Alaska Daily Empire*, 5. únor 1946.

³⁷³ HANYOK, *West Wind Clear*, s. 58.

Téma zničení materiálů spojených se zprávou „Winds Code“ se objevilo v pozdější fázi vyšetřování a to během Hewittova, Clarkova a i Společného kongresového výboru. Safford a Friedman nadále trvali na zpřístupnění překladu „Winds Code“. Dne 17. září 1944 si Friedman po vzájemné konfrontaci se Saffordem ujasnili stav věcí, které vyplynuly z předchozí korespondence za posledních devět měsíců mezi Saffordem a Kramerem. Jednalo se zejména o to, kdy byla zpráva „Winds Code“ obdržena, které stanice ji zachytily, jak byla zpracována a následně předána Úřadu námořního zpravodajství k dalšímu postupu. Ve vyšetřovacích zprávách však chyběla zmínka o údajném zničení zpravodajských materiálů ministerstvem války na rozkaz generála Marshalla.³⁷⁴

V roce 1944 bylo zahájeno celkem pět nových vyšetřování týkajících se událostí okolo Pearl Harboru.³⁷⁵ Prvním slyšením, které se zabývalo Saffordovo svědectvím, bylo Hartovo vyšetřování ze dne 29. dubna 1944, na němž Safford vystoupil jako svědek.³⁷⁶ Nejprve odpovídal na otázky týkající se dešifrování kódů před začátkem válečných operací a dále svoji výpověď rozšířil o několikastránkové prohlášení ohledně zprávy „Winds Code“, v němž mezi jinými uvedl jména patnácti osob, které podle něj měly o této zprávě vědět. Vyšetřovací komise neměla k tomuto prohlášení žádné připomínky. Jednání bylo následně přerušeno.³⁷⁷

Dne 13. června 1944 přijal Kongres společnou rezoluci, která nařizovala ministrům války a námořnictva provést další vyšetřování Pearl Harboru. V reakci na to byla zřízena Armádní rada pro Pearl Harbor a Námořní vyšetřovací soud. Armádní rada dospěla k nejednoznačnému závěru ohledně „Winds Code“. Stejně jako její námořní protějšek, zahrnula do své zprávy dodatek, který se zabýval „*určitými dalšími důležitými informacemi*“, zahrnujícími výpovědi a důkazy týkající se prolomení japonských diplomatických kódů. Vyšetřování identifikovalo, že dne 4. prosince 1941 bylo na ministerstvo námořnictva doručeno zachycené japonské vysílání využívající „Winds Code“. Ačkoli interpretace této zprávy byla diskutabilní, informace z vysílání nebyly předány admirálu Kimmelovi ani žádnému jinému veliteli flotily. Vyšetřování navíc konstatovalo, že i když tichomořské a asijské loďstvo monitorovalo tyto relace, nebyl

³⁷⁴ Tamtéž.

³⁷⁵ GREAVES, s. 421.

³⁷⁶ BARKLEY, *Pearl Harbor Attack: Part 26*, s. 387.

³⁷⁷ Tamtéž, s. 387–395.

učiněn žádný pokus si ověřit, zda jsou zachyceny. Zpráva uváděla, že „Winds Code“ se nepodařilo v oddělení námořnictva dohledat.³⁷⁸

V září 1944 se uskutečnilo Clarkovo šetření, které mělo být klíčové k otázce týkající se „Winds Code“.³⁷⁹ Avšak v červenci 1945, po výpovědi Williama Friedmana před Hewittovým vyšetřováním dne 5. července 1945, Clarke znovu započal svá slyšení, aby prošetřil Friedmannova tvrzení. Během svého výslechu před admirálem Hewittem, Friedman opětovně trval na tom (na základě svědectví plukovníka Sadtlera), že generál Marshall nařídil zničení materiálů týkajících se zprávy „Winds Code“.³⁸⁰ Dne 13. července 1945 byl Friedman konfrontován s tímto tvrzením. Následně byli vyslechnuti další svědci, které Friedman jmenoval: plukovník Otis Sadtler, brigádní generál Isaac Spalding a brigádní generál John Bissell. Clarke o měsíc později oznámil, že nenalezl žádný důkaz, ani nebyl vydán žádný rozkaz o tom, že byl takový materiál skutečně zničen, a tak potvrdil původní verzi armády. Tato historka o rozkazu generála Marshalla zničit všechny kopie zprávy „Winds Code“, se však znovu objevila během slyšení v kongresovém výboru.³⁸¹

Další ze série vyšetřování vedl Henry Clausen od listopadu 1944. Průběžně informoval ministerstvo války o průběhu svého šetření prostřednictvím řady memorand od února do srpna 1945. V jeho memorandu ze dne 23. května 1945 se uvádělo, že nenalezl žádný důkaz potvrzující existenci zprávy „Winds Code“, jak byla popsána. Dodal, že dosavadní důkazy o existenci takové zprávy se převážně opíraly o vzpomínky některých svědků z námořnictva, jejichž výpovědi se však rozcházel.³⁸²

Posledním slyšením před Společným kongresovým výborem bylo Hewittovo vyšetřování námořnictva, které probíhalo od 14. května do 11. července 1945.³⁸³ Ve svém závěrečném shrnutí byly analyzovány předložené důkazy a uváděny k této otázce dva podstatné závěry: 1) zpráva „Winds Code“ neposkytla žádné nové důležité zpravodajské informace, které by admirál Stark nebo admirál Kimmel již neměli k dispozici. Za 2), že neexistoval žádný důkaz, kromě výpovědi kapitána Safforda, který tvrdil, že „Winds Code“ byla zachycena. Komise se zmínila o tom, že Alwin Kramer v předchozích slyšeních změnil svou původní výpověď. Hewittovo vyšetřování tak dospělo ke

³⁷⁸ HANYOK, *West Wind Clear*, s. 59–60.

³⁷⁹ PRANGE, s. 692–693.

³⁸⁰ BARKLEY, *Pearl Harbor Attack: Part 36*, s. 306.

³⁸¹ HANYOK, *West Wind Clear*, s. 61.

³⁸² CLAUSEN, LEE, s. 447–470.

³⁸³ GREAVES, s. 583–584.

konečnému verdiktu, že zpráva „Winds Code“ byla pravděpodobně odeslána před 7. prosincem 1941 a byla založena především na výpovědích Safforda a Kramera. Následovaly výpovědi dalších svědků, kteří popírali, že by přímo věděli něco o existenci zprávy, jak ji popsal Safford, pouze o ní slyšeli.³⁸⁴

Hewittovo vyšetřování se poněkud odlišovalo od ostatních. Hewittův asistent, vyšetřující úředník John Sonnett se celkem třikrát se Saffordem setkal před svým oficiálním výslechem. Sonnett při každé příležitosti zdůraznil, že Safford byl jediný, kdo zřejmě viděl zprávu „Winds Code“, a že nebylo jisté, zda vůbec někdy existovala. Řada svědků, které Safford jmenoval, popřela, že by o zprávě věděla. Podle Safforda se ho Sonnett snažil přesvědčit, že trpěl halucinacemi.³⁸⁵ Následně Sonnett vydal prohlášení, ve kterém uvedl, že jediným zdrojem mylných informací o „Winds Code“ byl kapitán Safford. Zdůraznil, jak bylo důležité si uvědomit, že mnoho jmenovaných svědků si na žádnou takovou zprávu nevzpomnělo. Bylo podezřelé a obtížné uvěřit, že by se všichni tito svědci mohli mýlit.³⁸⁶

Ještě znepokojivější než pochybnosti o Saffordovy přičetnosti byla nejistota o duševním Kramerovu stavu, který čelil hrozbě hospitalizace v psychiatrické léčebně. Kramer utrpěl nervové zhroucení v roce 1942, ačkoli se nadále hlásil do služby, nebyl schopen vykonávat své pracovní povinnosti. Na začátku roku 1945 byl podroben krátké a následně delší psychiatrické hospitalizaci po Sonnettavým nátlakem. Admirál Robert Weeks, Kramerův přítel, později sdělil, že mu Kramer v roce 1945 sdělil, že mu bylo přikázáno „mluvit správně, nebo se podrobit další psychiatrické léčbě“.³⁸⁷ Jednou ze záležitostí, v nichž mu bylo nařízeno, aby změnil svou výpověď, byla ona zpráva „Winds Code“, jelikož před námořním soudem jednoznačně tvrdil, že viděl tuto zprávu před 7. prosincem 1941.³⁸⁸

Kramerovu roli ve sporu o „Winds Code“ bylo obtížné posoudit. Někteří kritici považovali jeho odvolání dřívější Saffordovy podpory za temný ukazatel hlubokého a zlověstného podhoubí celého sporu o Pearl Harbor a ukázkou toho, jak daleko americká vláda dokázala zajít, aby utajila jakoukoli informaci.³⁸⁹ Když Kramer vypovídal před Hewittovým vyšetřovacím soudem (květen – červen 1945), změnil svou výpověď, kterou

³⁸⁴ HANYOK, *West Wind Clear*, s. 62.

³⁸⁵ VICTOR, s. 71.

³⁸⁶ TOLAND, s. 203–204.

³⁸⁷ COSTELLO, s. 347.

³⁸⁸ VICTOR, s. 72.

³⁸⁹ D'ANGELO, s. 80.

předtím podal před námořním vyšetřovacím soudem (červenec – říjen 1944). Ostatní se domnívali, že Kramerovo odvolání mohlo být důsledkem nátlaku námořní hierarchie, která usilovala o zničení Safforda a diskreditaci jeho svědectví. Dne 24. července 1944 před Námořním vyšetřovacím soudem Kramer vypověděl, že mu strážní důstojník OP-20-G ukázal zprávu na dálnopisném papíře, a to pravděpodobně 3. nebo 4. prosince 1941. Zpráva obsahovala frázi „*Higaši no kaze ame*“. Kramer však nedokázal jmenovat strážního důstojníka, který mu zprávu ukázal, a ani nedovedl upřesnit, která monitorovací stanice vysílání zachytila a co následně Safford udělal s kopií textu. Předpokládal však, že ji ukázal admirálu Noyesovi. Tato nejasná vzpomínka na události byla souhrnem Kramerovy výpovědi podporující Saffordovo stanovisko, že taková zpráva byla přijata.³⁹⁰

Během slyšení se objevily zprávy v novinách tvrdící, že Kramer byl ze zdravotních důvodů hospitalizován a následně „*obléhán a obtěžován*“ vedením námořnictva v nemocnici Bethesda Naval Hospital a nebyly mu povoleny žádné návštěvy.³⁹¹ Tyto zprávy vycházely z titulků, které navíc tvrdily, že Kramer zmizel před slyšeními v Kongresu. Později se nicméně ukázalo, že žádná z těchto historek nebyla pravdivá. Kramer byl sice před slyšeními hospitalizován v nemocnici, ale na rozdíl od toho, co uváděly noviny, mu byly povoleny návštěvy.³⁹² Uvedl, že během svého pobytu přijal několik návštěv, včetně členů výboru Franka Keefeho a Bertranda Gearharta, kteří s ním vedli rozhovory o zprávě „Winds Code“. Keefe novinářům prozradil, že Kramer byl do nemocnice 28. září 1945 přijat na základě přímého rozkazu. Byl zbaven uniformy a držen námořnictvem v izolaci až do 7. listopadu 1945. Námořnictvo se k Keefehovým výrokům bezprostředně nevyjádřilo.³⁹³

Spor o „Winds Code“ téměř vymizel po ukončení slyšení ve Společném kongresovém výboru. Někteří ze Saffordových příznivců zachovávali jeho verzi, ale obecný trend v historii Pearl Harboru, psaný během následujících tří desetiletí, měl tendenci přesunout zájem o zprávu do role kuriozity nebo označit Saffordovy názory za omyl. To se však změnilo na konci 70. let 20. století, kdy se objevil další zdroj, který tvrdil, že zpráva „Winds Code“ byla k dispozici ještě před útokem na Pearl Harbor, a dokonce ji tento zdroj přesně popsal. Během několika let se spor o „Winds Code“ vrátil

³⁹⁰ HANYOK, *West Wind Clear*, s. 77–78.

³⁹¹ *The Nome Nugget*, 23. listopad 1945.

³⁹² HANYOK, *West Wind Clear*, s. 79.

³⁹³ *The Daily Monitor Leader*, 13. listopad 1945.

jako součást obnoveného zájmu o obvinění, že administrativa prezidenta Roosevelta byla zapojena do spiknutí za účelem utajení katastrofy v Pearl Harboru.³⁹⁴

Nové obvinění vzešlo od bývalého operátora stanice OP-20-G jménem Ralph Briggs. V roce 1977 vedl jeden z námořních historiků rozhovor s Briggsem, ve kterém uvedl, že na začátku směny 4. prosince 1941 hlídka zachytila hlášení „*Higaši no kaze ame*“, což oznamovalo válku mezi Spojenými státy a Japonskem. Briggs dále tvrdil, že tuto zprávu předal operačnímu středisku na velitelství OP-20-G ve Washingtonu pomocí pronajaté dálkopisné linky. Poté, co Briggs telefonicky konzultoval své rozhodnutí se svým vedoucím směny, kterého v rozhovoru nikdy nejmenoval, ale pouze označil jako „DW“, tuto zachycenou zprávu odeslal na velitelství.³⁹⁵ S jeho příběhem se spojila Saffordova stará zpráva, což naznačovalo, že „Winds Code“ byla pravděpodobně obdržena, zpracována a šířena v rámci Rooseveltovy administrativy. Nedostatek záznamů mohl být přisuzován konspiračnímu utajování.³⁹⁶

Příběh námořníka Briggse byl příliš „děravý“, aby obstál při podrobnějším zkoumání. Nedokázal přesně popsat okolnosti, za kterých byla „Winds Code“ obdržena. Během výslechu uvedl, že pracoval na půlnoční směně z 3. na 4. prosince 1941. Tato směna by podle nařízení začala pozdě večer 3. prosince 1941, kolem 21:00 nebo 22:00 a skončila kolem páté nebo šesté hodiny ranní následujícího dne. Nicméně ve svém rozhovoru tvrdil, že všechny přenosy ze 4. prosince 1941, které zkopíroval mezi 5:00 a 13:00, chyběly. Toto prohlášení naznačovalo, že pracoval šestnáct hodin v kuse.³⁹⁷ Ve skutečnosti, Briggs působil v Cheltenhamu na osmihodinových směnách, jak vyplynulo z deníku, který předal historikovi Johnu Tolandovi.³⁹⁸ I přes tvrzení, že si opsal tak důležitou zprávu, si nedokázal vybavit žádné další podrobnosti. Nepodařilo se mu vysvětlit, v kolik hodin přesně kódovou frázi zachytil, jak dlouho a jaká stanice ji vysílala a na jaké frekvenci ji slyšel. Briggs tvrdil, že stanice vysílala někde mezi 13 a 15 megahertzi (MHz). To se však ani zdaleka neshodovalo s tvrzením Safforda o 11 MHz a bylo poměrně vzdálené od 9 MHz, na kterých FCC Heard skutečně vysílala.³⁹⁹

Nakonec se ukázalo, že zprávy „Winds Code“ nikdy nebyly zpravodajským indikátorem ani varováním, jak se původně Američanům jevily. Na politické úrovni

³⁹⁴ HANYOK, *West Wind Clear*, s. 85.

³⁹⁵ JOHNS, James, *Reassessing Pearl Harbor: Scapegoats, a False Hero and the Myth of Surprise Attack*, Jefferson 2017, s. 217.

³⁹⁶ HANYOK, *West Wind Clear*, s. 86.

³⁹⁷ Tamtéž.

³⁹⁸ TOLAND, s. 337–346.

³⁹⁹ HANYOK, *West Wind Clear*, s. 86.

nepřinesly nic nového, jelikož vztahy mezi Washingtonem a Tokiem už byly napjaté. Ve skutečnosti Japonci používali podobné fráze i po zahájení nepřátelství. Zprávy „Winds Code“ však přesto poskytly důležitý vhled do toho, jak s nimi americké armádní a námořní kryptologické agentury nakládaly. Jejich role a zejména následné pátrání po nich poskytly důležité ponaučení o důvěryhodnosti a řízení tajných informací v době krizí.⁴⁰⁰

4.3 Roosevelt a konspirační teorie

Japonské bombardování Pearl Harboru uzavřelo debatu o intervenci, nicméně vyvolalo další spekulace. Otázkou nadále zůstávalo, zda Roosevelt zavlekl Spojené státy do války proti Německu, a jestli zmanipuloval Japonce, aby zaútočili v Tichomoří jako první. Po ukončení vyšetřování se část veřejnosti přiklonila na Kimmelovu a Shortovu stranu. S novým pohledem na dějiny přišli revizionisté, kteří kritizovali pozdní zahájení oficiálního vyšetřování, v návaznosti na utajování jeho výsledků po dobu deseti měsíců a následném pozdějším zveřejnění zprávy v roce 1945 s dvaapadesáti zatajenými stránkami. Během studené války se začaly objevovat názory, že Pearl Harbor byl obětován, aby zapojil USA do války v Evropě a zachránil své sovětské spojence.⁴⁰¹ Americký historik John Toland navíc tvrdil, že kombinace chyb 6. a 7. prosince 1941 byla tak neuvěřitelná, že se zdála být šarádou a Roosevelt s jeho nejbližším okolím o útoku věděli.⁴⁰²

Během roku 1939 se Roosevelt marně pokoušel přesvědčit Kongres, aby zrušil zákon o neutralitě a on tak mohl poskytnout vojenskou pomoc Británii a Francii. Izolacionismus však nadále zůstával silnou oporou, a taktéž se musel brát ohled na nadcházející prezidentské volby. Roosevelt ale naproti tomu udržoval tajné kontakty s Británií. Winston Churchill se po svém jmenování britským premiérem snažil Ameriku zapojit do války proti Německu za každou cenu. Tuto svou ideu neukrýval ani před svými nejbližšími poradci, vědom si toho, že Británie nemůže Německo sama porazit bez přímé pomoci Spojených států. K tomu, aby mohl uskutečnit svůj plán, potřeboval Rooseveltovu podporu, proto ho v prvním roce války neustále zahlcoval informacemi, aby dosáhl svého. Roosevelt však naproti tomu nemohl ignorovat nadcházející listopadové volby, proto se musel distancovat od evropského konfliktu. Jeho soupeř v prezidentských volbách, republikán Wendell Willkie, ho obviňoval z toho, že se snaží

⁴⁰⁰ Tamtéž, s. 96.

⁴⁰¹ KNIGHT, Peter (ed.), *Conspiracy Theories in American History*, Santa Barbara 2003, s. 8.

⁴⁰² TOLAND, s. 321.

zatáhnout Ameriku do Churchillovy války. S klesajícími preferencemi veřejného mínění se Roosevelt 30. října 1940 vypravil do srdce bostonského izolacionismu, kde před publikem prohlásil: „*Už jsem to říkal, ale budu to říkat znovu a znovu a znovu. Vaši chlapani nebudou poslání do žádné zahraniční války.*“⁴⁰³

Vzhledem k finančnímu vyčerpání válkou se Churchill opět obrátil na Roosevelta s žádostí o další pomoc. Roosevelt reagoval ihned po své inauguraci 20. ledna 1941 s tím, že vydal zákon o půjčce a pronájmu, který již jednou navrhl ve svém slavném rozhovoru u krbu 29. prosince 1940, kde ho přirovnal k použití zahradní hadice, která by sousedovi umožnila uhasit požár ohrožující jeho dům.⁴⁰⁴ Byl si také vědom toho, že většina Američanů byla proti vstupu USA do evropské války, a proto hledal pádný důvod, který by ho ospravedlnil. Konspirační teorie o Pearl Harboru předpokládala, že Roosevelt zosnoval řadu akcí, především sérii embarg a blokad, které znemožnily Japonsku získávat suroviny, s cílem ho přinutit vstoupit do konfliktu. I přes protesty několika svých vojenských poradců, přesunul velkou část americké flotily do Pearl Harboru. Základna tak byla vystavena nadměrné pozornosti. Mnozí konspirační teoretici dále tvrdili, že američtí diplomaté při jednáních s Japonci, v důsledku japonské invaze do Číny, vznesli požadavky, o nichž Roosevelt předem věděl, že budou pro Japonce nepřijatelné, čímž by je vyprovokoval k útoku.⁴⁰⁵ Konspirační teorie, která se objevila brzy po vstupu Spojených států do války, tvrdila, že Roosevelt měl v roce 1940 jediný cíl – zapojit USA do války s Německem. Hlavním důvodem měla být záchrana Británie a později i Sovětského svazu, stejně jako zvýšení vlastní prestiže a moci. Dohoda o výměně základen za torpédoborce a půjčky byly součástí prezidentova plánu, jak vyprovokovat Hitlera. I přes tato opatření se však německý diktátor neukázal být dostatečně agresivní, aby poskytl důvod k válce, proto se Roosevelt zaměřil na Japonsko. S ohledem na trojstranný pakt by válka s jednou mocností Osy pravděpodobně znamenala válku i s druhou.⁴⁰⁶ První bomba svržená na Oahu konečně vyřešila dilema zapojení Ameriky do konfliktu.⁴⁰⁷

Během uplynulých let objevili revizionisté náznaky, že útok na Pearl Harbor byl předvídatelný. Námořní důstojník Arthur McCollum poskytoval Rooseveltovi strategické

⁴⁰³ RUSBRIDGER, s. 82–95.

⁴⁰⁴ Tamtéž, s. 107.

⁴⁰⁵ BRODERICK, James, MILLER, Darren, *Web of Conspiracy: A Guide to Conspiracy Theory Sites on the Internet*, Medford 2008, s. 138.

⁴⁰⁶ DOENECKE, Justus, WILZ, John, *From Isolation to War: 1931–1941*, Wheeling 2014, s. 170–171.

⁴⁰⁷ TOLAND, s. 334.

informace o vojenských a diplomatických záležitostech, které mu umožnily vidět blížící se hrozbu. Každá zpráva, kterou McCollum připravoval, byla založena na rádiových odposleších shromážděných a dekodovaných americkými kryptografy a operátory.⁴⁰⁸ Podle McCollumova memoranda⁴⁰⁹ z října 1940 existovalo osm opatření, která by mohla vyprovokovat Japonsko k otevřenému válečnému konfliktu.⁴¹⁰ Jeho body zahrnovaly dohodu s Velkou Británií o používání základen v Tichomoří, vyslání divizí těžkých křižníků do Orientu a Filipín, ponechání hlavních sil americké flotily v blízkosti Havajských ostrovů a uvalení embarga na veškerý obchod s Japonskem ve spolupráci s podobným embargem ze strany Britského impéria. McCollum se touto strategií snažil získat podporu veřejnosti pro vyhlášení války proti mocnostem Osy.⁴¹¹

McCollumovo memorandum nebyla jediná zvláštnost spojena s útokem na Pearl Harbor. Další skutečnosti naznačovaly, že Roosevelt nebo jeho okolí byli před útokem na Pearl Harbor předem informováni. Přesně dva týdny před útokem nařídil Kimmel tzv. cvičení 191, které mělo za cíl pátrat po japonských letadlových lodích severně od Havaje. Zdálo se, že Kimmelův výpad do severního Pacifiku byl vyvolán rádiovými informacemi, které získal Rochefort. Bez souhlasu Bílého domu proto přesunul Tichomořskou flotilu do severního Tichého oceánu přesně do oblasti, kde Japonsko plánovalo zahájit útok na Pearl Harbor. Jeho úsilí bylo chvályhodné, ale bohužel marné. Když se vojenští představitelé Bílého domu dozvěděli, že se Kimmelovy válečné lodě nacházely v oblasti plánovaného japonského útoku, dostal Kimmel od Washingtonu rozkaz, aby odvolal svou flotilu zpět do Pearl Harboru. V případě neuposlechnutí mu hrozil válečný soud. Dále musel ponechat svá nejstarší plavidla v Pearl Harboru a vyslal jednadvacet moderních válečných lodí, včetně svých dvou letadlových lodí, směrem k ostrovům Wake a Midway. V Pearl Harboru tak zůstaly převážně zastaralé lodě z první světové války.⁴¹²

Tento opomenutý incident nebyl nikdy zahrnut do žádného z vyšetřování Pearl Harboru, neprošel zkoumáním během původní série v letech 1941–1946 a ani kongresové

⁴⁰⁸ BROŽ, s. 149–150.

⁴⁰⁹ McCollumovo memorandum nebylo nikdy zveřejněno. Robert Stinnett ho objevil v lednu 1995 v Národním archivu. Neexistuje přímý důkaz, který by prokazoval, že Roosevelt by byl s tímto memorandem seznámen, ale existovaly rozkazy jím podepsaným k vyprovokování Japonska. *Do Freedom of Information Act Files Prove FDR Had Foreknowledge of Pearl Harbor?* In: Independent Institute, <https://www.independent.org/issues/article.asp?id=408> [2024-03-25].

⁴¹⁰ REDFERN, Nick, *Secret History: Conspiracies from Ancient Aliens to the New World Order*, Detroit 2015, s. 129.

⁴¹¹ BROŽ, s. 150–151.

⁴¹² STINNETT, s. 145–154.

vyšetřování senátora Stroma Thurmonda, kongresmana Floyda Spence v roce 1995 se touto záležitostí nezabývalo. Kongres započal nové vyšetřování Pearl Harboru až v roce 1995 na žádost pozůstalých členů rodiny Kimmela. Admirál Kimmel ani jeho rodina se však nikdy na veřejnosti nezmínili o tomto neobvyklém zvratu a následném odvolání z oblasti severního Pacifiku. Přesto tato skutečnost jasně ukazovala, že Kimmel aktivně monitoroval vody severně od Havaje. Po útoku byl obviněn, že právě tento typ průzkumu nevykonával.⁴¹³

Robert Stinnett, jeden z nejmladších revizionistů, ve svém výzkumu upozornil na McCollumovo memorandum a Kimmelovo cvičení 191. Tyto události představovaly jasný obraz situace před útokem na Pearl Harbor a přispívaly k diskusi o Rooseveltovi. Zastánci konspirační teorie, že Roosevelt předem věděl o útoku na Pearl Harbor, byli součástí hnutí, které se nazývá „revizionismus druhé světové války“. Již v roce 1948, pouhé tři roky po válce, vyšla kniha Charlese Bearda *President Roosevelt and the Coming of the War*, kde jeden z předních historiků a politologů obvinil Roosevelta z manipulace s mocí a ohrožení principů americké republiky. Dalším významným dílem byla kniha z roku 1952 od Charlese Transilla *Back Door to War: The Roosevelt Foreign Policy, 1933–1945*, která nadále posilovala obvinění směřující vůči Rooseveltovi.⁴¹⁴ A v neposlední řadě stojí za zmínku antologie *Perpetual War for Perpetual Peace* z roku 1953, v níž známý revizionista a sociolog první světové války, Harry Barnes, obhajoval své názory na Rooseveltovu politiku a jeho údajné lži, které započaly dohodou o torpédoborcích v září 1940 a končily ultimátem ministra Hulla z 26. listopadu 1941, které zavléklo Ameriku do války.⁴¹⁵ Všechny předchozí názory spojovány s konspiračními teoriemi navíc podporoval fakt, že Spojené státy měly přístup k odposlechům Magic. Přívrženci těchto tezí tvrdili, že Roosevelt lhal a byl obeznámen o téměř jisté válce s Japonskem, nebo alespoň disponoval znalostmi o její pravděpodobnosti. Tyto teorie se rovněž opíraly o názor, že umožnil útok na Pearl Harbor, čímž podnítil americké zákonodárce a veřejnost k podpoře vstupu do evropské války a ukončení izolacionistické politiky.⁴¹⁶

⁴¹³ Tamtéž, s. 145.

⁴¹⁴ DOENECKE, s. 170.

⁴¹⁵ HOGAN, Michael (ed.), *Paths to Power: The Historiography of American Foreign Relations to 1941*, Cambridge 2000, s. 225.

⁴¹⁶ FEE, Christopher (ed.), *Conspiracies and Conspiracy Theories in American History*, Santa Barbara 2019, s. 500.

Následné zdůvodňování Rooseveltových kroků mělo vážné trhliny. Jeho kritici měli hned několik oprávněných výhrad ohledně politiky v Asii, která se jevila značně „tajnůstkářská“. Učinil podle nich rozhodnutí, o nichž věděl, že by mohly vyprovokovat Japonce k agresii. Byl dále obviňován z toho, že zneužil nově rozšířený Federální úřad pro vyšetřování ke špehování a zastrašování loajálních Američanů, kteří se postavili proti jeho internacionalistické politice. Z tohoto důvodu byl vnímán, že se snažil uspokojit svou touhu po moci a vytvořit tak americkou formu diktatury. S tím, jak plynul čas, vyplouvaly na povrch další důkazy, které způsobily, že veřejnost začala vnímat Roosevelta jako předobraz fašisty a zároveň spojence mezinárodního komunismu. Rooseveltovi kritici později rozšířili teorii, že prezident vyprovokoval Japonce k útoku na Pearl Harbor a záměrně nevaroval havajské velitele před blížícím se nebezpečím. Objevil se i radikální názor, který spekoval o tom, že jestliže byl Kongres dalším Reichstagem, pak Roosevelt musel být v důsledku toho dalším Hitlerem.⁴¹⁷

V průběhu kladení otázek ohledně útoku na Pearl Harbor se začala šířit konspirační teorie, že Roosevelt aktivně usiloval o vstup Spojených států do války. Tato teorie tvrdila, že americká flotila v Pearl Harboru byla úmyslně ponechána bez ochrany, čímž prakticky vyzvala Japonce k útoku. Edward Murrow, rozhlasový zpravodaj CBS, se stal důležitou postavou v kontextu této konspirační teorie.⁴¹⁸ Jeho účast na osobním setkání s prezidentem Rooseveltem v Bílém domě podpořila spekulace, že Roosevelt mohl být dostatečně informován o nadcházejícím útoku. Dne 7. prosince 1941 byl Murrow společně se svou manželkou Janet pozván do Bílého domu na večeři. Později byl požádán, aby zde zůstal na neformálním setkání společně s Rooseveltovým koordinátorem informací Williamem Donovanem. Donovan později naznačil, že pro Roosevelta nebyl útok tak velkým překvapením, jako pro ostatní přítomné v Bílém domě.⁴¹⁹ Murrow měl také možnost sledovat reakce dalších významných osobností, jako byli Stimson, Knox a Hull, a z jejich chování pak vyvodil, že mohli být o útoku předem informováni. Jejich herecké výkony komentoval slovy, že: „by vzbudily obdiv každého zkušeného herce“⁴²⁰.⁴²¹

⁴¹⁷ OLMSTED, s. 45–52.

⁴¹⁸ PERSICO, Joseph, *Edward R. Murrow: An American Original*, New York 1997, s. 194.

⁴¹⁹ STINNETT, s. 1–3.

⁴²⁰ PERSICO, *Edward Murrow*, s. 195.

⁴²¹ V pozdějších letech novinář a spisovatel John Gunther oslovil Murrowa ohledně té osudné noci. Murrow reagoval s humorem a prohlásil, že kompletní pravdivý příběh o událostech v Pearl Harboru a jejich důvodech by mu přinesl takové množství peněz, že by mohl poslat svého syna na vysokou školu. Nicméně dodal s jistou dávkou obezřetnosti: „Jestli si myslíte, že Vám to řeknu, tak jste se zbláznil.“ REDFERN, s. 131. Murrow si tuto historku vzal sebou do hrobu. STINNETT, s. 4.

Edward Murrow nebyl jedinou zajímavou osobností spojenou se spekulacemi okolo útoku na Pearl Harbor. Mnohem záhadnější postavou byl zaměstnanec amerického velvyslanectví v Londýně, Tyler Kent. Ten údajně získal kopie výměny zpráv mezi Rooseveltem a Churchillem ještě před tím, než se Spojené státy zapojily do války. Pro podezření z krádeže dokumentů a údajného poskytování cenných informací nepřátelům (pravděpodobně Německu) byl britskou vládou odsouzen a uvězněn na devět let.⁴²² Po krátké době ve vězení Kent prohlásil, že byl ochoten svědčit před vládními představiteli a probíhajícím kongresovým vyšetřováním Pearl Harboru, pokud by byl o to požádán. Zdůraznil, že o plánovaném útoku na Pearl Harbor neměl žádné zprávy, ale měl dostatek informací ohledně vstupu Spojených států do války. Při prohlídce v jeho bytě byla příhodně nalezena zásuvka s 1500 kódovanými zprávami, o kterých údajně informoval Německo.⁴²³ Tyler Kent tak nadále zůstal ve vězení, kde mu trest byl prodloužen za špionáž pro nacistické Německo. Jeho matka se ho marně snažila ospravedlnit a trvala na tom, že skutečným důvodem obvinění bylo jeho povědomí o tajných zprávách vyměňovaných mezi Rooseveltem a Churchillem. Senát odmítl vyšetřovat Kentovu očividně sebeklamnou a falešnou obhajobu.⁴²⁴

4.4 Další spekulace

Konspirační teorie kolem útoku na Pearl Harbor často zdůrazňovaly nedostatek varování ze strany projektu Magic. Tvrdilo se, že i přes dostupná relevantní data byla možnost útoku úmyslně ignorována. Dokumenty dekódované z odposlechů Magic nepřinesly žádná jasná varování před plánovaným úderem. Útok na Pearl Harbor začaly v průběhu let provázet nejrůznější konspirační teorie, od přesného sledování japonského úderného svazu,⁴²⁵ nejasnosti ohledně Marshallova rána dne 7. prosince 1941,⁴²⁶ absence třetí útočné vlny,⁴²⁷ až po přirovnání k 9. září 2001.⁴²⁸

Nejznámější spekulace pojednávala o tom, že Američané zachytili rádiové signály japonské útočné flotily Kido Butai. V této konspirační teorii stáli proti sobě dva historikové, John Toland a Gordon Prange. Toland tvrdil, že Američané měli téměř

⁴²² *The Waterbury Democrat*, 27. červen 1944.

⁴²³ *The Evening Star*, 5. prosinec 1945.

⁴²⁴ OLMSTED, s. 64.

⁴²⁵ REDFERN, s. 128.

⁴²⁶ TOLAND, s. 335.

⁴²⁷ COSTELLO, s. 240.

⁴²⁸ BORCH, Fred, *Comparing Pearl Harbor and „9/11“: Intelligence Failure? American Unpreparedness? Military Responsibility?* In: *The Journal of Military History* 67, 2003, 3, s. 846.

přesné povědomí o poloze japonského úderného svazu.⁴²⁹ Na druhou stranu Prange hájil teorii o dodržení rádiového ticha.⁴³⁰ Toland uvedl, že 20. námořní okrsek v San Francisku získal údaje z rádiových zaměřovačů, které lokalizovaly japonské válečné lodě v Tichém oceánu severně od Havaje mezi 30. listopadem a 4. prosincem 1941. Zdrojem této informace byl Robert Ogg, který v té době pracoval ve štábu Námořního oblastního zpravodajského úřadu (DIO) jako zvláštní vyšetřovatel.⁴³¹ Vzpomněl si na okamžik, kdy jeho nadřízený, poručík Ellsworth Hosmer, během pětidenního období od 30. listopadu do 4. prosince 1941, získával rádiové signály japonských válečných lodí, které byly poté zakresleny do mapy severního Pacifiku, která byla uložena ve zpravodajské kanceláři v San Francisku. Z mapy bylo patrné, kde se japonské válečné lodě nacházely, a kterým směrem se pohybovaly. Postup lodí směrem na východ se dne 3. prosince 1941 stočil směrem na jih k Havaji. Od té doby nebyly získány žádné další zprávy, proto se Hosmer rozhodl, o těchto poznatcích informovat Washington.⁴³²

Robert Ogg nikdy nevyprávěl před žádným z vyšetřování Pearl Harboru. Svou roli při lokalizaci japonských sil severně od Havaje poprvé prozradil spisovateli Johnu Tolandovi. Po zveřejnění Tolandovy knihy byla Oggova tvrzení zpochybněna předními historiky, kteří poukazovali na japonská prohlášení o dodržování rádiového klidu. Ogg dále přiznal, že neměl žádný konkrétní důkaz pro svá tvrzení, protože pracovníkům námořní rozvědky bylo zakázáno uchovávat tajné dokumenty. Ujistil však skeptiky, že důkaz pro jeho tvrzení je možné nalézt v záznamech záchytné stanice námořnictva v Dutch Harboru na Aljašce. Nedošlo však k žádnému dalšímu zkoumání této záležitosti.⁴³³

Druhá oblast zájmu se zaměřila na aktivity *SS Lurline*, velkého parníku spuštěného na vodu v roce 1932, který měl kapacitu více než 700 osob. Dne 2. prosince 1941, během plavby ze San Franciska na Havaj, zachytil Leslie Grogan, hlavní odborník *SS Lurline* na Morseovu abecedu, neobvyklou komunikaci. Usoudil, že se jednalo o japonskou abecedu.⁴³⁴ Rádiooperátor zakreslil signály podle azimutu a určil polohu japonské námořní síly, která se nacházela severozápadně od Havaje směrem na východ. O dva dny později parník zakotvil na Havaji. Radista obchodního námořnictva zamířil do

⁴²⁹ TOLAND, s. 299.

⁴³⁰ PRANGE, s. 766.

⁴³¹ TOLAND, s. 299.

⁴³² STINNETT, s. 189–190.

⁴³³ Tamtéž, s. 194.

⁴³⁴ REDFERN, s. 128.

kanceláře na velitelství americké námořní rozvědky k admirálu Kimmelovi. Tam své zprávy předal sloužícímu důstojníkovi, a zároveň ho informoval o nastávající situaci. Následně se tyto záznamy ztratily a neexistuje žádný důkaz o tom, že by americké námořnictvo někdy obdrželo toto varování.⁴³⁵ Rádiooperátor lodi *SS Lurline* nebyl jediný, kdo zaznamenával japonské rádiové signály. Stanice SAIL v Seattlu potvrdila hlášení Hosmera a Ogga. Operátoři stanice SAIL 3. prosince 1941 uvedli, že silné rádiové impulzy pocházely ze severního Pacifiku. Následujícího dne byly zaznamenány další tři stejné signály ze zachytných stanic námořnictva. Ačkoli většina odposlechnů získaných čtyřmi zařízeními námořnictva byly skryty před zraky veřejnosti, zahrnovaly údajně rádiové zprávy z vysílajících japonských válečných lodí *Kirišima*, *Akagi* a *Tone*.⁴³⁶

Na druhé straně Japonci tvrdili, že během plavby k Pearl Harboru nevysílali žádný rádiový signál. Stále trvali na tom, že se snažili dodržovat absolutní rádiové ticho tím, že odstranili pojistky a části obvodů, čímž se staly nepoužitelné.⁴³⁷ Každou lichou hodinu bylo vysíláno mnoho kódovaných zpráv, avšak ne od operační skupiny, nýbrž pro ni. Tokio každou zprávu opakovalo několikrát, neboť velitel japonského úderného svazu Čúiči Nagumo nemohl přijetí potvrdit. Existuje zde pouze možnost, že někdo mohl některá z těchto vysílání zachytit.⁴³⁸

Spekulace ohledně rádiového ticha však zde nekončily. Toland uvedl, že japonská ponorka *I-23*, doprovázející Kido Butai, hlásila dne 30. listopadu 1941 (tokijského času) problémy s motorem, což vedlo ke snížení maximální rychlosti na 80 % efektivity. Ponorka tak za úderným svazem zaostávala a brzy se dostala i z dosahu světelných signálů. Až do 6. prosince 1941 (tokijského času) neexistují žádné záznamy o tom, jak se této ponorce podařilo znovu připojit k letadlovým lodím, zejména když nebyla vybavena zaměřovačem. Toland tímto případem nepřímou naznačoval, že rádiové ticho muselo být narušeno.⁴³⁹ Tímto se začal rozvíjet mýtus o rádiovém tichu japonských letadlových lodí. Jedná se o legendu, která přetrvávala více než padesát let a stále panuje dodnes.⁴⁴⁰

Další ze záhad Pearl Harboru se týkala Marshallova rána dne 7. prosince 1941 a o tom, kde se skutečně nacházel. Kontroverze kolem něho započala již večer 6. prosince 1941. Vedly se spory o tom, zda byl přítomen ten večer v Bílém domě, nebo zda mu

⁴³⁵ HUGHES, s. 88.

⁴³⁶ STINNETT, s. 198–201.

⁴³⁷ HANYOK, Robert, „*Catching the fox unaware*“: *Japanese Radio Denial and Deception and the Attack on Pearl Harbor*. In: *Naval War College Review* 61, 2008, 4, s. 108.

⁴³⁸ PRANGE, s. 766.

⁴³⁹ TOLAND, s. 345.

⁴⁴⁰ STINNETT, s. 208.

prezident telefonoval. Objevily se jisté pochybnosti, zda by náčelník generálního štábu šel té noci spát a nevnímal události, které se kolem něj odehrávaly. Jeho podezřelé chování pokračovalo i následujícího rána, kdy se neobvykle dlouho projížděl na koni, což mělo za následek, že ministerstvo války nedokázalo včas doručit varování do Pearl Harboru.⁴⁴¹ O několik let později, Stimsonův vojenský pobočník prozradil, že se viděl a dokonce i mluvil s Marshallem v kanceláři ministra války kolem desáté hodiny dopoledne v den útoku, což se neshodovalo s Marshallovým tvrzením, že do kanceláře dorazil v 11:25. Stejně tak vypověděl i jeden z Marshallových tajemníků, John Deane. Otázky kolem Marshallova podezřelého chování tímto zdaleka neskončily, jelikož se zaobíraly jeho zdlouhavým přístupem vyslání varování. Následoval výčet otázek: proč napsal vzkaz ručně místo na stroji, proč neuvedl, co znamenal čas 13:00, nebo proč nepřijal Starkovu nabídku na doručení prostřednictvím námořních rádiových zařízení, a místo toho využil služeb Western Union. Během vyšetřování byl mnohokrát tázán, proč nepoužil šifrovací telefon. Argumentoval tím, že se obával, aby nebyl odposloucháván Japonci a nechtěl jim prozradit, že byl jejich diplomatický kód dešifrován. Tato série omylů a zvrátů se zdála být neuvěřitelná. Pro revizionisty bylo jediné logické vysvětlení, že Roosevelt a jeho okolí museli o útoku na Pearl Harbor předem vědět.⁴⁴² Podle nejmenovaného důstojníka, který se s Marshallem znal, následovalo o několik dní po útoku rozsáhlé utajování podrobností, které vedly ke katastrofě v Pearl Harbor.⁴⁴³

Jednou z diskutovaných otázek, která se objevila po útoku na Pearl Harbor, bylo, proč Japonsko nezahájilo třetí útočnou vlnu poté, co se jeho letadla z první a druhé vlny vrátila na palubu svých letadlových lodí.⁴⁴⁴ Podle některých, by další úder mohl být ještě ničivější než předchozí útok a donutil by Američany ustoupit na západní pobřeží, což by prodloužilo válku.⁴⁴⁵ Admirál Nagumo byl kritizován za to, že neproměnil situaci, která se mu naskytlá v taktickou výhodu. Útok na nechráněné ropné nádrže nacházející se v jihovýchodní části přístavu Pearl Harbor by mohl být snadným cílem a jeho účinky by přinesly mnohem větší strategické vítězství než vyřazení bitevních lodí Tichomořského loďstva. Nedostatek paliva a tankerů by v následujících měsících, kdy německé ponorky ohrožovaly námořní trasy na východním pobřeží Spojených států, znemožnil americkým letadlovým lodím operovat v západním Pacifiku nejméně šest měsíců, možná i déle. Třetí

⁴⁴¹ D'ANGELO, s. 86.

⁴⁴² TOLAND, s. 335–336.

⁴⁴³ VICTOR, s. 281.

⁴⁴⁴ HARRISON, s. 115.

⁴⁴⁵ STILLE, s. 144.

úder Japonců by tak napomohl zamýšlené strategii admirála Jamamota, který usiloval vyřadit Spojené státy z boje alespoň na rok.⁴⁴⁶

Hlavní strůjci útoku na Pearl Harbor zdůrazňovali po celých 18 měsíců plánování před zahájením operace, jak zásadní byl pro její úspěch moment překvapení. První útok splnil tento záměr, což znamenalo, že žádná další vlna nemohla tento účel naplnit, protože americké síly již byly na další japonský nálet připraveny. Japonští stratégové věřili, i když chybně, že překvapivý útok bez varování a s poškozením amerických lodí naplní jejich cíl zasáhnout americkou morálku a důvěru, což by mohlo vést k rychlejšímu ukončení války. Později se tvrdilo, že kapitáni Micuo Fučida a Minoru Genda, naléhali na admirála Naguma, aby provedl třetí útok, ke kterému by se ochotně připojili i ostatní kapitáni letadlových lodí.⁴⁴⁷

Po návrhu z druhé útočné vlny Fučida požadoval po Nagumovi, aby nařídil třetí úder na námořní zařízení. Ve skutečnosti si tuto historku vymyslel a v roce 1963 svůj příběh popsal americkému historikovi Gordonu Prangeovi. Nikdo z přítomných na *Akagi* odpoledne 7. prosince 1941 si nevzpomínal na žádnou konfrontaci mezi Nagumem a Fučidou. Nagumo splnil své rozkazy a zasadil Američanům těžký úder, zatímco jeho vlastní ztráty byly nepatrné. Před zahájením dalšího útoku by musel najít nezvěstné americké letadlové lodě a plánovat, jak se vypořádat s americkými pozemními leteckými silami. Navíc by množství letadel pro třetí útok nebylo dostatečné k zajištění rozhodujících výsledků. Japonci by čelili obraně zesílené radarem a stíhačkami a počet ztracených letadel by taktéž nebyl zanedbatelný. Tvrdit, že Japonci propásli strategickou příležitost vyřadit námořní základnu v Pearl Harboru, nebylo zcela opodstatněné.⁴⁴⁸

V období krveprolití, chaosu a konfliktu začala kolovat další znepokojivá fáma, která přetrvává dodnes. Naznačuje, že někteří lidé ve vládě Spojených států a Spojeného království byli předem varováni před útokem na Pearl Harbor, avšak zamlčeli tyto informace a umožnili tak volný průběh tragickým událostem, což pak posloužilo jako ospravedlnění pro zapojení Ameriky do války. Podobná obvinění se objevila i v souvislosti s útokem z 11. září 2001, kdy se tvrdilo, že i tyto události byly umožněny, aby ospravedlnily rozsáhlou invazi na Blízký východ.⁴⁴⁹ Vzpomínka na rozhodné vedení Franklina Roosevelta po útocích na Pearl Harbor připomínala George Bushe v týdnech a

⁴⁴⁶ COSTELLO, s. 240.

⁴⁴⁷ HARRISON, s. 115.

⁴⁴⁸ STILLE, s. 144–146.

⁴⁴⁹ REDFERN, s. 126.

měsících následujících po teroristickém útoku z 11. září 2001. Po návratu do Bílého domu si Bush večer zapsal do svého deníku, že to, co se dnes stalo, bylo jakýmsi Pearl Harborem 21. století. Tento názor sdílel i republikánský senátor z Nebrasky, Charles Hagel, který komentoval, že jde o druhý Pearl Harbor. Novinové titulky po celé zemi hlásaly „INFAMY!“ a připomínaly Rooseveltův popis japonské zraedy ze 7. prosince 1941.⁴⁵⁰

Obě události, útok na Pearl Harbor a teroristický útok z 11. září 2001, byly doprovázeny selháním zpravodajských služeb, ovšem jejich povaha byla zcela odlišná. Velitelé na Havaji v roce 1941 měli údajně dostatek informací, které by měly vyvolat vyšší stupeň ostražitosti, zatímco ti, kteří zajišťovali ochranu amerických leteckých společností, Světového obchodního centra a Pentagonu, těmito informacemi nedisponovali. Obě tragédie mohly být označeny jako „nepřipravenost“, ale charakter byl poněkud odlišný. Útok na Pearl Harbor dne 7. prosince 1941 zahrnoval vojenskou nepřipravenost, zatímco teroristický útok z 11. září 2001 nikoli. Zatímco za obranu Havaje v roce 1941 byli zodpovědní čtyřhvězdičkový admirál a tříhvězdičkový generál, za zabránění teroristickým útokům z 11. září 2001 nebo jeho zmírnění, nebyl zodpovědný žádný muž ani žena v uniformě. Japonský úder byl vojenským útokem námořních letců na vojenské cíle, zatímco útok Al-Káidy byl kriminálním činem spáchaným proti civilním cílům. Jak na Havaji v roce 1941, tak ve Washingtonu v roce 2001 věděli, že útok byl pravděpodobný a mohl přijít v jakékoliv podobě (letecký útok na Pearl Harbor s použitím letadlových lodí a letecký útok na Světové obchodní centrum s použitím komerčních letadel). Tato podobnost zde končí, neboť admirál Kimmel a generál Short měli k dispozici podstatně více informací než ti, kteří byli odpovědní za ochranu v době 11. září 2001.⁴⁵¹

⁴⁵⁰ GILLON, s. 205.

⁴⁵¹ BORCH, s. 846–850.

Závěr

Útok na Pearl Harbor zanechal nesmazatelnou stopu v americké historii a stal se známým jako „Den hanby“, který symbolizuje jak samotnou tragédii, tak i přelomový moment ve světových dějinách. Tento okamžik nejen vyvolal ohromné pozdvižení a otrásl Amerikou, ale také inicioval sérii důkladných vyšetřování, která měla objasnit její příčiny a následky. Důraz diplomové práce byl kladen na detailní zhodnocení průběhu vyšetřování a jejich vliv na americkou historii a geopolitiku ve 20. století. Rovněž podrobně zkoumá jednotlivá vyšetřování a jejich závěry, porovnává jejich zjištění a dopady. Důkladná analýza dostupných pramenů umožnila lépe porozumět různým perspektivám a interpretacím událostí, které předcházely útoku na Pearl Harbor. Zvláštní pozornost byla věnována problémům týkající se informovanosti amerických úřadů před úderem a jejich reakce na něj, stejně jako otázkám spojeným s utajováním informací ve Washingtonu. Součástí zkoumání byly také konspirační teorie, které se kolem katastrofy Pearl Harboru objevily. Závěr této práce naznačuje, že agrese Japonců měla hluboký dopad na americkou historii a stále vyvolává rozsáhlé debaty.

Diplomová práce se snaží přinést nový pohled na události spojené s útokem na Pearl Harbor. Autorka zkoumá a interpretuje primární a sekundární prameny, díky čemuž usiluje o nový pohled. Důkladná analýza jednotlivých vyšetřování, konspiračních teorií a historických interpretací přispívá k hlubšímu porozumění momentům, které změnily průběh druhé světové války a formovaly poválečný svět. Dále posiluje povědomí o skutečnostech kolem Pearl Harboru, ale také přináší přínosný výzkum do oblastí amerických dějin, vojenského strategického plánování a diplomatických vztahů ve 20. století.

Od prosince 1941 do července 1946 uskutečnily Spojené státy devět oficiálních vyšetřování úderu japonského císařského námořnictva na jejich tichomořské loďstvo v Pearl Harboru. Po jejich ukončení Kongres sestavil a zveřejnil ve 40 částech kompletní svědectví a důkazy ze všech devíti vyšetřování. Jedním z podstatných závěrů bylo, že útok na Pearl Harbor představoval vyvrcholení dlouhodobého napětí mezi Japonskem a Spojenými státy. Mnoho analytiků a historiků se zabývalo otázkou, proč bylo nutné provést celkem devět samostatných vyšetřování, což je samo o sobě pozoruhodným faktem. Již dva dny po úderu odletěl tehdejší ministr námořnictva Frank Knox na Havaj provést první vyšetřování. Následné vyšetřování zahájil prezident Franklin Delano Roosevelt taktéž v prosinci 1941, když narychlo jmenoval Robertsovu komisi, aby

uspokojil veřejné obavy a určil viníka katastrofy. Hlavním zjištěním této komise bylo, že admirál Husband Kimmel a generál Walter Short zanedbali své povinnosti. Rok 1944 se vyznačoval uskutečněním několika samostatných vyšetřování: Hartovo vyšetřování, Armádní rada pro Pearl Harbor (APHB) a Námořní vyšetřovací soud (NCI). APHB přičetla hlavní vinu generálu Georgovi Marshallovi, zatímco NCI zjistil, že ze strany havajských velitelů nedošlo k žádnému provinění nebo zanedbání povinností. Ministři války a námořnictva nebyli s výsledky těchto vyšetřovacích komisí spokojeni, a proto iniciovali další vyšetřování. Pro armádu pak následovalo Clarkovo a Clausenovo vyšetřování, zatímco pro námořnictvo bylo zahájeno Hewittovo vyšetřování, všechny probíhaly v roce 1945.

Z výše uvedeného lze vyvodit, že závěry z těchto individuálních vyšetřování se v mnohém lišily od závěrů APHB a NCI, zejména co se týkalo přiřazení viny za katastrofu v Pearl Harboru. Autorka poukazuje na jeden z nejkontroverznějších aspektů – rozdílný přístup k výpovědím generála Marshalla, který se snažil neustále zakrývat své chyby a odmítal nést odpovědnost za debakl v Pearl Harboru. K tomu využil individuální vyšetřovatele Brattona Clarka a Henryho Clausena. Rovněž je vhodné zdůraznit roli armádního plukovníka Rufuse Brattona, který měl na starosti doručování odposlechů Magic příslušným vysokým představitelům. Autorka se domnívá, že navzdory oficiálním záznamům, které naznačovaly změnu Brattonovy výpovědi, realita byla odlišná. Neměl by být opomenut morální nátlak a velmi vypjatá situace, které byl Bratton vystaven. Byl donucen buď vzít vinu na sebe, nebo veřejně obvinít náčelníka generálního štábu ze lži. Toto se zejména týkalo události z 6. prosince 1941, kdy Marshall opakovaně tvrdil, že neobdržel třináct částí japonské odpovědi na Hullovo ultimátum. I přestože tato fakta nepřímou neukazovala na blížící se válku, naznačovala, že Japonsko bylo připraveno zaútočit. Na základě uvedených argumentů došla autorka k závěru, že generál Marshall odmítl převzít zodpovědnost a využil svého postavení k přenesení této odpovědnosti na svého podřízeného.

Neměli bychom opomenout, že Bratton nebyl jediným, kdo padl za oběť debaklu v Pearl Harboru. Případ nadporučíka Alwina Kramera poskytuje další ilustraci toho, jak námořnictvo reagovalo na kontroverzi kolem „Winds Code“. Jednalo se o kódovanou zprávu, která pod záminkou běžných meteorologických informací předávala japonským diplomatům instrukce k ukončení diplomatických vztahů. Tento signál měl předznamenat možný vstup Japonska do války se Spojenými státy, Velkou Británií nebo Sovětským svazem. Klíčová japonská fráze „*Higaši no kaze ame*“ jasně indikovala, že Tokio se

rozhodlo zapojit do válečného konfliktu především s USA. Navzdory tvrzení, že tato zpráva byla zachycena již 4. prosince 1941, neexistují dostupné záznamy o jejím dešifrování, což vzbuzuje pochybnosti. Během série vyšetřování, probíhajících v letech 1941 až 1946, se otázka týkající se této spekulace opakovaně objevovala. Alwin Kramer byl jednou z klíčových osob, která s jistotou tvrdila, že americká rozvědka tuto zprávu zachytila. Z tohoto důvodu byl označen za duševně chorého a hrozila mu hospitalizace v psychiatrické léčebně. Podobně jako Bratton musel i on změnit svou výpověď. Jeho situace byla poněkud odlišná, ale dostupné důkazy naznačovaly, že čelil silnému psychickému tlaku ze strany svého okolí, zejména námořnictva. Brattonova a Kramerova role během vyšetřování a jejich tlak na změnu jejich výpovědí jasně naznačují, že Washington měl indicie o možném japonském kroku. Nelze také opomenout, že existovaly náznaky o možném místě úderu, a to s ohledem na aktivity špiónů a jejich zjevný zájem o Pearl Harbor. Přes opakovaná vyšetřování se v roce 1945 naskytl pohled na situaci, kdy nebyl jasně určen konečný viník za katastrofu v Pearl Harboru. Úkolem bylo vyřešit toto dilema Společným kongresovým výborem pro vyšetřování útoku na Pearl Harbor (JCC), který se sešel v první polovině roku 1946. I přes očekávání, že se historie nebude opakovat, JCC nedospěl k jednoznačnému verdiktu. Na rozdíl od většiny členů Kongresu, kteří stále směřovali vinu k admirálu Kimmelovi a generálu Shortovi, dva zbývající členové obvinili Rooseveltovu administrativu, i prezidenta samotného. Tyto skutečnosti odhalily závažné nedostatky v předávání informací v rozhodovacím procesu před samotným útokem, jak naznačily závěry Společného kongresového výboru.

Přehlížený historický fakt spočíval i v nedostupnosti přísně tajných zpráv o japonských námořních depeších před Pearl Harboru pro kongresový vyšetřovací výbor, který byl pověřen zkoumat všechny dostupné záznamy týkající se katastrofy v Pearl Harboru. Z tohoto vyplývá, že JCC dospěl k závěru, že Kimmel a Short disponovali všemi potřebnými informacemi k nařízení vyššího stupně válečné pohotovosti. Nedostatečná reakce nebyla způsobena nedostatkem zpravodajských informací, neboť Kimmel a Short obdrželi válečné varování a byli upozorněni na agresivní pohyby v jakémkoli směru, ale spíše jejich neschopnosti předvídat události, což se od vrchních velitelů očekávalo. Záznamy navíc ukazovaly, že ministerstva války a námořnictva nezprostředkovaly Kimmelovi všechny relevantní zpravodajské informace. Kromě toho, vzhledem k absenci konkrétních pokynů, jak má Kimmel reagovat, byla válečná varování z 27. listopadu 1941 zavádějící, jelikož byla formulována pro velení na Filipínách, nikoli pro velitele na Havaji. Rozkaz, kterým bylo Kimmelovi nařízeno, aby

vyslal své dvě letadlové lodě na Wake a Midway naznačoval, že Washington nepředpokládal bezprostřední japonský útok na Havajské ostrovy. Short, který informoval ministerstvo války o stavu válečné pohotovosti, neobdržel žádnou reakci, což představovalo přesvědčivý důkaz o tom, že Washington nejen sdílel, ale i posiloval nepřípravenost havajského velení čelit překvapivému úderu.

Otázka viny za útok na Pearl Harbor zůstala provokativním tématem, které zaměstnávalo tři generace historiků a spisovatelů a inspirovalo vznik nejméně stovek knih a studií. Vyjasnit zodpovědnost za kritická selhání ve složitém procesu rozhodování a fungování velení vyžadovalo zohlednění možných scénářů a jejich důsledků, čímž se otevřela pole spekulací a hodnocení s výhodou zpětného pohledu. Bylo nicméně klíčové zkoumat události v kontextu jejich možného vývoje, což pomohlo určit míru odpovědnosti. Jedním z hlavních ponaučení z katastrofy v Pearl Harboru je poznatek, že ten kdo zatajuje informace, sdílí vinu za jakoukoli pohromu, která následuje, což platilo i ve vojenském velení. Z historických záznamů bylo zjevné, že místní velitelství na Havaji mohlo být lépe připraveno, pokud by mu Washington poskytl nebo alespoň nezatajil informace, které by umožnily přesnější varování před japonským útokem. Rooseveltova administrativa tak nesla konečnou odpovědnost za strategické překvapení, které postihlo Spojené státy v prosinci 1941. Dokumenty odhalily, že již 26. listopadu 1941 bylo zřejmé, že Japonsko plánovalo zaútočit bez varování. Rooseveltovo rozhodnutí rezignovat na pokus o mírové vyjednání téměř zaručilo konflikt, který 7. prosince 1941 propukl. Navzdory informacím z rozlušťených japonských kódů nebylo možné předem odhadnout cíle japonské agrese. Vysocí důstojníci si tak ve Washingtonu uvědomili, že šlo o varování, i když nebylo zcela jasné, kam bude úder mířit. Washington byl natolik fixován na Filipíny, že nepřihlížel k možnosti útoku na Havaj, což způsobilo fatální následky. Stále zůstává otázkou, zda to však nebyla pouhá snaha zastříit velikost blamáže, jíž Spojené státy utrpěly. V diplomové práci je několikrát zdokumentováno, že ve Washingtonu existovaly záznamy, které přímo naznačovaly možnost japonského útoku na Pearl Harbor.

Jeden z potenciálních kontroverzních důkazů, který naznačoval, že Japonsko plánovalo úder právě na Pearl Harbor, bylo trasování japonského úderného svazu zvaného Kido Butai. Ve druhé polovině minulého století se objevily důkazy, že Američané pravidelně zaznamenávali japonské rádiové signály, což jim umožňovalo téměř přesně určit polohu japonského úderného svazu a zjistit, že směřoval přímo na Havaj. Navzdory různým pohledům na tuto problematiku, to nemění nic na faktu, že Washington musel

minimálně tušit, že Japonci si vybrali právě Havaj jako svůj cíl úderu. Další konspirační teorie spojené s útokem na Pearl Harbor, které se objevovaly a stále se objevují, mají sice různé základy a interpretace historických událostí, ale společným prvkem je nedůvěra vůči oficiálním vysvětlením a snaha nalézt skryté motivace.

Obětování Kimmela a Shorta, aby se uklidnilo americké rozhořčení nad pokořením Spojených států Japonskem, mohlo být sice obhájeno válečnými požadavky, ale představovalo zároveň značnou osobní křivdu a zkreslení povědomí o historických událostech. Kimmel a Short byli obviněni za zanedbání povinností tajnou prezidentskou komisí, která je označila za viníky chybné odstrašující strategie Rooseveltovy administrativy vůči Japonsku. Trvalo půl století, než se objevila dokumentace, která odhalila, že katastrofa v Pearl Harboru nebyla pouze výsledkem nepřípravenosti místních velitelů nebo selhání zpravodajského procesu. Řetězec porážek, které Spojené státy v Tichomoří postihly v neslavných prosincových dnech roku 1941, byl přímým důsledkem zásadního selhání vojenské strategie a zahraniční politiky Rooseveltovy administrativy. Spravedlivé vyúčtování odpovědnosti za strategické a taktické katastrofy mohlo být uprostřed války, kdy „syndrom Pearl Harboru“ umožnil prezidentovi a vrchnímu velení ve Washingtonu, aby se v hodině nejvyšší národní krize vyhnuli odpovědnosti. Pro admirála Kimmela a generála Shorta je sice dnes už pozdě, ale existují přesvědčivé důvody, proč by jim měly být posmrtně vráceny jejich plné hodnosti. Dodnes se tomu tak nestalo.

Ve světle přesvědčivých argumentů a analýz je nezbytné uznat, že souvislosti kolem útoku na Pearl Harbor jsou mnohem složitější, než se původně zdálo. Historické zkoumání tohoto incidentu poskytuje nejen důležité ponaučení, ale i pohled na to, jak dalekosáhlé dopady mohou mít strategická a politická rozhodnutí. Zároveň vybízí k zamyšlení nad tím, jak spravedlivě a zodpovědně je třeba přistupovat k vyhodnocování a posuzování historických událostí a odpovědnosti za ně. Jedině tak můžeme hledat pravdu a vyvozovat relevantní poučení pro budoucnost.

Seznam použitých zdrojů

Vydané prameny

BARKLEY, Alben, *Pearl Harbor Attack: Hearings before the Joint Committee on the Investigation of the Pearl Harbor Attack: Part 1: NOVEMBER 15, 16, 17, 19, 20, AND 21, 1945*, Washington 1946.

BARKLEY, Alben, *Pearl Harbor Attack: Hearings before the Joint Committee on the Investigation of the Pearl Harbor Attack: Part 3: DECEMBER 5, 6, 7, 8, 10, 11, 12, AND 13, 1945*, Washington 1946.

BARKLEY, Alben, *Pearl Harbor Attack: Hearings before the Joint Committee on the Investigation of the Pearl Harbor Attack: Part 5: DECEMBER 31, 1945, AND JANUARY 2, 3, 4, AND 5, 1946*, Washington 1946.

BARKLEY, Alben, *Pearl Harbor Attack: Hearings before the Joint Committee on the Investigation of the Pearl Harbor Attack: Part 7: JANUARY 22, 23, 24, 25, 26, 28 AND 29, 1946*, Washington 1946.

BARKLEY, Alben, *Pearl Harbor Attack: Hearings before the Joint Committee on the Investigation of the Pearl Harbor Attack: Part 8: JANUARY 30 and 31 AND FEBRUARY 1, 2, 4, 5, AND 6, 1946*, Washington 1946.

BARKLEY, Alben, *Pearl Harbor Attack: Hearings before the Joint Committee on the Investigation of the Pearl Harbor Attack: Part 9: FEBRUARY 7, 8, 9, 11, 12, 13, AND 14, 1946*, Washington 1946.

BARKLEY, Alben, *Pearl Harbor Attack: Hearings before the Joint Committee on the Investigation of the Pearl Harbor Attack: Part 10: FEBRUARY 15, 16, 18, 19, AND 20, 1946*, Washington 1946.

BARKLEY, Alben, *Pearl Harbor Attack: Hearings before the Joint Committee on the Investigation of the Pearl Harbor Attack: Part 12: Joint Committee Exhibits Nos. 1 Through 6*, Washington 1946.

BARKLEY, Alben, *Pearl Harbor Attack: Hearings before the Joint Committee on the Investigation of the Pearl Harbor Attack: Part 14: Joint Committee Exhibits Nos. 9 Through 43*, Washington 1946.

BARKLEY, Alben, *Pearl Harbor Attack: Hearings before the Joint Committee on the Investigation of the Pearl Harbor Attack: Part 15: Joint Committee Exhibits Nos. 44 Through 87*, Washington 1946.

BARKLEY, Alben, *Pearl Harbor Attack: Hearings before the Joint Committee on the Investigation of the Pearl Harbor Attack: Part 23: Proceedings of Robert Commission*, Washington 1946.

BARKLEY, Alben, *Pearl Harbor Attack: Hearings before the Joint Committee on the Investigation of the Pearl Harbor Attack: Part 26: Proceedings of Hart Inquiry*, Washington 1946.

BARKLEY, Alben, *Pearl Harbor Attack: Hearings before the Joint Committee on the Investigation of the Pearl Harbor Attack: Part 29: Proceedings of Army Pearl Harbor Board*, Washington 1946.

BARKLEY, Alben, *Pearl Harbor Attack: Hearings before the Joint Committee on the Investigation of the Pearl Harbor Attack: Part 32: Proceedings of Navy Court of Inquiry*, Washington 1946.

BARKLEY, Alben, *Pearl Harbor Attack: Hearings before the Joint Committee on the Investigation of the Pearl Harbor Attack: Part 33: Proceedings of Navy Court of Inquiry*, Washington 1946.

BARKLEY, Alben, *Pearl Harbor Attack: Hearings before the Joint Committee on the Investigation of the Pearl Harbor Attack: Part 34: Proceedings of Clarke Investigation*, Washington 1946.

BARKLEY, Alben, *Pearl Harbor Attack: Hearings before the Joint Committee on the Investigation of the Pearl Harbor Attack: Part 35: Proceedings of Clausen Investigation*, Washington 1946.

BARKLEY, Alben, *Pearl Harbor Attack: Hearings before the Joint Committee on the Investigation of the Pearl Harbor Attack: Part 36: Proceedings of Hewitt Inquiry*, Washington 1946.

BARKLEY, Alben, *Pearl Harbor Attack: Hearings before the Joint Committee on the Investigation of the Pearl Harbor Attack: Part 39: Reports, Findings, and Conclusions of Roberts Commission, Army Pearl Harbor Board, Navy Court of Inquiry, and Hewitt Inquiry with Endorsements*, Washington 1946.

BARKLEY, Alben, *Pearl Harbor Attack: Report of the Joint Congressional Committee on the Investigation of the Pearl Harbor Attack and Additional Views of Mr. Keefe Together with Minority Views of Mr. Ferguson and Mr. Brewster*, Washington 1946.

CLAUSEN, Henry, LEE, Bruce, *Pearl Harbor: Final Judgement*, New York 1992.

YOSHIKAWA, Takeo, *Japan's Spy at Pearl Harbor: Memoir of an Imperial Navy Secret Agent*, Jefferson 2020.

Odborná literatura

ALLEN, Louis, *Japanese Intelligence Systems*. In: *Journal of Contemporary History* 22, 1987, 4, s. 547–562.

ARAKAKI, Leatrice, KUBORN, John, *7 December 1941: The Air Force Story*, Washington 2014.

BORCH, Fred, *Comparing Pearl Harbor and „9/11“: Intelligence Failure? American Unpreparedness? Military Responsibility?* In: *The Journal of Military History* 67, 2003, 3, s. 845–860.

BRATZEL, John, ROUT, Leslie, *Pearl Harbor, Microdots, and J. Edgar Hoover*. In: *The American Historical Review* 87, 1982, 5, s. 1342–1351.

BRODERICK, James, MILLER, Darren, *Web of Conspiracy: A Guide to Conspiracy Theory Sites on the Internet*, Medford 2008.

BROŽ, Ivan, *Pearl Harbor*, Praha 2011.

BUHITE, Russell (ed.), *FDR's Fireside Chats*, Norman 1992.

COSTAIN, Meredith, *Spies Revealed*, New York 2013.

COSTELLO, John, *Days of Infamy: MacArthur, Roosevelt, Churchill, the Shocking Truth Revealed*, New York 1994.

DANIELS, Roger, *Franklin D. Roosevelt: The War Years, 1939–1945*, Champaign 2016.

D'ANGELO, James, *Pearl Harbor Declassified: The Evidence of American Foreknowledge of the Attack*, Jefferson 2021.

DOENECKE, Justus, WILZ, John, *From Isolation to War: 1931–1941*, Wheeling 2014.

FEE, Christopher (ed.), *Conspiracies and Conspiracy Theories in American History*, Santa Barbara 2019.

GALLICCHIO, Marc (ed.), *The Unpredictability of the Past: Memories of the Asia-Pacific War in U. S. – East Asian Relations*, London 2007.

GILLON, Steven, *Pearl Harbor: FDR Leads the Nation Into War*, New York 2011.

GIROD, Robert, *The Spies of Pearl Harbor*. In: *American Intelligence Journal* 38, 2021, 2, s. 125–130.

GOLDSMITH, Harry, *A Conspiracy of Silence: Franklin D. Roosevelt Impact on History*, New York 2007.

GREAVES, Percy, *Pearl Harbor: The Seeds and Fruits of Infamy*, Auburn 2010.

- HANYOK, Robert, „*Catching the fox unaware*“: *Japanese Radio Denial and Deception and the Attack on Pearl Harbor*. In: *Naval War College Review* 61, 2008, 4, s. 99–124.
- HANYOK, Robert, *West Wind Clear: Cryptology and the Winds Message Controversy – A Documentary History*, Philadelphia 2008.
- HARRIS, Ruth, *The „Magic“ Leak of 1941 and Japanese-American Relations*. In: *Pacific Historical Review* 50, 1981, 1, s. 77–96.
- HARRISON, Jack, *Pearl Harbor: The 75th Anniversary*, Horncastle 2016.
- HOGAN, Michael (ed.), *Paths to Power: The Historiography of American Foreign Relations to 1941*, Cambridge 2000.
- HOYT, Edwin, *Yamamoto: The Man Who Planned the Attack on Pearl Harbor*, Guilford 2001.
- HUGHES-WILSON, John, *Military Intelligence Blunders*, New York 1999.
- HULL, Cordell, *The Memoirs of Cordell Hull*, New York 1948.
- IYENGAR, Toyokichi, *Japan's Annexation of Korea*. In: *The Journal of Race Development* 3, 1912, 2, s. 201–223.
- JOHNS, James, *Reassessing Pearl Harbor: Scapegoats, a False Hero and the Myth of Surprise Attack*, Jefferson 2017.
- JOHNSON, David, *Betrayal: The True Story of J. Edgar Hoover and the Nazi Saboteurs Captured During WWII*, New York 2007.
- JOHNSON, William, *The Pacific Campaign in World War II: From Pearl Harbor to Guadalcanal*, New York 2016.
- KAHN, David, *The Codebreakers*, New York 1967.
- KAHN, David, *The Intelligence Failure of Pearl Harbor*. In: *Foreign Affairs* 70, 1991, 5, s. 138–152.
- KEEGAN, John, *For the Good of the Service: Husband E. Kimmel and the Aftermath of Pearl Harbor*, Diplomová práce, Millersville 2010, Dostupné z: <https://jgkeegan.com/papers/thesis.htm> [2024-02-06].
- KIMMEL, Husband, *Admiral Kimmel's Story*, Chicago 1955.
- KIMMEL, Thomas a kol., *The FBI's Role in the Pearl Harbor Attack*. In: *American Intelligence Journal* 27, 2009, 1, s. 41–48.
- KLOBUCHAR, Richard, *The USS Ward: An Operational History of the Ship That Fired the First American Shot of World War II*, Jefferson 2006.
- KNIGHT, Peter (ed.), *Conspiracy Theories in American History*, Santa Barbara 2003.
- LANGER, Howard (ed.), *World War II: An Encyclopedia of Quotations*, New York 2013.

- LAYTON, Edwin, *And I Was There: Breaking the Secrets – Pearl Harbor and Midway*, New York 1985.
- MAFFEO, Steven, *U. S. Navy Codebreakers, Linguists, and Intelligence Officers Against Japan, 1910–1941*, Maryland 2015.
- MELOSI, Martin, *Political Tremors from a Military Disaster: „Pearl Harbor“ and the Election of 1944*. In: *Diplomatic History* 1, 1977, 1, s. 79–95.
- MELTON, Harold, WALLACE, Robert, SCHLESINGER, Henry, *Spy Sites of New York City: A Guide to the Region's Secret History*, Washington 2020.
- MERRIAM, Ray (ed.), *Pearl Harbor*, Bennington 2003.
- OLMSTED, Kathryn, *Real Enemies: Conspiracy Theories and American Democracy, World War I to 9/11*, New York 2009.
- PACNER, Karel, *Tajné války tajných služeb: Světová špionáž 1900–2020*, Zlín 2020.
- PACNER, Karel, *Velké špionážní operace: První a druhá světová válka*, Praha 2003.
- PACNER, Karel, *Vyzvědačky bez závoje: Ženy západní i rudé špionáže*, Zlín 2021.
- PARKER, Frederick, *Pearl Harbor Revisited: United States Navy Communications Intelligence, 1924–1941*, South Carolina 2012.
- PEČENKA, Marek, *Encyklopedie špionáže*, Praha 2000.
- PERSICO, Joseph, *Edward R. Murrow: An American Original*, New York 1997.
- PERSICO, Joseph, *Roosevelt's Secret War*, New York 2001.
- PHILLIPS-EVEREST, Max, *The Pre-War Fear of Japanese Espionage: Its Impact and Legacy*. In: *Journal of Contemporary History* 42, 2007, 2, s. 243–265.
- PRANGE, Gordon, *At Dawn We Slept: The Untold Story of Pearl Harbor*, New York 1982.
- REDFERN, Nick, *Secret History: Conspiracies from Ancient Aliens to the New World Order*, Detroit 2015.
- ROSENBERG, Emily, *A Date Which Will Live: Pearl Harbor in American Memory*, London 2003.
- RUSBRIDGER, James, *Betrayal at Pearl Harbor: How Churchill Lured Roosevelt into World War II*, New York 1991.
- RUSSELL, Henry, *Pearl Harbor Story*, Macon 2001.
- SHERWOOD, Robert, *Roosevelt and Hopkins: An Intimate History*, New York 1948.
- SMITH, Jean, *FDR*, New York 2007.
- STILLE, Mark, *Tora! Tora! Tora!: Pearl Harbor 1941*, Oxford 2011.

- STINNETT, Robert, *Day of Deceit: The Truth About FDR and Pearl Harbor*, New York 2001.
- STRONG, Mary, *Washington at Pearl Harbor*. In: *Current History* 54, 1946, 10, s. 125–132.
- TOLAND, John, *Pearl Harbor And Its Aftermath*, New York 1972.
- TWOMEY, Steve, *Countdown to Pearl Harbor: The Twelve Days to the Attack*, New York 2016.
- VICTOR, George, *The Pearl Harbor Myth: Rethinking the Unthinkable*, Washington 2007.
- VILLARD, Oswald, *The Pearl Harbor Report*. In: *Current History* 7, 1942, 2, s. 11–15.
- WEST, Nigel, *The A to Z of Sexspionage*, Lanham 2009.
- WOHLSTETTER, Roberta, *Pearl Harbor: Warning and Decision*, Stanford 1962.

Periodika

- Chicago Tribune*
- Detroit Evening Times*
- Los Angeles Times*
- St. Croix Avis*
- The Alaska Daily Empire*
- The Daily Monitor Leader*
- The Evening Star*
- The New York Times*
- The Nome Nugget*
- The Sunday Star*
- The Waterbury Democrat*
- The Wilmington Morning Star*

Internetové zdroje

- Do Freedom of Information Act Files Prove FDR Had Foreknowledge of Pearl Harbor?*
In: Independent Institute, <https://www.independent.org/issues/article.asp?id=408>
[2024-03-25].
- Pearl Harbor Attack Cover-up*. In: Warfare History Network,
<https://warfarehistorynetwork.com/article/pearl-harbor-attack-cover-up/> [2024-03-14].

Pearl Harbor Spy. In: Federal Bureau of Investigation,
<https://www.fbi.gov/history/famous-cases/pearl-harbor-spy> [2024-02-28].

Resumé

The aim of this Master's thesis is to analyse the events associated with the attack on Pearl Harbor on December 7, 1941 and to examine their aftermath. The main focus of the thesis is to examine in detail the series of investigations that followed the attack and to answer questions regarding the awareness of the American authorities prior to the attack and their subsequent response. Overall, this thesis provides a deeper insight into the process of investigating the events surrounding the attack on Pearl Harbor and shows how they were examined and interpreted by various investigative bodies. This thesis also focuses on analyzing the process and results of the investigations surrounding the attack on Pearl Harbor. It begins with a detailed analysis of the investigative commissions and committees that attempted to shed light on the causes and consequences of this tragedy. Particular attention is given to the role of Admiral Husband Kimmel, General Walter Short, and their superiors, and their alleged culpability for inadequate preparations to defend the base. A thorough analysis of the various investigations reveals the differing interpretations of events and conclusions that were presented by the various commissions. There is disagreement over who bears primary responsibility for the lack of response to the threat of an attack on Pearl Harbor. While some commissions have blamed Kimmel and Short, others have placed the blame on their superiors or even on President Roosevelt's administration itself. It shows that although there were some warnings and indications of a possible attack, there was a failure to adequately receive and respond to this information. The investigations reveal various errors and deficiencies in military leadership and intelligence that resulted in the inadequate defense of Pearl Harbor.

Another area of interest is devoted to a detailed examination of the conspiracy theories associated with the attack on Pearl Harbor, ranging from claims of President Roosevelt's alleged deliberate ordering of the attack to speculation about the possible routing of the Japanese fleet by Kido Butai. These theories, with varying bases and interpretations of historical events, express distrust of official explanations and seek hidden motivations and actions behind seemingly obvious events.

The final section of the thesis summarizes the main conclusions and implications of the events examined for twentieth-century American history and geopolitics. It demonstrates that the attack on Pearl Harbor had profound and lasting consequences that influenced subsequent world events and shaped international politics.

This work provides a deeper understanding of the events surrounding the attack on Pearl Harbor and highlights their significance for understanding the contemporary world.